

IMPULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

PF 2021

ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie)
ISSN 1339-3448 (online vydanie)
Evidenčné číslo: EV 2836/08
Periodicita vydávania: päťkrát ročne

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove,
Ul. 17. novembra 15
080 01 Prešov
IČO 17 070775

Redakcia: Anna Polačková (šéfredaktorka)
Peter Haľko (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: Peter Adamišin, Eva Bolfíková, Veronika Drabová, František Franko, Daniela Handlovičová, Michal Hospodár, Peter Kónya, Lucia Mikurčíková, Jana Mitříková, Iveta Ondriová, Maroš Šip, Lenka Tlučáková

Jazyková korekcia: Veronika Drabová

Sadza: Peter Szombathy

Návrh obálky: Mgr. Iveta Gal Drzewiecka, PhD.

Tlač: Ultra Print, s.r.o.

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah
príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu
akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu
šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo
na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým,
že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním
a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Mgr. Anna Polačková, PhD.
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Mgr. Veronika Drabová
(veronika.drabova@smail.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – doc. PhDr. Eva Bolfíková, CSc.
(eva.bolfikova@unipo.sk)

Príspevky o FM PU – RNDr. Jana Mitříková, PhD.
(jana.mitrikova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – PaedDr. Lucia Mikurčíková, Ph.D., BCBA
(lucia.mikurcikova@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – doc. PhDr. Maroš Šip, PhD.
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky zo života študentov PU – Daniela Handlovičová
(daniela.handlovicova@smail.unipo.sk)

**Vážené kolegyně a kolegovia,
milí študenti,**

máme za sebou už ďalší dištančný semester a iste všetci dúfame,
že bude aj posledným. Kým pred tromi mesiacmi, pri otvorení
akademickeho roku, sme si optimisticky plánovali prezenčnú
výučbu, pandemická realita nás už o niekoľko týždňov opäť pri-
pútala k počítačom, ktoré sa stali jediným prostredníkom medzi
pedagógmi a študentmi. Prázdne chodby a učebne a iba nedávno
rekonštruované študentské domovy bez študentov dokresľujú
ponurú atmosféru našej súčasnej akademickej reality. Popri
prezenčnej výučbe v nej budú chýbať takisto exkurzie, stretnu-
tia akademickej obce či v tomto čase tradičné predvianočné
„kapustnice“. Azda jedine adventný koncert v rúškach narušil
túto univerzitnú karanténu. S koncom semestra, aj keď dištanč-
ného, sa blížia najkrajšie sviatky roka, ktoré rozhodne tiež budú
minimálne neštandardné, aj keď nám médiá ešte neoznámili či
v skutočnom, alebo čiastočnom lockdowne. Prajem vám všetkým
požehnané, pokojné vianočné sviatky, veľa zdravia a najmä šťast-
ný nový rok bez hrozby pandémie a s ňou súvisiacich opatrení.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNÝA, PhD.
rektor PU

Vydavateľ univerzitného časopisu NA PULZE je prevádzkovateľom, ktorý spracúva osobné údaje podľa
Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných
údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES.
Autori príspevkov majú právo byť označení ako autori a rozhodnúť o spôsobe takéhoto označenia. V prípade,
že autor príspevku zašle do redakcie príspevok, v znení ktorého uvedie svoje autorstvo spolu s menom,
príjmením a akademickým, či vedeckým titulom, s príspevkom budú zároveň zverejnené aj tieto údaje autora.
Pravidlá spracúvania osobných údajov sú dostupné na webovom sídle vydavateľa: <http://www.unipo.sk/odkazy/ochrana-os-udajov>.
Osobné údaje autorov budú prevádzkovateľom spracúvané najdlhšie rok po skončení vydávania univerzitného
časopisu NA PULZE.

OBSAH

na pulze univerzity

Vianočné posolstvá.....	2
Adventný koncert Prešovskej univerzity sa niesol v znamení názvu „Z noci do svetla...“	4
Na univerzite vzniká didaktický park v tvare listu stromu.....	6
Rektori Konzorcium slovenských univerzít U10+ podpísali zakladateľskú zmluvu.....	8
Príhovor rektora k 17. novembru.....	9
Spolupráca s Mestom Prešov	10
Prešovská univerzita sa zapojila do projektu Zelená jedáleň	11
Týždeň vedy a techniky bol na univerzite online	12
Akademický Prešov v netradičnej podobe	14
Univerzita vstúpila do netradičného akademického roka	16
Prechod na dištančné vzdelávanie a úprava harmonogramu akademického roka	19
Príhovor rektora na otvorení akademického roka	20

na fakultách

Študenti Fakulty zdravotníckych odborov pomáhajú v nemocniciach.....	24
Filozofická fakulta má nového profesora	26
Medzinárodná vedecká online konferencia počas Týždňa vedy a techniky.....	27
Dištančné vzdelávanie očami študentov turizmu.....	28
Aplikovaná estetika v živote jednej osobnosti	29
8. celoslovenské kolo logickej olympiády.....	30
Pedagogická fakulta podporuje projekt detskej atletiky.....	31
Pedagóg Pedagogickej fakulty a študenti Fakulty športu na stupienku víťazov.....	32
Na GTF si pripomenuli výročie slzenia klokočovej ikony.....	34
Eliada pokračuje online	35
GTF si pripomína 30. výročie znovuoobnovenia	36
Na GTF riešili projekt o významných osobnostiach spätých s fakultou.....	38
Tri dni spojené s otvorením akademického roka na GTF	40
Pravoslávny monastier v Lodomirovej na PBF	42
Študenti geografie mapovali utečenecké tábory v Etiópii.....	43
Premiéra ruského študentského divadla.....	44
Týždeň ruského jazyka na Slovensku	45
Posledná „plavba“ vynikajúceho pedagóga a vzácneho človeka	46
Zomrel vedec a teológ docent Bugel	47

veda a výskum

Cena Literárneho fondu pre vedcov Prešovskej univerzity.....	48
FZO je aktívna v problematike chronických rán.....	50
Niečo končí, niečo začína – projektový cyklus	52

umenie a literatúra

20 rokov prezentácie umeleckej činnosti v Univerzitnej knižnici PU	53
Štvrté RETROSPEKTRUM.....	56
Príbeh jedného divadla v optike času.....	58

rozhovory

Rozhovor s dekanom Pružinským	60
-------------------------------------	----

očami študentov

Štúdium a práca sú preňho záľubou	62
Študentské médiá počas dištančnej výučby.....	64
Mama má Emu a Eme nejde mikrofón alebo ako prebieha online výučba.....	66
Prežila som čip aj one time testovanie.....	67
Naša dobrovoľnícka činnosť počas COVID-19	68
BAB 2020 oslovuje divákov online.....	69
Absolventská stáž v Česku v čase koronakrízy	70
Stáž v stovežatej.....	71
Spontánnym rozhodnutím na ERASMUS+ pobyt do Prahy.....	72
Knihy bez listov	73

šport

Volejbalisti s vynovenou halou, menom a logom lídrami extraligy.....	74
--	----

ŠŤASTNÉ A POŽEHNANÉ

Milá akademická obec Prešovskej univerzity,

prvé Vianoce boli o hľadaní. Mudrci vytrhnutí zo všednosti života hľadajú na základe znamenia betlehemskej hviezdy Kráľa. Jozef a Mária vytrhnutí Augustovým rozkazom hľadajú miesto, kde by sa mohli v preplnenom Betleheme ubytovať, a v znamení či zaslúbení anjelovho posolstva priviesť na svet prvorodené dieťa. Betlehemskí pastieri oslovení nebeským posolstvom sa vydávajú na cestu hľadania so znamením, ktoré sa im stalo GPS súradnicou a ktorú evanjelista Lukáš definuje slovami: „*A toto vám bude znamením: nájdete nemluvniatko, obvinuté plienkami, ležať v jasliach.*“ Všetkých vianočných ľudí teda spája slovo znamenie. V jednom prípade to bola hviezda, v druhom slovo zaslúbenia a v treťom malé dieťa. Znamená, ktoré človeku majú pomôcť nájsť podstatu Vianoc. V tomto roku pandémie opäť stojíme na prahu nového adventného času, ktorý sa môže stať novou cestou hľadania. Tomuto hľadaniu vždy predchádza Božie hľadanie – Božia cesta do nášho sveta rodiny, vnútra, cirkvi i stvorenstva. Boh vstupuje do sveta, *aby hľadal, čo bolo zahynulo*. V dnešnom nánose rôznych významov adventu a Vianoc potrebujeme aj my vstúpiť na cestu hľadania. Na túto cestu taktiež dostávame znamenie hviezdy v podobe prichádzajúceho adventu. Advent ako hviezda, ktorá nám dáva svetlo poznania pravej podstaty Vianoc. Zna-

menie hviezdy spojilo mudrcov – ľudí rôznych charakterov, spoločenského postavenia, výzoru, do jedného spoločenstva hľadajúcich a stala sa im novou životnou orientáciou, ukázala nový smer života. Aj tohtoročný advent sa chce pre nás stať hviezdou, znamením, ktoré nás chce spojiť do jedného spoločenstva – rodiny, cirkvi, do rodiny hľadajúcich dobro a životné poznanie vedúce k zmyslu bytia. Kiežby sme znovu spoznali pravdu: kto zblízka hľadá na Krista, tým má bližšie k blížnym. Prajem vám, milí študenti aj pedagogický zbor UNIPO, aby priestor vašej univerzity rodín bol pre vás miestom hľadania dôležitého životného poznania, ale aj hľadania dôležitých duchovných hodnôt, ktoré sú základom každej tolerantnej, empatickej, humannej a otvorenej spoločnosti. Nech je priestorom, kde nájdete vnútorný pokoj, atmosféru prijatia, porozumenia aj nových životných výziev. Aby hĺbka vzájomných vzťahov sa pretavovala do úprimného svedectva hľadajúceho zmysel bytia. Lebo dnes už nie betlehemskej hviezdy jas, ale svetlo Božej lásky v nás musí svetu a blížnym ukázať, že Kristus narodil sa v nás. V Božom svetle prežiť vianočné sviatky a celý nový rok 2021 vám z úprimného srdca praje

Peter Mihoč
biskup VD ECAV

.....

Milí pedagógovia a študenti Prešovskej univerzity v Prešove,

počas Vianoc chcú byť celé rodiny pospolu a chcú cítiť blízkosť jeden druhého. Preto všetkým prajem, aby okrem telesného zdravia pamätali aj na zdravie a pokoj duše, aby prežívali radosť a šťastie vo svojich rodinách a aby sa v solidarite vedeli deliť o svoj čas, priestor i prostriedky na pomoc iným.

Nech vás všetkých dobrotivý Boh upevní v túžbe po živote, ktorému nechýba zmysel a cieľ. Nech sa vašim cieľom stane Boh, ktorý sa nám dáva poznať ako malé bezbranné dieťa, Ježiš Kristus, náš milosrdný Spasiteľ! Prajem vám všetkým požehnané vianočné sviatky a všetko dobré v novom roku!

Mons. Bernard Bober
arcibiskup metropolit

VIANOČNÉ SVIATKY

„A hľa, hviezda, ktorú videli na východe, išla pred nimi, až zastala nad miestom, kde bolo Dieťa.“
(Mt 2, 9).

Zamysleli sme sa niekedy nad tým, aký iný názov by bolo možné dať sviatku Christovho Narodenia – Vianociam? Ja by som ho nazval sviatkom detí. Nielen preto, že kvôli nim ozdobujeme vianočné stromčeky, kupujeme darčeky a vytvárame nezabudnuteľnú atmosféru, ale aj z iného, hlbšieho dôvodu. Asi len dieťa sa nezačuduje tomu, že Boh k nám prišiel v podobe Dieťaťa. Obraz Boha Dieťaťa je zakomponovaný do nespočetných umeleckých diel, akoby práve v ňom bolo obsiahnuté to, čo je v kresťanstve najkrajšie, najradostnejšie a najdôležitejšie.

Dospelý človek vyžaduje od náboženstva analýzu, očakáva vysvetlenie, chce, aby všetko bolo náučné a seriózne. Christos však povedal: „*Ak sa neobráťite a nebudete ako deti, nevojдете do nebeského Kráľovstva*“ (Mt 18, 3). Čo to znamená? Čo dospelým zvyčajne chýba alebo je v nich potlačené, zakryté hrubou vrstvou ich „dospelosti“? Nie je to v prvom rade deťom vlastná schopnosť obdivovať, tešiť sa, dôverovať, odovzdávať sa, milovať a veriť celou svojou bytosťou? Schopnosť brať vážne to, čo dospelý človek už nie je schopný. To, čo naruša našu všednú, každodennú skúsenosť, našu cynickú nedôveru. To, čo nám pomáha pochopiť hĺbku tajomstva sveta a všetkého, čo je v ňom. To, čo sa zjavuje jedine deťom, svätcom a básnikom. Až vtedy, keď v sebe znovu objavíme dieťa, ktoré v nás skryto neustále žije, sa radostné tajomstvo príchodu na svet

Boha v podobe Dieťaťa stane i naším vlastníctvom.

S rovnakou dôverou ako dieťa k svojmu rodičovi by sme sa mali v tomto predvianočnom a zároveň prednovoročnom období obrátiť k Bohu s modlitbou: Pane, príchod Tvojho Syna na svet sa pre nás ľudí stal novým začiatkom. Daj, aby sa i nadchádzajúci rok 2021 stal pre nás všetkých „novým začiatkom“. Nech so starým rokom pominie všetko zlé a ten nový nech naplnia úsmev a šťastie, splnené túžby, pokoj a láska, blahobyt a zdravie. Žehnaj Prešovu a Slovensku, mestu a krajine, v ktorých žijeme, ale aj celému svetu a všetkým ľuďom v ňom, veď ako vraví sv. Ján z Damasku: „*Ty si náš Boh a my Tvoj ľud, všetci sme dielom Tvojich rúk a Tvoje meno vzývame!*“

† Rastislav
pravoslávny arcibiskup prešovský
metropolita v českých krajinách a na Slovensku

„S nami Boh, čujte všetky národy a kajajte sa, lebo s nami Boh!“

Drahí pedagógovia a študenti Prešovskej univerzity, milí čitatelia časopisu Na Pulze, oslavujeme narodenie Mesiáša, Ježiša Krista, živého Boha, ktorý žije s Otcom a Svätým Duchom od večnosti v Najsvätejšej Trojici. On v plnosti času vzal na seba ľudské telo. Prišiel medzi svoj ľud ako náš Vykupiteľ a Spasiteľ. Prišiel na túto zem, aby ľudskému pokoleniu prejavil hojné vykúpenie a milosť. Najprv nás poučil o svojom nebeskom Otcovi, o jeho láske k ľuďom. Potom založil Cirkev, ustanovil sviatosti, priniesol vykupiteľskú obeť na kríži, vstal z mŕtvych a zoslal celej Cirkvi Svätého Ducha. Aká má byť naša vďačnosť? Oslavujeme lásku a milosrdenstvo nášho Boha, ktorý nás nenechal ako siroty, ale sklonil sa k nám, aby sa nám daroval ako

najväčší dar. Tak sa naše srdcia stávajú živými jasľami, živým betlehemom. Vianoce nás robia lepšími a ľudskejšími. V čase Vianoc si všimame predovšetkým dobré skutky, ktoré konajú ľudia, a lásku, ktorú okolo seba rozdáujú. Tieto Vianoce a vôbec celé obdobie od marca tohto roka sú však poznačené pandémiou koronavírusu, ktorá v plnej miere ukazuje, aké sú charakteristiky ľudí. Na jednej strane máme stále v očiach obraz Svätého Otca Františka, ktorý kráča prázdny Svätopeterským námestím, modlí sa pri kríži a držiak v ruke Krista v Eucharistii žehná celému svetu a prosí za ľudstvo, na druhej strane však vnímam aj množstvo hnevu, nepokoja, závisť či nenávisť, ktoré naplnili nielen sociálne siete, ale, čo je horšie, aj srdcia ľudí. Skúsme pre-

to využiť vianočný čas a obráťme sa so svojimi slabosťami na novonarodeného Krista. Zmeňme zmýšľanie a žime viac pozitívne a altruisticky. Vzájomne sa inšpirujme dobrom a láskou. Tak môžeme aj tento ťažký čas skúšky zmeniť. Prijmeme Boží plán lásky s človekom. Boh nás stvoril preto, aby sme ho spoznávali, milovali ho a slúžili mu s ochotou a láskou. Tak budeme kráčať cieľavedome k svojmu večnému cieľu, do Otcovho domu v nebi.

K tomu vám vyprosujem všetky potrebné milosti a udeľujem archierejské požehnanie.

Christos raždajetsja!

Mons. Ján Babjak SJ
arcibiskup metropolita

ADVENTNÝ KONCERT PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY SA NIESOL V ZNAMENÍ NÁZVU „Z NOCI DO SVETLA...”

Prešovská univerzita zorganizovala IX. adventný koncert PU, ktorý sa za prísnych opatrení uskutočnil podvečer 7. decembra v historickej sále Parku kultúry a oddychu. Jeho bohatý program, vyskladaný prevažne z umelcov PU, bol divákovi sprostredkovaný aj živým online prenosom.

K adventnému obdobiu na Prešovskej univerzite neodmysliteľne patrí adventný koncert, ktorý univerzita organizuje nepretržite už deväť rokov. Túto tradíciu sa rozhodla neporušiť aj napriek epidemickej situácii a výnimočnú atmosféru adventných dní umocnila tento rok bohatým programom. Aby bol dostupný čo najširšiemu publiku, presunul sa aj do online priestoru v podobe livestreamu.

„Život nielen na univerzite sa nemôže zastaviť, preto sme sa rozhodli využiť situáciu, ktorá nám umožnila za dodržania prísnych hygienických opatrení zorganizovať adventný koncert, symbolizujúci príchod najkrajších sviatkov v roku – Vianoc. V tejto náročnej dobe je nesmierne dôležité robiť ľuďom radosť, preto verím, že aspoň na chvíľu zabudneme na negatívne informácie, ktoré na nás striehnu zo všetkých strán,“ uviedol v úvode koncertu Peter Kónya, rektor PU. Jeho pozvanie na adventné podujatie prijali členovia akademickej obce a vzácní hostia z prostredia mimo univerzity.

Symbolicky sa tohtoročný adventný koncert v tejto náročnej dobe niesol v znamení názvu „Z noci do svetla...“. *„Tento názov som vnímala dvojzmerne. Jednak advent znamená očakávanie, príchod, a teda príchod Svetla na zem, očakávanie narodenia Ježiša, zrodenie Lásky pre túto zem. Druhú líniu v tejto pandemickej situácii vidím aj v očakávaní zrodenia nádeje pre tento svet. Každý očakáva lepšie časy, každý chce prejsť z noci do svetla,“* vysvetlila scenáristka, dramaturgička a režisérka koncertu Jana Hudáková z Inštitútu hudobného a výtvarného umenia Filozofickej fakulty PU. Podľa jej slov si námet, scenár, dramaturgia, réžia, zabezpečenie kostýmov, rekvizít, komunikácia s ľuďmi, a vôbec celá organizácia vyžiadala mnoho času. *„Veľká vďaka patrí všetkým univerzitným kolegom, ktorí túto výzvu síce prijali so strachom, ale aj s veľkou*

pokorou a profesionalitou a za tak krátky čas vynaložili enormné úsilie, aby pripravili seba a študentov k výkonu,“ dodala Hudáková.

Adventný koncert sa začal slovami: „*Sme ako ľadové kráľovstvo, ktoré čaká na hrejivý plameň,*“ pričom posolstvo tohto hrejivého svetla priniesli na scénu „*plamene sviec*“, ženy odedé v zlatých plášťoch. Tie spolu so svetlom vniesli na adventný veniec i slovo. Program symbolicky pozostával zo štyroch častí, predstavujúcich štyri adventné sviece: nádej – viera a mier – priateľstvo – láska. V prvej časti s názvom „*Keď zasvieti nádej v tmavom tichu...*“ sa predstavili členovia zboru Iuventus Paedagogica pod vedením Tatiany Švajkovej a Spevácky zbor sv. Romana Sladkopevca z Gréckokatolíckej teologickej fakulty na čele so zbormajstrom Mariánom Baranom. Svoj talent predviedla aj zaslúžila umelkyňa z Ukrajiny Liubov Gunder, ktorá zároveň klavírne sprevádzala sólový spev Andrey Nemcovej z Inštitútu hudobného a výtvarného umenia FF PU.

„Viera a mier boli ústredným motívom druhého programového bloku. Ten patril študentskému divadlu Sacrum aprofanum, ktorý sa prítomným divákom predstavil s ľudovou hrou ako osobitým obrazným výrazom lásky k téme narodenia Pána v rodnom jazyku sociálnej skupiny pod umeleckým vedením Karola Horáka, Mirona Pukana a Jána Jendrichovského,“ priblížil prorektor PU Gabriel Paľa, ktorý organizačne zastrešoval prípravu koncertu.

V tretej časti, nesúcej sa v znamení „*Priateľstvo je skvostným darom topiacim ľady medzi nami...*“, odzneli koledy a predvianočné pastorále Folklórneho súboru Torysa pod taktovkou umeleckého vedúceho Vladimíra Marušina. Publikum si vypočulo aj koledy Christos raždajetsja! Slavite Jeho!, ktoré odzneli z úst speváčok Anny Derevjanikovej a Moniky Kormaníkovej.

„*A nakoniec vyhráva láska. Zlo nikdy nemôže byť víťazom...*“ bol názov záverečného programového bloku. Ten otvoril spevácky zbor Nostro Canto na čele so zbormajsterkou Tatianou Švajkovou. Interpretáciu skladby Petra I. Čajkovského Ária Lenského z opery Eugen Onegin na flaute zahrála Miroslava Rybická, a to za klavírneho sprievodu Zuzany Kentošovej z Pedagogickej fakulty PU. Program svojím klavírnym vystúpením obohatila i študentka Zlatoslava Mokchnal pod pedagogickým vedením umelkyne Liubov Gunder. Záver sviatočnej atmosféry

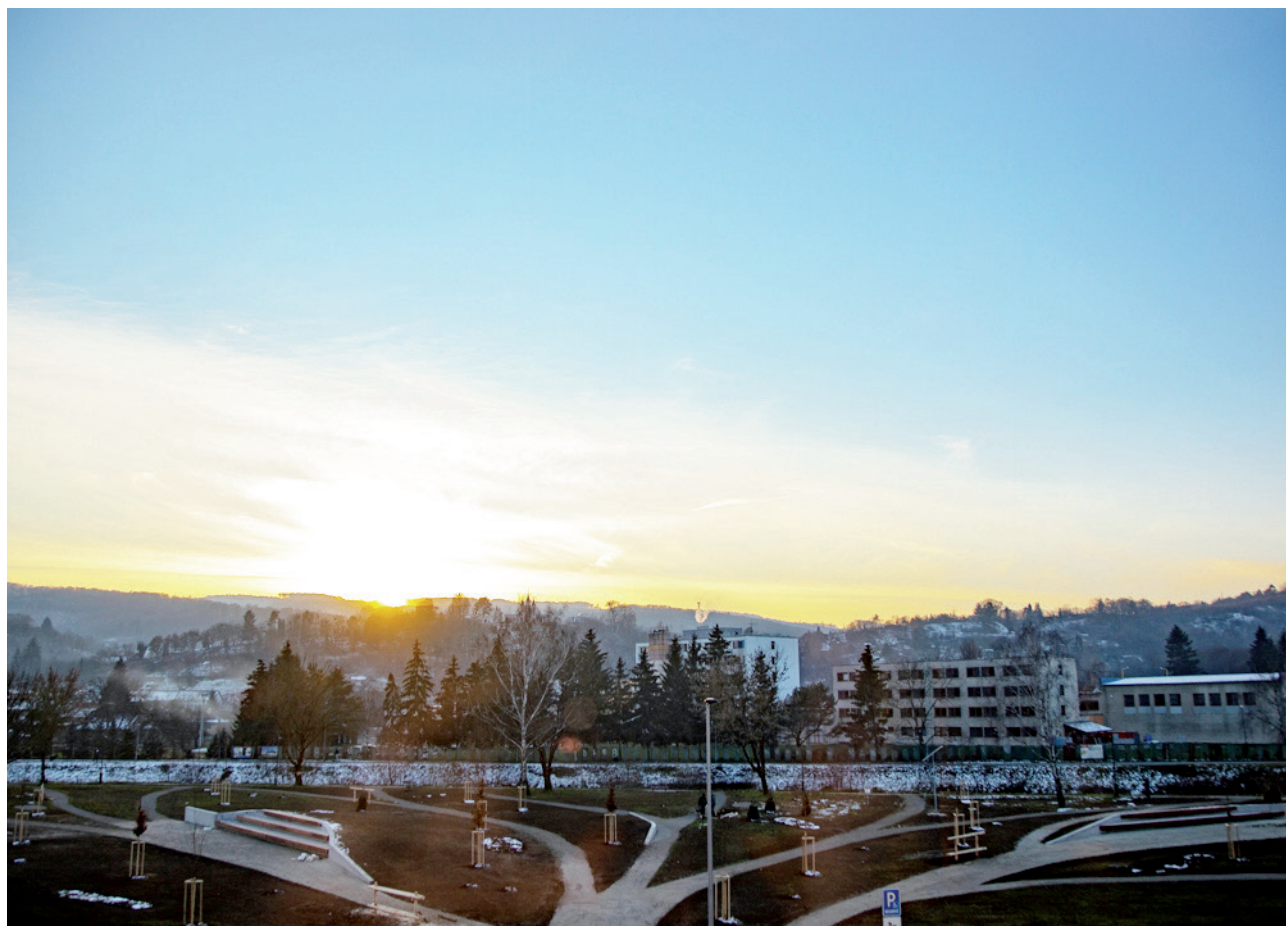
umocnilo vystúpenie komorného orchestru Camerata Academica, ktorý vystúpil najprv samostatne, následne so miešaným zborom Nostro Canto. V ich spoločnom podaní odznela skladba od W. A. Mozarta s názvom Ave verum Corpus. Umeleckú prípravu orchestra mala na starosti Renáta Kočišová a dirigovala Tatiana Švajková.

Koncert symbolicky ukončili slová: „... a potom zhasne tma.“

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel Mravec, CCKV PU

NA UNIVERZITE VZNIKÁ DIDAKTICKÝ PARK V TVARE LISTU STROMU

V západnej časti areálu Prešovskej univerzity finalizujú práce na výstavbe Didaktického parku. Ten bude určený ako doplnkový prvok výučby nielen pre študentov, ale aj návštevníkov univerzitného areálu. Park je koncipovaný ako list stromu, pričom jednotlivé chodníky, žily listu, vymedzujú vybrané regióny slovensko-poľského pohraničia.

Popri finalizácii úprav námestia medzi Vysokoškolským areálom a študentskými domovmi PU sa Prešovská univerzita pustila aj do realizácie Didaktického parku, nachádzajúceho sa v blízkosti zadného vchodu do budovy rektorátu. Cieľom úprav je architektonická

úprava priestoru s využitím vegetačných prvkov.

List symbolizujúci regióny cezhraničnej spolupráce

Didaktický park je navrhnutý tak, aby symbolizoval list a jednot-

livé chodníky v parku vymedzia na ploche vytýpané regióny slovensko-poľského pohraničia. Ide o región Spiš, Šariš, Zemplín, Vojvodstvo Podkarpatské a Malopoľské. Koncept prvkov v území sa odvíja aj od podrobnejšieho lokálneho členenia na cezhraničné

mikroregióny – Pieniny, Dolinu Popradu, Nízke Beskydy a Poloniny. „V projekte sa prezentuje cezhraničné územie vo forme modelovaného priestoru s prvkami jednotlivých regiónov. Pre navodenie atmosféry sú použité typické rastlinné spoločenstvá stromov, krov a bylín s doplnením ukážky typických hornín, prvkov regionálnej architektúry a ako pripomienka fauny budú použité búbky pre vtáky a hmyz,“ ozrejmila Darina Gajdarová, technička investičnej výstavby na PU. Keďže ide o prezentovanie slovensko-poľského prihraničného územia, tieto krajiny budú v priestore zadané aj výsadbou symbolických stromov. Pre Slovensko bude použitá výsadba súkorunia líp, pre Poľsko zase súkorunie dubov.

V parku sú vytvorené mlatové chodníčky, ktoré sú napájané

na jestvujúce chodníky v areáli univerzity. Návrh je riešený centrálnou predstavou kompaktného parkovo upraveného plochy zadaného ako didaktický park vysokej školy. Slúžiť bude taktiež ako verejný priestor pre obyvateľov a návštevníkov mesta. Súčasťou areálu budú aj tri miesta s tromi typmi lavičiek, ktoré svojím rozsahom vytvoria malý amfiteáter určený na didaktickú činnosť. Na ilumináciu amfiteátru bude použité solárne osvetlenie, ako ukážka možného využitia nezávislého zdroja energie.

Pozitívny vplyv na životné prostredie

Novými sadovníckymi formami a zároveň rešpektovaním existujúcich najhodnotnejších drevín dôjde k zosúladieniu pôvodných podmienok a terajších požiadaviek na prítomnosť zelene. „Vzhľadom

na charakter stavby dôjde k zlepšeniu ekologickej a estetickej hodnoty riešeného priestoru, a tým aj skvalitneniu životného prostredia“ vyzdvihol prorektor PU Peter Adamišin. Úpravy budú mať kladný vplyv na životné prostredie, zatriktívnia priestor a plochy zelene budú súčasťou systému ekologickej stability sídelného útvaru. Realizáciou parku zároveň nedôjde k zmene režimu povrchových a podzemných vôd.

Práce na Didaktickom parku začali v polovici septembra, pričom dielo by malo byť ukončené do konca roka 2020. Výstavba parku je financovaná z prostriedkov Environmentálneho fondu, so spoluúčasťou žiadateľa.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, CCKV PU

REKTORI KONZORCIA SLOVENSKÝCH UNIVERZÍT U10+ PODPÍSALI ZAKLADATEĽSKÚ ZMLUVU

V účelovom zariadení Technickej univerzity vo Zvolene sa 20. novembra stretli za dodržania všetkých protiepidemiologických opatrení rektori desiatich univerzít, združených v Konzorciu slovenských univerzít U10+. Pri tejto príležitosti podpísali zakladateľskú zmluvu, ako aj stanovy konzorcia vysokých škôl. Konzorcium založilo desať univerzít, pričom má potenciál rozšírenia a je otvorené pre ďalších členov.

Konzorcium slovenských univerzít, pod skratkou KSU 10+, vzniklo schválením zakladateľskej zmluvy prezenčnou a dištančnou formou 20. októbra 2020.

Ide o záujmové združenie právnických osôb, 10 univerzít, s potenciálom rozšíriť sa o ďalších členov. KSU 10+ vytvára podmienky pre integráciu vzdelávacej a vedeckovýskumnej infraštruktúry, intelektuálnej kapacity takmer 4 000 tvorivých zamestnancov a viac ako 50 000 študentov. Konzorcium nadobudne právnu spôsobilosť zápisom do registra konzorcií vysokých škôl, ktorý je súčasťou registra vysokých škôl. Právna subjektivita a všetky akademické práva a slobody členov konzorcia zostávajú zachované v plnom rozsahu.

Vznik KSU 10+ je vyústením zámerov Memoranda o spolupráci slovenských univerzít, ktoré bolo podpísané 22. októbra 2019. Zakladajúcimi členmi konzorcia sú Ekonomická univerzita v Bratislave, Katolícka univerzita v Ružomberku, Prešovská univerzita v Prešove, Technická univerzita vo Zvolene, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, Trnavská univerzita v Trnave, Univerzita J. Selyeho v Komárne, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici a Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Sídлом konzorcia je Technická univerzita vo Zvolene.

Právny rámec pre vznik konzorcia vytvorila novela zákona o vysokých školách z roku 2019. Účelom kon-

zorcia je spoločný postup pri tvorbe študijných programov, vytváranie spoločných študijných programov, spoločné uskutočňovanie, výskumnej, vývojovej alebo inej tvorivej činnosti či spoločného zabezpečovania možností stravovania a ubytovania pre študentov. V tomto kontexte signatári podpisom memoranda deklarovali záujem koncentrovať a rozvíjať tvorivé kapacity na zlepšenie národného a medzinárodného postavenia členských univerzít, zabezpečovanie a zvyšovanie kvality vzdelávania, vedy, výskumu a umeleckej činnosti, získavanie a efektívne využívanie ľudských a finančných zdrojov, spoločný modul vzdelávania v rámci programu Erasmus+, posilnenie vzájomnej synergie kapacít, vytvorenie spoločného výskumného parku centier vedeckej excelentnosti, napĺňanie spoločenskej misie vysokých škôl a aktívnu spoluprácu s ďalšími združeniami univerzít a iných subjektov podporujúcich vzdelávaciu a vedeckú činnosť na Slovensku a v zahraničí.

V súlade so súčasným trendom výskumného dopytu Konzorcium slovenských univerzít 10+ chce prepojiť univerzity pôsobiace na rozličných stupňoch hodnotového reťazca a poskytnúť komplexné riešenia aplikovateľné v krátkodobom horizonte a s celospoločenským dosahom. Cieľom nie je atakovať len rankingy univerzít vo svete, ale vytvárať synergie v rámci svojich špičkových medzinárodných výskumov; ich projektové tímy momentálne predstavujú dominantný, 55,68-percentný podiel na financovaní slovenských univerzít a SAV z prostriedkov Horizontu 2020.

Toto unikátne konzorcium univerzít má ako jediné na Slovensku kapacitu ponúknuť hardvér aj softvér zručností pri riešení globálnych výziev pomocou best practice zo Slovenska. Konzorcium nadobudne právnu spôsobilosť zápisom do registra konzorcií vysokých škôl, ktorý je súčasťou registra vysokých škôl.

Lubica BENKOVÁ
TUZVO
Foto: Miroslav RUSNÁK

PRÍHOVOR REKTORA K 17. NOVEMBRU

Vážené kolegyne
a kolegovia,
milí študenti,

ako každoročne v posledných troch desaťročiach si dnes pripomíname výročie udalostí, ktoré vošli do dejín pod menom Nežná revolúcia. Tak ako všetko v týchto neľahkých časoch, aj tento významný sviatočný deň strávime v neštandardných, „dištančných“ podmienkach. Ani núdzový stav a mimoriadna situácia, v ktorej sa všetci nachádzame, však nemôže zatieniť význam 17. novembra 1989 a prinútiť nás, aby sme naň spomínali v inom, menej exponovanom čase, či dokonca ho prešli mlčaním.

Udalosti vo vtedajšom Československu v novembri 1989 vošli do histórie ako „Nežná“ alebo „Zamätavá“ revolúcia. Tento zjemňujúci prívlastok však v žiadnom prípade neznižuje ich význam. Dôležitosť prelomových udalostí, hoci aj revolúcií, v dejinách civilizácie totiž nie je daná počtom obetí ani rozsahom násilností, ukrutností alebo dĺžkou občianskej vojny, ktorú spôsobili. Určujú ju výsledky konkrétneho sociálno-politického prevratu, jeho prínos pre väčšinu obyvateľstva a ďalšie napredovanie civilizácie. A to dokonca i mimo rámca štátneho útvaru, v ktorom sa v konkrétnej historickej epoche odohrali. Podobne ako revolúcie z jari 1848 priniesli strednej Európe rovnosť pred zákonom a základné občianske slobody, popri národnej emancipácii,

aj revolúcia pred tridsaťjeden rokov priniesla nám, obyvateľom vtedajšieho Československa koniec diktátu jednej strany, obnovenie základných občianskych slobôd, demokratizáciu verejného života a vôbec slobodu v rôznych významoch tohto pojmu. Jej výdobytky ostali aj po zániku Československa a stali sa trvalou súčasťou našej súčasnosti. Iste nemožno nespomenúť ani to, že v ten istý deň si pripomíname Medzinárodný deň študentstva, na pamiatku zatvorenia českých vysokých škôl nemeckými nacistami a následných krvavých udalostí v roku 1939. Podobne ako vtedy, aj polstoročie neskôr zohrali významnú úlohu študenti.

Či už sme boli účastníkmi alebo aspoň divákmi prelomových novembrových udalostí pred tridsaťjeden rokov, alebo ste sa prišli na svet až v období demokracie, pre všetkých nás je odkaz Novembra 1989 nesmierne dôležitý a záväzujúci. Dejiny, a to nie tak dávne, nám totiž jasne ukazujú, ako ľahko o slobodu možno prísť. Preto musí byť vecou nás všetkých dbať o to, aby budúce generácie opäť nemuseli bojovať za demokraciu a slobodu, a nedopustiť deštrukciu hodnôt, ktoré sa síce stali v posledných troch desaťročiach samozrejmosťou, no v mnohých, a to aj (aspoň geograficky)

európskych krajinách, ešte stále nie sú.

Pre univerzitné prostredie to azda najviac platí vo vzťahu k akademickým slobodám a akademickej samospráve, ktoré sú takisto výdobytkom Nežnej revolúcie. V niektorých, aj západných krajinách sú akademické slobody vystavené silnému tlaku zo strany politiky a biznis sféry s cieľom pod zámienkou zefektívnenia fungovania rezortu zmocniť sa úplnej kontroly nad vysokými školami. Niektoré nedávno zverejnené oficiálne dokumenty ukazujú, že Slovensko ani v tomto nie je výnimkou. Pamätajme preto stále na to, že akademické slobody a samospráva sú aspoň za bránami univerzít tým najcennejším, čo akademickej sfére zanechal November 1989, a nedajme si ich zobrať. Bez nich by totiž mohlo nasledovať niečo, čo mnohí z nás kedysi zažili a čo malo veľmi ďaleko k slobode vyučovania a bádania. Aj preto je November 1989 jedným z najvýznamnejších míľnikov v našich dejinách a je povinnosťou nás všetkých dbať o zachovanie jeho dedičstva. Aby už nikdy nedošlo k tomu, čo sa stalo pred osemdesiatjeden rokmi.

prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor PU
Foto: Mgr. Jaroslav ONDO, PhD.

SPOLUPRÁCA S MESTOM PREŠOV V RÁMCI PROJEKTU EHMK

Prešovská univerzita v Prešove a mesto Prešov rozšírili svoju doterajšiu spoluprácu podpísaním memoranda, ktoré je vyjadrením podpory iniciatívy mesta Prešov pri kandidatúre o získanie titulu Európske hlavné mesto kultúry (EHMK) 2026.

Memorandum o spolupráci podpísali 1. decembra na pôde Mestského úradu v Prešove primátorka mesta Prešov Andrea Turčanová a rektor Prešovskej univerzity Peter Kónya. Obe zmluvné strany vyjadrujú odhodlanie a spoločnú vôľu spolupracovať pri dosahovaní cieľa a účelu iniciatívy mesta pri aktivitách súvisiacich s kandidatúrou mesta Prešov o titul Európske hlavné mesto kultúry 2026.

„Kandidatúra Prešova na Európske hlavné mesto kultúry 2026 musí byť výsledkom spoločného úsilia všetkých šikovných ľudí a významných inštitúcií v regióne. V našom meste má svoje neodmysliteľné miesto aj Prešovská univerzita, ktorá je centrom kultúry a vzdelanosti, a preto by mala byť súčasťou príprav na zviditeľnenie Prešova na mape Európy,“ uviedla pri podpise memoranda primátorka Andrea Turčanová. Jej slová následne doplnil rektor Peter Kónya: *„Prešovská univerzita víta a plne podporuje iniciatívu mesta v súvislosti so získaním titulu Európske hlavné mesto kultúry v roku 2026, pričom sa bude snažiť maximálne prispieť k tomu, aby mesto Prešov bolo v danej súťaži úspešné.“*

Partnerská spolupráca mesta a univerzity je založená na princípe vzájomnosti, prioritne v oblasti tvorby

a implementácie strategických rozvojových dokumentov mesta, ako aj tvorby a realizácie projektov rozvoja mesta a univerzity. Obe strany sa taktiež dohodli na spolupráci pri marketingovej stratégii mesta a marketingových aktivitách univerzity, ako aj na odbornej príprave profesionálnych a dobrovoľných pracovníkov v oblasti kultúry, školstva či cestovného ruchu.

Súčasťou memoranda je aj rozvoj spolupráce so zahraničnými partnermi a partnerskými mestami Prešova, vzájomné poskytovanie odbornej a lektorskej pomoci a spolupráca pri spracovaní obsahovej stránky publikácií a propagačných materiálov.

V súčasnosti sa Prešovská univerzita zapája do prípravy bidbooku, projektovej dokumentácie EHMK, prostredníctvom účasti jej pedagogických a nepedagogických zamestnancov, ktorí pochádzajú z oblasti literatúry, prekladateľstva, estetiky

a umeleckej kultúry, hudobného a výtvarného umenia, PR a marketingu.

EHMK je jedným z najambicióznejších a najznámejších európskych kultúrnych projektov. Naplňajú sa ním viaceré ciele – chrániť a podporovať bohatstvo a rozmanitosť kultúr v Európe, zvyšovať medzi občanmi pocit príslušnosti k spoločnému kultúrnemu priestoru, nabádať ich na medzikultúrny dialóg a poukázať na spoločné kultúrne dedičstvo. Pomáha tiež zvyšovať medzinárodnú popularitu miest a posilňuje kapacitu kultúrneho sektora. Európske hlavné mestá kultúry predstavujú kultúrnu iniciatívu Európskej únie, ktorú jej obyvatelia poznajú a aj najviac oceňujú. Zároveň ide o jednu z najdlhšie prebiehajúcich aktivít EÚ.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD
Foto: MsÚ PO

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA SA ZAPOJILA DO PROJEKTU ZELENÁ JEDÁLEŇ

Od nového akademického roka sa súčasťou denného menu jedálne Prešovskej univerzity stali rastlinné jedlá. Cieľom iniciatívy, ktorá je výsledkom spolupráce PU a Slovenskej vegánskej spoločnosti, je poskytnúť študentom a zamestnancom vyváženejšiu a zdravšiu stravu.

Prešovská univerzita sa stala súčasťou projektu s názvom Zelená jedáleň. Jeho snahou je zaradiť do denného jedálneho lístka aspoň jedno rastlinné jedlo, aby sa tak na univerzite mali možnosť stravovať i študenti a zamestnanci s vegetariánskou, vegánskou či bezlaktózovou diétou.

„Za posledné roky došlo v našom stravovacom zariadení k modifikovaniu poskytovania stravy pre študentov a zamestnancov. Minulý rok sme napríklad zaradili do jedálneho lístka bezlepkovú stravu, som preto rád, že v progrese pokračujeme ďalej a rozširujeme ponuku zdravšej stravy;“ uviedol rektor Peter Kónya. Zároveň doplnil, že uvedená iniciatíva zapadá aj do koncepcie budovania tzv. zelenej univerzity.

„Podiel rastlinných jedál vo svete narastá jednak zo zdravotných, ale aj environmentálnych dôvodov. Študenti slovenských vysokých škôl sú našou najväčšou skupinou spotrebiteľov rastlinného jedla. Napriek tomu sa v univerzitných jedálňach často stretávajú s nedostatočnou ponukou alebo nelákavými možnosťami;“

vysvetlila vznik iniciatívy Hana Neufeld Závodská zo Slovenskej vegánskej spoločnosti. Tá v rámci projektu Zelená jedáleň poskytuje vysokoškolským stravovacím zariadeniam bezplatné poradenstvo tým, že im dáva k dispozícii chutné recepty a profesionálne školenia na ich prípravu.

Špeciálnym školením prešli aj kuchári z jedálne Prešovskej univerzity a podľa slov jej prevádzkovateľa Andreja Balenčína je o novozaradenú tzv. zelenú stravu do jedálneho lístka čoraz väčší záujem. Aj napriek tomu, že suroviny na prípravu týchto jedál sa mierne líšia od tých klasických a sú cenovo drahšie, na zvýšení ceny stravného lístka sa to neprejavilo.

„Som veľmi rada, že sa naša univerzita zapojila do tohto projektu. Poznám mnoho študentov so stravovacími obmedzeniami, ktorí sa tak budú môcť stravovať už aj v jedálni. Aj ja sama si musím starostlivo vybrať, čo skonzumujem;“ oceňuje študentka Filozofickej fakulty Kristína Oravcová. Jej slová dopĺňa študentka

Klaudia Sopková: *„Vegetarián ani vegán nie som, ale mäso v jedálničku nepotrebujem a nevyhľadávam každý deň. Takáto možnosť stravovania mi otvorila ďalšie možnosti nakoľko sama musím dodržiavať bezlaktózovú diétu. Teraz už nemusím chodiť ďaleko, pretože jedáleň je blízko našej univerzity.“*

Spustenie projektu na univerzite bolo umocnené aj podpisom Memoranda o porozumení a spolupráci medzi PU a Slovenskou vegánskou spoločnosťou. Cieľom memoranda je vzájomná podpora v snahe dosiahnuť pravidelné zaraďovanie rastlinných jedál do jedálneho lístka v stravovacích zariadeniach univerzity.

Projekt Zelená jedáleň je súčasťou celosvetového hnutia Meatless Monday, do ktorého sú zapojení jednotlivci, školy, nemocnice, pracoviská či rôzne reštaurácie. K tejto iniciatíve sa vrátane našej doposiaľ pridalo 12 slovenských univerzít.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD
Foto: Zelená jedáleň

TÝŽDEŇ VEDY A TECHNIKY BOL NA UNIVERZITE ONLINE

V období od 9. do 15. novembra 2020 prebiehal na Slovensku už 17. ročník Týždňa vedy a techniky (TVaT). Na danom podujatí niekoľko rokov aktívne participuje aj Prešovská univerzita v Prešove (PU) prostredníctvom rôznorodých aktivít, ktoré sa tento rok realizovali predovšetkým v online priestore.

Cieľom Týždňa vedy a techniky na Slovensku je zlepšiť vnímanie vedy a techniky v povedomí celej spoločnosti a informovať verejnosť o poznatkoch z tejto oblasti popularizačným spôsobom. Nemenej dôležitým poslaním tohto podujatia je vzbudiť záujem mladých ľudí o štúdium vedeckých a technických disciplín. Pri tejto príležitosti si Prešovská univerzita a jej príslušné

fakulty pripravili bohatý program, ktorý z dôvodu epidemiologickej situácie pozostával predovšetkým z aktivít prezentovaných online formou.

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky Fakulty humanitných a prírodných vied v spolupráci s Univerzitnou knižnicou PU si v rámci TVaT pripravili e-výstavy cestopisných foto-

grafií s názvom *Metropoly Európy a E-praktikum: ako sme s kamerou cestovali alebo regionálna geografia Slovenska vo videách a fotografiách*. V dňoch 9. – 15. 11. 2020 prebiehala aj cestopisno-poznávacia prezentácia z vedecko-výskumnej cesty do Ghany z pohľadu hydrobiológa s názvom *Subsaharskou Afrikou za vodným mikrosvetom*.

Viacero online prednášok v rámci podujatia realizovala i Fakulta manažmentu. Spomenúť možno prednášky s názvom *Prečo sú digitálne zručnosti dôležité pre tvoju budúcnosť* či *Neuromarketing a spotrebiteľské neurovedy* či *Environmentalistika, súčasnosť a vesmírne technológie*, v rámci ktorej mohli záujemcovia nazrieť do sveta environmentalistiky, úspešných startupov v tejto oblasti.

Bohatý sprievodný program ponúka aj Pedagogická fakulta. Z online prednášok možno dať do pozor-

nosti *Rozvoj samostatnosti a seba-regulácie žiaka počas domácej prípravy*, ale tiež prednášku spojenú s diskusiou na témy *Čo sú neuro-mýty?* alebo *SMARTS a metakognícia*. Počas TVaT realizovala fakulta aj 8. ročník celoslovenského kola Logickej olympiády intelektovo nadaných žiakov. Úlohy v testoch logickej olympiády boli zamerané na preverovanie znalostí a zručností v logickom myslení, priestorovom a matematickom úsudku či verbálnom myslení. Fakulta taktiež realizovala online inšpiratívne edukačné tutoriály pre rodičov, vychovávateľov a učiteľov 1. stupňa základných škôl, poskytujúce návod na jednoduché a zábavné experimentovanie s deťmi mladšieho školského veku s cieľom podnietiť ich záujem o vedu a techniku tým najprirodzenejším spôsobom.

Inštitút etiky a bioteiky Filozofickej fakulty sa do TVaT zapojil prostredníctvom súťaže s názvom

Akú hodnotu má zdravie?, ktorá bola určená pre študentov stredných škôl Prešovského a Košického kraja. Šiesty ročník esejistickej súťaže bol tento rok tematicky zameraný na bioetickú a sociálno-etickú reflexiu hodnoty zdravia v kontexte aktuálneho spoločenského diania (situácia COVID-19), ale aj širších etických otázok a problémov. Ďalším sprievodným podujatím bol filozofický festival UNESCO Philosophy Day/Night, ktorý sa v online priestore uskutočnil 19. 11. 2020 – 20. 11. 2020.

Gréckokatolícka teologická fakulta ponúkla zase sériu viacerých online medzinárodných vedeckých konferencií na témy *Gréckokatolícka cirkev vo svetle výročí VI.*; *Pútnický Klokočov v historicko-pastoračných súvislostiach* či e-konferencia *In Pluribus Unitas IX. Jednota v mnohosti*. Pod taktovkou Pravoslávnej bohosloveckej fakulty prebiehala aj online medzinárodná vedecká konferencia o kresťanstve, ktorá poukazovala na širokospektrálny vplyv kresťanského myslenia v rôznych kultúrach.

Virtuálny deň otvorených dverí zameraný na prezentáciu študijných odborov si v rámci Týždňa vedy a techniky pripravila Fakulta zdravotníckych odborov. Záujemcovia sa ho mohli zúčastniť v rámci platformy Microsoft Teams Live Events.

Týždeň vedy a techniky na Slovensku každoročne organizuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR a Národným centrom pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD
Foto: archív FHPV PU

AKADEMICKÝ PREŠOV V NETRADIČNEJ PODOBE

Aj napriek nepriaznivej epidemiologickej situácii sa v októbri uskutočnil 54. ročník Akademického Prešova. Konal sa v obmedzenom režime za dodržiavania prísnych opatrení. Väčšiu časť programu si mohli diváci pozrieť z pohodlia svojho domova, nakoľko organizátori zabezpečili online prenos jednotlivých vystúpení.

Akademický Prešov chcel aj v čase pandémie priniesť do Prešova umenie a poskytnúť študentom a umelcom priestor na prezentáciu, o ktorý v dôsledku krízy prišli. Súťaž amatérskej umeleckej tvorivosti vysokoškolákov Slovenska sa mala pôvodne uskutočniť v apríli 2020, no z dôvodu šíriacej sa pandémie organizátori presunuli realizáciu Akademického Prešova na termín od 12. do 14. októbra 2020. V tomto období sa predstavili hostujúce domáce i zahraničné profesionálne divadlá, debutujúce inonárodné divadlo, uskutočnila sa online súťaž v umeleckom preklade a o týždeň neskôr aj vo vlastnej literárnej tvorbe či divadelné workshopy, ktoré boli prezentované v rámci hlavného festivalového programu. Za všetky spomeňme napr. Divadlo

poézie: text v jeho inscenačnej transformácii, Nové čítanie absurdnej drámy, Zápis kreditov v hodine dvanástej, Projekt Crocus Theatre, Poetica – didaktika, Monodráma – One man show, Rozhlasové dielo ako umelecká syntéza. Reagujúc na aktuálne opatrenia festival prebiehal 12. októbra podľa pôvodného programu, následne sa presunul do online priestoru.

„Uvedomujeme si, že naše kultúrne podujatie má silného protihráča, ktorým je koronavírus. Keď sa predsa len pokúšame našim prológom špecifickým spôsobom „odštartovať“ Akademický Prešov, činíme tak v nádeji, že kultúra stále napriek zložitej situácii žije, že vysokoškoláci napriek obmedzeniam neprestali uvažovať aj v súvislostiach s nad-

časovým hodnotovým presahom,“ vysvetlil dramaturg festivalu Miron Pukan.

Hostami 54. ročníka festivalu Akademický Prešov boli, ako v predošliých ročníkoch, profesionálne, poloprofesionálne a amatérske divadelné súbory, spisovatelia, herci, prekladatelia a predstavitelia viacerých umenovedných disciplín. „Na tohtoročnom Akademickom Prešove sa okrem domácich vysokoškolákov predstavili aj študenti z Bratislavy a Košíc, ktorí sa zapájajú tiež do viacerých divadelných workshopov. Inšpiratívna na festivale, hoci v diétnejšej podobe, bola aj účasť súborov združujúcich mladších amatérskych interpretov,“ uviedol riaditeľ festivalu Karol Horák. Organizátori sa aj v tomto roku usilovali aktivizovať divadlo na stredných školách, budúce umelecké osobnosti – hercov, scenáristov, dramaturgov, režisérov v divadle, ktorí sa formujú aj vďaka tomuto podujatiu už vyše polstoročia.

V rámci programu sa predstavilo napríklad divadlo Commedia Poprad, ktoré uviedlo v svojej úprave a dramatinizácii M. Porubjaka ikonické renesančné Cervantesovo dielo Don Quijote de la Mancha, Teatro Boco Košice s verbálno-pohybovou inscenáciou na motívy S. Alexijevič Černobyľský tanec venujúcou sa hlbinným otázkam ľudskej duše venujúcou sa hlbinným otázkam ľudskej duše, Mirosław Kasprzyk s pantomimickou show a mnohí ďalší. Z hostí treba

spomenúť tiež študentov 4. ročníka VŠMU Bratislava s inšpiratívnou interpretáciou Harroverovej hry *Nože v sliepkach*, ako aj známeho poľského tvorca Przemysława Tejkowského s monodramou *Hlásim sa ti, Poľsko* tematizujúcou sugestívnymi výrazovými prostriedkami holokaust a vyhladzovanie obyvateľstva. Jedným z vrcholov tohtoročného festivalu bolo autorské divadlo *Odivo*, ktoré uviedlo autorskú inscenáciu *Stopy v pamäti* vychádzajúcu z ťažkej osobnej skúsenosti autoriek. Bohatosťou tematických, druhových a žánrových foriem prezentovaných inscenácií reagoval festival aj na pohnuté (ne)časy spojené s nekompromisne sa šíriacou pandémiou.

Divadelné časti festivalu sa uskutočnili v priestore experimentálnej sály Divadla Jonáša Záborského, v priestoroch Čukolády, Skúšobni Študentského divadla Prešovskej univerzity, ako aj v malej a veľkej sále Divadla Alexandra Duchnoviča v Prešove.

Počas konania Akademického Prešova organizátori zabezpečili dodržiavanie všetkých hygienických a protiepidemických opatrení v súlade s aktuálne platnými predpismi Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. *„Záleží nám na bezpečnosti každého návštevníka festivalu a ľudí, ktorí na festivale pracujú. Na základe aktuálneho vývoja situácie v súvislosti s ochorením COVID-19 sme prijali viaceré opatrenia, ktorými sme sa riadili pri organizácii festivalu,“* uzatvoril Miron Pukan.

Na otvorení 54. ročníka Akademického Prešova si riaditeľ festivalu prof. Karol Horák prevzal Cenu Slovenského centra AICT – Medzinárodnej asociácie divadelných kritikov za mimoriadny prínos v oblasti divadla. Karol Horák získal ocenenie za dlhoročnú peda-

gogickú prácu spätú s divadelnou tvorbou v Študentskom divadle Prešovskej univerzity a divadelnou prácou na Akademickom Prešove a v neposlednom rade za podnetnú divadelnovednú činnosť, v rámci ktorej tento rok vychádza šiesty

diel zborníka *Kontexty alternatívneho divadla a publikácia Horák – Polák (Hovory o divadle)*.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD
Foto: archív Akademický Prešov
Patrik ČECH

UNIVERZITA VSTÚPILA DO NETRADIČNÉHO AKADEMICKÉHO ROKA

Prešovská univerzita 22. septembra oficiálne otvorila 24. akademický rok. Slávnostné zhromaždenie, ktoré sa uskutočnilo v Divadle Jonáša Záborského, prebiehalo za dodržania prísnych hygienických opatrení.

Otvorenie akademického roka sa na PU už tradične spája s podujatím, ktoré sa odohráva za prítomnosti stoviek hostí z domova i zahraničia. Vzhľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu sa na tohtoročnej slávnosti v porovnaní s minulým rokom zúčastnilo o polovicu menej hostí, aby bolo dodržané šachovnicové sedenie. Popri vedení univerzity, zamestnancoch a študentoch boli medzi nimi prítomní aj predstavitelia štátnej správy, samosprávy, najvyšší akademickí funkcionári, zástupcovia cirkví, priatelia a priaznivci Prešovskej univerzity.

„Predchádzajúci semester bol na našej univerzite úplne odliš-

ný od všetkého, čo väčšina z nás doteraz zažila. Tak ako na celom Slovensku a vo väčšine nielen európskych krajín ho poznačila koronakríza. Rovnako než inde, aj u nás doteraz neznáma nákaza doslova zavrela brány univerzity a na tri mesiace ponechala doma jej zamestnancov a študentov. Na takmer celý semester sa stalo realitou dištančné vzdelávanie, vrátane zápočtov, skúšok a niekde i obhajob záverečných prác a štátnic,“ bilancoval predchádzajúci semester rektor univerzity prof. Peter Kónya. Zároveň sa poďakoval študentom a všetkým zamestnancom univerzity, ktorí aj v týchto mimoriadnych podmienkach vzorne vykonávali svoje povinnosti a prispeli tak

k úspešnému zvládnutiu tejto neľahkej situácie, čo dokazuje aj úspešné ukončenie semestra.

Rektor vo svojom príhovore poznamenal, že život na univerzite sa aj napriek neľahkým časom nezastavil. „Aj počas koronakrízy sa podarilo dovrieť a začať niekoľko rozvojových projektov univerzity. Úspešne bola ukončená rekonštrukcia športovej haly, bolo vybudované parkovisko na južnom konci Vysokoškolského areálu (VŠA), ktoré umožní parkovanie podstatne vyššieho počtu pedagógov priamo v campuse a odbremení preťažené kapacity na Ull. 17. novembra,“ zdôraznil rektor. Z nových projektov spomenul revitalizáciu priestoru

pred VŠA, ktorej cieľom je vytvorenie parku s fontánou a bohatou zeleňou na námestí medzi VŠA a študentskými domovmi. O niekoľko mesiacov neskôr sa dočkal realizácie aj ďalší rozvojový projekt univerzity, a to výstavba didaktického parku na západnej strane budovy rektorátu univerzity. „Vďaka týmto projektom sa areál Prešovskej univerzity premení na skutočné „zelené pľúca“ tretieho najväčšieho mesta našej krajiny,“ vyzdvihol. Pripomenul taktiež, že počas koronakrízy sa na pôde univerzity uskutočnili aj dve významné návštevy. V máji zavítal na univerzitu minister školstva, vedy, výskumu a športu SR Branislav Gröhling so štátnou tajomníčkou svojho rezortu Monikou Filipovou a o niekoľko týždňov štátny tajomník Ľudovít Pavlis.

Udelenie Ceny rektora

Neodmysliteľnou súčasťou otvorenia akademického roka je aj udeľovanie Ceny rektora, ktorá bola odovzdaná 36 tvorivým zamestnancom univerzity za významný prínos v jednotlivých vedných odboroch, 16 pracovníkom za vedecký výstup zamestnancov do 40 rokov a trom vedeckovýskumným pracovníkom za inováciu a vedecký objav. Cenou rektora bolo ocenených aj 18 študentov univerzity za svoju publikačnú, výskumnú, umeleckú a športovú činnosť, ale aj za humanitné skutky, ktoré vykonali v uplynulom akademickom roku. Ocenené boli aj štyri katedrové webstránky.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, CCKV PU

ZOZNAM OCENENÝCH

Cena rektora za rok 2019 za významný prínos vo vede:

Filozofická fakulta:

- prof. PhDr. Viera Bilasová, CSc.
- prof. PaedDr. Jana Kesselová, CSc.
- prof. PhDr. Jozef Džuka, CSc.
- doc. PaedDr. Slávka Kopčáková, PhD.

Gréckokatolícka teologická fakulta:

doc. PhDr. ThDr. Daniel Slivka, PhD.

Fakulta humanitných a prírodných vied:

- prof. Ing. Jozef Vilček, PhD.
- doc. Mgr. Martin Hromada, PhD.
- Ing. Lenka Bobuľská, PhD.
- RNDr. Michaela Zigová, PhD.
- RNDr. Eva Petrejčíková, PhD.
- RNDr. Marta Mydlárová Blaščáková, PhD.
- prof. RNDr. Jarmila Bernasovská, PhD.
- doc. RNDr. Iveta Boroňová, PhD.
- prof. MUDr. Ján Kmec, PhD., MPH
- RNDr. Alexander Csanády, PhD.
- RNDr. Vincent Sedlák, PhD.
- doc. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA

Fakulta manažmentu:

- Mgr. Eva Benková, PhD.
- doc. Ing. Rastislav Kotulič, PhD.

- doc. Ing. Miroslav Gombár, PhD.
- doc. Mgr. Eva Litavcová, PhD.

Pedagogická fakulta:

- doc. RNDr. Renáta Bernatová, PhD.
- prof. PhDr. Rudolf Horváth, PhD.
- doc. PaedDr. Ingrid Ružbarská, PhD.
- Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.
- prof. PhDr. Iveta Kovalčíková, PhD.
- prof. PaedDr. Ľudmila Liptáková, CSc.
- doc. PaedDr. Martin Klimovič, PhD.
- Mgr. Ivan Ropovik, PhD.

Pravoslávna bohoslovecká fakulta:

- ThDr. Ján Pilik, PhD.

Fakulta športu:

- prof. PaedDr. Jaromír Sedláček, PhD.
- doc. PaedDr. Pavol Ružbarský, PhD.
- doc. PaedDr. Tomáš Perič, PhD.
- MUDr. Bibiana Vadašová, PhD.
-

Fakulta zdravotníckych odborov:

- RNDr. Marek Chmelík, PhD.

Centrum jazykov a kultúr národnostných menšín:

- prof. PhDr. Júlia Dudášová, DrSc.

Cena rektora za rok 2019 za vedecký výstup zamestnancom do 40 rokov:

Filozofická fakulta:

- Mgr. Michal Bočák, PhD.
- Mgr. Anna Polačková, PhD.
- Mgr. Ivana Hostová, PhD.
- Mgr. Lukáš Švihura, PhD.
- Mgr. Marcel Martončík, PhD.

Fakulta humanitných a prírodných vied:

- RNDr. Daniela Grul'ová, PhD.

- RNDr. Lenka Demková, PhD.
- Ing. Jozef Oboňa, PhD.
- Mgr. Janka Michalková, PhD.

Fakulta manažmentu:

- prof. Ing. Štefan Lyócsa, PhD.
- PhDr. Petra Vašaničová, PhD.

Pravoslávna bohoslovecká fakulta:

- PhDr. Bohuslav Kuzyšin, PhD.

Fakulta športu:

- Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
- Mgr. Peter Kačúr, PhD.

Fakulta zdravotníckych odborov:

- Mgr. Miloslav Gajdoš
- PhDr. Katarína Hnatová, PhD.

Cena rektora za rok 2019 za inováciu a vedecký objav:

Filozofická fakulta:

- Mgr. Marcel Martončík, PhD.
- Mgr. Gabrielo Baník, PhD.

Fakulta humanitných a prírodných vied:

- doc. Ing. Jozef Fejér, PhD.

Cena rektora za rok 2019 za najlepšiu katedrovú webstránku:

Filozofická fakulta:

- Mgr. Anna Polačková, PhD.
- Mgr. Gabriel Székely, PhD.
- Mgr. Róbert Király
- Mgr. Eva Demjanová, PhD.
- Mgr. Ľubica Libáková, PhD.

- Mgr. Miriam Šarišská
- Mgr. Martin Knurovský

Fakulta manažmentu:

- Ing. Anna Šenková, PhD.

Pravoslávna bohoslovecká fakulta:

- ThDr. Pavol Kocha, PhD.

Fakulta zdravotníckych odborov:

- PhDr. Bc. Ľubica Rybárová, PhD.

Cena rektora za rok 2019 za úspešnú reprezentáciu študentov PU:

Filozofická fakulta

- PhDr. Jaroslava Babjáková, PhD.
- Gréckokatolícka teologická fakulta
- Mgr. Ľubica Lenartová

Fakulta humanitných a prírodných vied

- Stela Tkáčová
- Ing. Július Varga

Fakulta manažmentu

- Mgr. Veronika Čabinová

- Mgr. Tünde Dzurov Vargová
- Mgr. Viera Ivanková
- Mgr. Erika Onuferová
- Mgr. Martin Rigelský

Pedagogická fakulta

- Bc. Barbora Balogová
- Mgr. Katarína Štetinová, DiS. art

Pravoslávna bohoslovecká fakulta

- Mgr. Marián Fed'o
- Mikuláš Pružinský

Fakulta športu

- Bc. Marek Karlík

Fakulta zdravotníckych odborov

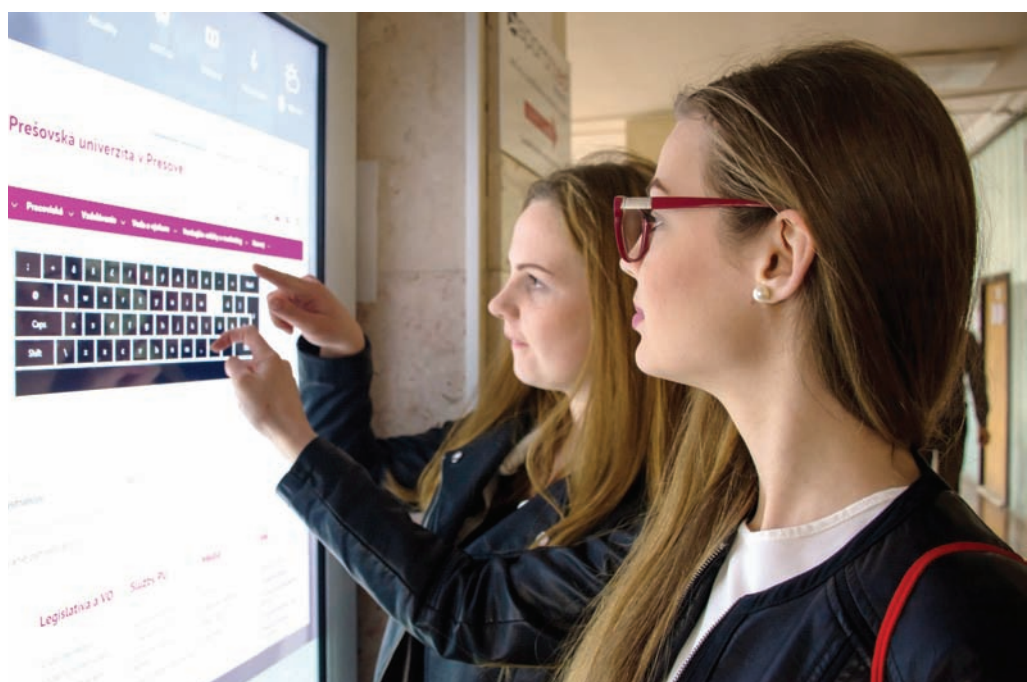
- Kristína Kokošová
- Bc. Daniel Lakata
- Bc. Jakub Liščinský
- Magdaléna Tkáčová

PRECHOD NA DIŠTANČNÉ VZDELÁVANIE A ÚPRAVA HARMONOGRAMU AKADEMICKÉHO ROKA

Vzhľadom na vývoj epidemickej situácie došlo od 13. októbra na Prešovskej univerzite k prechodu na dištančnú formu prednášok na všetkých jej fakultách. Vedenie univerzity pristúpilo tiež k úprave termínu výučbovej časti zimného semestra, a teda aj k aktualizácii Harmonogramu akademického roka 2020/21.

„Prioritou našej univerzity je bezpečnosť jej študentov, ako aj všetkých zamestnancov univerzity, preto epidemickejšiu situáciu na Slovensku, v regióne i univerzite detailne monitorujeme a podľa toho prijímame aj platné opatrenia nielen vo vzťahu k vyučovaciemu procesu,“ zdôraznil rektor Peter Kónya.

Dištančná metóda vedenia prednášok bola na univerzite zavedená od 5. októbra, týkalo sa to tých prednášok, ktorých sa zúčastňovalo viac ako 50 študentov. Od 13. októbra však na univerzite začali platiť nové opatrenie, ktoré vzhľadom na súčasný stav epidemickej situácie vydal rektor po zasadnutí vedenia univerzity. *„Opatrenie platné od 13. októbra určuje, že všetky prednášky, uskutočňované na všetkých fakultách univerzity a celouniverzitných pracoviskách, budú až do zrušenia tohto opatrenia prebiehať iba dištančnou metódou,“* zdôraznil rektor Kónya. Prednášky uskutočňované touto metódou musia byť pre študentov prístupné najmenej počas nasledujúcich 48 hodín. O organizácii ďalších foriem štúdia potom rozhodli

dekani fakúlt a riaditelia celouniverzitných pracovísk, s ohľadom na špecifiká jednotlivých študijných programov.

Úprava harmonogramu akademického roka

Výučba v zimnom semestri sa na Prešovskej univerzite vzhľadom na vývoj situácie predĺžila do 16. januára 2021, avšak tie študijné programy, ktoré prešli na dištančnú metódu výučby a mohli bez zmeny dosiahnuť stanovené vzdelávacie výstupy s využitím tejto metódy, mohli ukončiť výučbu podľa pôvodného harmonogramu, a to 18. decembra 2020.

Vzhľadom na predĺženie výučbovej časti sa predlžuje aj skúškové obdobie v zimnom semestri, a to do 20. februára 2021. Vychádza-

júc z uvedených zmien dochádza aj k posunutiu začiatku letného semestra, ktorý bol naplánovaný na 8. februára 2021, podľa aktualizovaného harmonogramu sa však začne 22. februára 2021. *„K úprave harmonogramu došlo z dôvodu potreby realizácie praktickej výučby, predovšetkým v prípade zdravotníckych, prírodovedných, technických predmetov či predmetov na Fakulte športu, ktorú je nevyhnutné absolvovať prezenčnou metódou,“* vysvetlila prorektorka pre vzdelávanie PU Ivana Cimermanová. Zároveň dodala, že vedenie univerzity sa snažilo pristupovať k opatreniam, ktoré by boli v prospech študenta tak, aby mohli bez navýšenej záťaže dosiahnuť znalosti a zručnosti, ako je to stanovené v profile absolventa.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

PRÍHOVOR REKTORA NA OTVORENÍ AKADEMICKÉHO ROKA

Honorete Judice Primarie Civitatis, Honorete Domine Comite, Excelentiae Domini Consules, Excelentiae Illustri Domini Archiepiscopi et Episcopi, Domini et Dominae Ablegati, Rectores Magnifici, Decani Spectabiles, Honorabiles, Profesores, Docentes et Doctores Universitatis Nostrae, Grati Amici et Hospites Almae Matris Nostrae!
Vážená pani primátorka, vážený pán predseda Prešovského samosprávneho kraja, Excelencie páni generálni a honorárni konzuli, Excelencie vážení páni arcibiskupi, biskupi a zástupcovia cirkví, vážené pani poslankyne a poslanci, Magnificencie rektori, Spektability dekaní, Honorability, vážení zamestnanci univerzity, ctení priatelia a hostia našej alma mater,

skôr než pristúpim k tomuto krátkemu prejavu Vás chcem všetkých poprosiť o porozumenie voči osobitostiam celej našej akademickej slávnosti. Popri dezinfekcii pri vchodoch do divadla a rúškach zakrývajúcich naše tváre sa to týka aj nasledujúcich viet, ktoré prednesiem s prekrytím horných dýchacích ciest, v dôsledku čoho bude môj prejav iste menej

zrozumiteľný, a preto sa ho budem snažiť zredukovať.

Dovoľte mi, aby som sa Vám ako každoročne v prvom rade všetkým poďakoval za to, že ste poctili svojou prítomnosťou našu akademicкую slávnosť. No moje poďakovanie Vám, predstaviteľom verejnej a štátnej správy, cirkví a náboženských

spoločností, zastupiteľských úradov, poslancom Národnej rady, vyššieho územného celku a mestského zastupiteľstva, rektorom, prorektorom a dekanom zahraničných a slovenských univerzít a predstaviteľom podnikateľskej sféry, patrí aj za priazeň a pomoc, ktorú našej univerzite dlhodobo prejavujete. Vám profesorom, docentom a ďalším

pedagogickým i nepedagogickým zamestnancom univerzity za prácu odvádzanú pre našu alma mater a Vám, milí študenti, že ako naši poslucháči šírite a po absolvovaní štúdia ďalej budete šíriť dobré meno našej univerzity.

No osobitne sa Vám všetkým tu prítomným chcem poďakovať za to, že ste aj v tejto mimoriadnej situácii prijali pozvanie na našu akademickú slávnosť, ktorá sa koná za minimálne neobvyklých podmienok.

Už po šiesty raz sa stretávame v týchto krásnych priestoroch novej budovy Divadla Jonáša Záborského na prahu nového akademického roku Prešovskej univerzity. To dnešné podujatie je však oproti predchádzajúcim rokom iné, tak ako bude iný takisto nasledujúci semester, či dokonca celý akademický rok.

Na tomto mieste sme si obvykle každý rok rekapitulovali úspechy univerzity, dosiahnuté v uplynulom akademickom roku na poli vzdelávania, vedy, publikačnej činnosti, medzinárodných aktivít a rozvoja, s víziou ďalšieho rozvoja našej alma mater minimálne v horizonte nasledujúceho akademického roka. Dnes si však dovoľm tento zvyk porušiť a na prvom mieste sa chcem zmieniť o udalostiach posledných mesiacov, keď celú krajinu, Európu i svet zasiahol neviditeľný nepriateľ a neobišiel ani našu univerzitu. Pred šiestimi mesiacmi sa najsľobovanejším slovom vo všetkých jazykoch jednoznačne stalo meno sotva viditeľného tvora, ktoré dovtedy nikto nepoznal: koronavírus či Covid-19.

Aj naša generácia tak bola konfrontovaná s niečím, čo stredná Európa nezažila najmenej za posledných sedemdesiatpäť rokov a ešte v prvých marcových dňoch si to nikto z nás nevedel predstaviť. Do našich životov vstúpili vtedy nielen rúška, respirátory, dezinfekčné prostriedky, no rovnako zatvorené obchody, divadlá, kiná, štadióny, plavárne,

nákupné centrá a úrady, zákaz vychádzania a ďalšie obmedzenia.

Podobne ako ďalšie vysoké školy nielen na Slovensku, v druhý marcový týždeň tohto roku aj našu alma mater zahľbil závoj karantény. Od 10. marca bola na univerzite prerušená prezenčná výučba na všetkých stupňoch a formách štúdia. Pre študentov sa stali učebňami ich domácnosti a jediným spojením s univerzitou počítače. Pedagógovia vymenili učebne za svoje domáce pracovne a klasické prednášky za dištančné vzdelávacie programy. Namiesto priameho kontaktu vyučujúcich so študentmi nastúpil Teams či aspoň mailové posielanie prednášok, zadanie úloh a vypracovaných prác. Administratívni a prevádzkoví zamestnanci dostali prácu, ktorú mohli vykonávať doma, a zdanlivo sa celá univerzita zatvorila.

Avšak iba zdanlivo. Pretože život sa ani počas koronakrízy zastaviť nedá. A to ani ten akademický. Univerzita aj po zavedení dištančnej výučby a nútenom odchode domov väčšinu jej zamestnancov naďalej fungovala. Zatvorené nemohli ostať nielen niektoré úseky prevádzky, ale takisto viaceré oddelenia centrálnej administratívy. Zamestnanci aj pri práci doma museli mať vyplatené výplaty, ekonomický úsek musel pracovať na rozpočte, študentské domovy museli byť otvorené pre zahraničných študentov aj nájomníkov. Osobitne ťažké úlohy čakali projektové oddelenie, keďže aj počas krízy prebiehalo podávanie, hodnotenie a implementácia projektov z európskych aj národných schém. Kvôli riešeniu dovtedy neznámych problémov i operatívne vydávaniu opatrení nepretržite fungovalo aj právne oddelenie, v úzkom kontakte s krízovým štábom univerzity.

Vďaka tomu sa univerzite i v mimoriadnych, núdzových podmienkach podarilo zabezpečiť plné fungovanie jej prevádzky, ako aj implementáciu viacerých rozvojových projektov. Od začiatku marca do konca mája sme

všetci boli konfrontovaní s úplne novými skutočnosťami v živote univerzity. Ja by som chcel v tejto chvíli poďakovať všetkým, ktorí si počas „koronakrízy“ plnili svoje povinnosti a pričínili sa o to, že univerzita bez problémov ukončila letný semester vrátane štátnych skúšok a napokon aj promócií, aj keď nie všade v ich tradičnej podobe. Moje poďakovanie patrí rovnako pedagógom, ktorí za pochodu museli prejsť na dištančné, online vzdelávanie, zamestnancom študentských domovov, vedúcemu prevádzky a jej zamestnancom, ekonomickému úseku, projektovému oddeleniu, vedúcej právneho oddelenia a v neposlednom rade všetkým vedúcim zamestnancom univerzity, kvestorke, predsedníčke AS PU a prorektorkám, resp. prorektorom.

Predovšetkým však chcem vyjadriť svoje uznanie aj poďakovanie tým našim zamestnancom a študentom, ktorí sa dobrovoľne zapojili do aktivít, súvisiacich s bojom proti koronavírusovej pandémie. Moja vďaka patrí najmä študentkám a študentom Fakulty zdravotníckych odborov, rovnako pani dekanke a pedagogickým zamestnancom, ktorí sa podieľali na týchto činnostiach, ako aj psychologom, teológom a študentom ďalších odborov, zabezpečujúcich činnosti spojené s odstraňovaním následkov pandémie. Osobitne chcem poďakovať pani dekanke Filozofickej fakulty a jej študentom, ktorí pomohli univerzite zvládnuť mimoriadnu situáciu spojenú s karanténou ukrajinských študentov.

Akékoľvek dištančné vzdelávanie však nemôže nahradiť priamy kontakt vyučujúcich so študentmi, tak ako žiadne internetové kurzy nikdy nenahradia univerzitu. Pri tom v niektorých odboroch, najmä zdravotníckych, športových, no rovnako prírodovedných či spoločenskovedných jednoducho dištančné vzdelávanie nie je v plnom rozsahu ani realizovateľné. Preto sa vedenie univerzity rozhodlo v období, keď to epidemická situácia a opatrenia hlavného hygienika dovoľovali,

obnoviť prezenčnú výučbu. To sa týkalo najmä praktickej výučby, no využili ho aj pedagógovia teoretických disciplín na viacerých fakultách. Rovnako pristúpilo vedenie k poskytnutiu možnosti realizácie štátnych záverečných skúšok prezenčnou formou, ktorú využilo sedem z ôsmich fakúlt univerzity. Následne väčšina fakulta zvolila aj tradičnú podobu promócií, čím vyšla v ústrety najmä svojim absolventom a ich rodinným príslušníkom, ktorých nechceli ochudobniť o tento jedinečný zážitok.

V nadväznosti na obnovu prezenčnej výučby bol predĺžený takisto letný semester a rovnako i skúškové obdobie, a to až do konca júla. Dôvodom bola najmä neľahká situácia študentov, ktorí po zavretí knižníc stratili prístup k študijnej literatúre, ktorá nie je prístupná online, nehovoriac už o archívoch, nevyhnutných pre písanie prác z historických a niektorých humanitných odborov.

Aj počas „koronakrízy“ sa podarilo dovrieť a začať niekoľko rozvojových projektov univerzity. Úspešne bola ukončená rekonštrukcia športovej haly, spojená s jej zateplením a výmenou strechy, bolo vybudované parkovisko na južnom konci VŠA, ktoré umožní parkovanie podstatne vyššieho počtu pedagógov priamo v campuse a odbremení už preťažené kapacity

na Ul. 17. novembra. Z nových projektov sa začala v období krízy implementácia dlho očakávaného a už dávnejšie schváleného projektu revitalizácie priestoru pred VŠA, ktorého cieľom je vytvorenie parku s fontánou a množstvom zelene na námestí medzi VŠA a študentskými domovmi. O niekoľko mesiacov neskôr sa dočkal realizácie aj ďalší rozvojový projekt univerzity, a to výstavba „didaktického“ parku na západnej strane budovy rektorátu univerzity. Vďaka týmto projektom sa areál Prešovskej univerzity premení na skutočné „zelené pľúca“ tretieho najväčšieho mesta našej krajiny. Paralelne s implementáciou týchto projektov pokračovalo aj podávanie nových projektov, napr. na zateplenie tzv. nového internátu na Ul. 17. novembra. Ešte pred začiatkom „koronakrízy“, na začiatku nového roku, bola ukončená rekonštrukcia dvoch študentských domovov na Ul. 17. novembra z prostriedkov vlády SR. V súčasnosti sa pripravujú plány na nadstavbu podkrovia na Fakulte zdravotníckych odborov a prestavby na Fakulte manažmentu.

Počas „koronakrízy“ sa uskutočnili aj dve významné návštevy na pôde univerzity. V máji zavítal na univerzitu minister školstva, vedy, mládeže a športu SR pán Branislav Gröhling so štátnou tajomníčkou

svojho rezortu pani Monikou Filipovou, aby sa stretli s vedením univerzity, a o niekoľko týždňov to bol štátny tajomník Ľudovít Pavlis. Zahrančné návštevy však, vzhľadom na pretrvávajúce a v súčasnosti obnovené obmedzenia pri prechode hraníc, sa značne zredukovali.

V minulom roku som na tomto mieste oznámil, že došlo k zastaveniu poklesu počtu študentov na univerzite. Počty prihlášok na aktuálny akademický rok ukazovali vzrast záujmu o štúdium u nás o 10 – 15 %. Keďže ešte nie je ukončený zápis na všetkých fakultách, v tejto chvíli môžeme hovoriť iba o tom, že počet zapísaných študentov na všetkých formách a stupňoch štúdia nebude nižší než v minulom akademickom roku, pričom časti zahraničných študentov zabránilo v zápise nastolenie sprísneného režimu na štátnych hraniciach. V minulom roku sme začali ako prví na Slovensku s výučbou učiteľstva rómskeho jazyka a literatúry a v súčasnosti máme za sebou ukončený prvý ročník. V januári tohto roku sme ohlásili začiatok projektu „Zelená univerzita“, v priebehu ktorého chceme nielen vniesť viaceré ekologické prvky do každodenného života univerzity a rozšíriť environmentálne poradenstvo pre svojich partnerov, no takisto zaujať pozíciu jedného z lídrov v zelených riešeniach v na-

šom región. Samozrejme, aj do jeho implementácie vstúpila „koronakríza“.

Čaká nás nepochybne náročný akademický rok, a to nielen kvôli mimoriadnej celospoločenskej situácii. Aj popri nej bude akademické prostredie konfrontované s viacerými, nie vždy práve priaznivými zmenami. V predchádzajúcich týždňoch vstúpili do platnosti nové štandardy pre akreditáciu študijných programov spolu s metodikou vyhodnocovania a v horizonte maximálne dvoch rokov by mala univerzita prispôsobiť všetky svoje študijné programy týmto novým požiadavkám, vrátane nového moderného systému hodnotenia kvality. Z médií sme sa v uplynulých dňoch mohli dozvedieť o novotách vo financovaní vysokých škôl, ktoré však bez navýšenia percenta HDP zo štátneho rozpočtu na vedu a vysoké školstvo bude vždy iba prerozdeľovaním nedostatočných finančných prostriedkov a viac či menej skrývanou podporou tých najsilnejších na úkor ostatných. Optimizmus nepridáva ani avizované zvyšovanie platov učiteľov, s výnimkou vysokoškolských, ktorí majú mať vytvorený priestor na rast miezd úsporou pracovných miest“. Z oficiálnych kruhov i médií sa opäť častejšie ozývajú hlasy o nekvalite vysokoškolského vzdelávania, vysokom počte škôl či prezamestnanosti, bez fundovaného reálneho porovnania situácie minimálne v stredoeurópskom akademickom priestore. Ďalšie oficiálne reformné plány, spájané s podporou z EÚ, potom počítajú so zrušením akademickej slobody a autonómie, a to už v horizonte troch rokov. Naše vysoké školy by tak za niekoľko mesiacov mohli prísť o to, čo si vydobyli po roku 1989. Takéto úvahy, zvlášť ak vychádzajú z vládnych miest v podobe reálnych plánov, by mali burcovať naše akademické prostredie, ktoré si po takmer troch desaťročiach

samostatného Slovenska zaslúži aspoň také podmienky ako v susedných krajinách.

Ako som už spomínal, iba nedávno sme sa museli na univerzite vyrovnáť s prvou vlnou pandémie a v súčasnosti stojíme na prahu druhej. Je jasné, že podmienky našej práce, vzdelávacej i vedeckovýskumnej činnosti budú iné, než sme doteraz poznali. Aj keď začneme a verím, že budeme i pokračovať v regulárnej výučbe na všetkých stupňoch štúdia, nad vzdelávacími i výskumnými aktivitami bude stále visieť Damoklov meč koronavírusu a jeho dôsledkov. Verím však, že sa nám podarí tento akademický rok realizovať aspoň z väčšej časti prezenčnou formou, so zachovaním všetkých foriem a typov výučby vrátane laboratórnych či praktických cvičení alebo študentských praxí. Iste mi dáte všetci za pravdu, že dištančné štúdium, akokoľvek kvalitne zorganizované, nemôže nahradiť tradičné formy univerzitného vzdelávania. Podobne akokoľvek kvalitný prenos v televízii nenahradí skutočné divadelné predstavenie či účasť na bohoslužbách v chráme.

Samozrejme, od všetkých nás to bude vyžadovať zvýšenú mieru sebadisciplíny, opatrnosti, obozretnosti a ohľaduplnosti. Budeme musieť väčšiu pozornosť venovať ochrane nielen seba, ale aj svojich kolegov a rodinných príslušníkov. Každodennou samozrejmosťou sa musia stať rúška, dezinfekcia, starostlivé umývanie rúk aj rukavice, aby sme mohli ochrániť nielen seba, no hlavne osoby patriace do tzv. rizikových skupín. Najrizikovejšou skupinou sú však študenti, ktorí pritom nemusia mať žiadne príznaky, a preto aj od nich je nutné prísne vyžadovanie všetkých hygienických pravidiel.

Napriek rôznym prognózam z tohtoročnej jari súčasná druhá vlna pandémie ukazuje, že koronavírus a ochorenie, ktoré spôsobuje, už

zrejme z našej reality nevymizne a bude ľudstvo sprevádzať i v nasledujúcich rokoch. Preto je nutné nepodliehať panike a naučiť sa s ním žiť, aj keď s dôsledným dodržiavaním predpisov, nad ktorými by sme sa ešte pred rokom iba pousmiali. Treba si uvedomiť, že epidémie nákazlivých chorôb, a to často podstatne nebezpečnejších než je súčasná, sprevádzali našich predkov po stáročia. Mor, kiahne či cholera si vyžiadali u nás státisíce obetí, no napokon nad nimi ľudstvo zvíťazilo, podobne ako nad španielskou chrípkou (mimochodom vypukla u nás v ten istý deň ako Covid-19 a jej druhá vlna začala v auguste), ktorá sa po roku 1919 stala súčasťou každodenného života, avšak oveľa menej nebezpečnejšou.

V úvodnej časti svojho prejavu som spomínal, že univerzitný život sa zastaviť nedá. A v minulosti sa ani nezastavil. Na prešovskom evanjelickom kolégiu prebiehala výučba aj počas obliehania mesta v 17. storočí, epidémií moru či kiahní, počas revolúcie a vpádu ruských vojsk v rokoch 1848 – 1849 a napokon aj v rokoch prvej svetovej vojny. Verím, že sa nezastaví ani v nasledujúcom akademickom roku na našej univerzite. No to, ako sa to podarí, záleží v mnohom od nás samých, ako sa dokážeme postaviť a čeliť pandémie, bez rušenia výučby či karantény.

Vážené kolegyně a kolegovia, ctení hostia, záverom Vám chcem na prahu nového akademického roku zaželať najmä pevné zdravie, no takisto silu a odhodlanie pri zvládaní problémov, ktoré nás čakajú, samozrejme, popri ďalších úspechoch na poli vzdelávania a vedy. Našej univerzite prajem tak ako každoročne, aby aj v týchto mimoriadnych podmienkach, „vivat, crescat et floreat“.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor PU
Foto: Marcel MRAVEC, CCKV PU

ŠTUDENTI FAKULTY ZDRAVOTNÍCKYCH ODBOROV POMÁHAJÚ V NEMOCNICIACH

Do zdravotníckych zariadení nastúpilo v polovici októbra takmer 250 študentov z Fakulty zdravotníckych odborov (FZO) Prešovskej univerzity v Prešove (PU). Ich úlohou je pomáhať pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, organizácii či plnení povinností vyplývajúcich z epidemickej situácie, na ktoré majú odborné vedomosti a zručnosti.

Z dôvodu zhoršujúcej sa epidemickej situácie zažívajú zdravotnícke zariadenia enormný nápor, čo sa prejavuje aj na nedostatku zdravotníckeho personálu. Do nemocníc tak boli povolaní študenti stredných zdravotníckych škôl a študenti vysokých škôl v zmysle Usmernenia hlavného hygienika Slovenskej republiky k realizácii praktického vyučovania žiakov stredných zdravotníckych škôl a praktickej výučby študentov vysokých škôl, uskutočňujúcich odbornú prípravu na výkon zdravotníckeho povolania počas trvania epidémie COVID-19 s účinnosťou od 15. októbra 2020.

„Od 19. októbra 2020 nastúpilo do Fakultnej nemocnice J. A. Reimana v Prešov takmer 50 študentov 3. ročníka, budúcich sestier z odboru ošetrovateľstvo a bezmála 30 študentov 2. a 3. ročníka zdravotníckych záchranárov z odboru urgentná zdravotná starostlivosť,“ priblížila Štefánia Andraščíková, dekanka FZO. Zároveň doplnila, že ďalší študenti nastúpili do iných zazmluvnených zdravotníckych zariadení vo východoslovenskom regióne, hlavne do nemocníc siete Svet zdravia, skoro vo všet-

kých mestách a okresoch. Išlo o študentov z vyššie spomenutých odborov, ako aj rádiologických technikov, pôrodné asistentky, fyzioterapeutov či študentov odboru laboratórne a vyšetrovacie metódy v zdravotníctve.

„Z našej fakulty bolo celkovo vyslaných takmer 250 študentov, mnohí z nich ale dobrovoľne vykonávali klinickú prax na základe dohody so zdravotníckym zariadením, a teda vypomáhali lekárom a zdravotníkom v ambulantnej, ale i nemocničnej sfére aj pred účinnosťou Usmernenia hlavného hygienika,“ doplnila Štefánia Andraščíková.

Na základe potrieb a požiadaviek zdravotníckych zariadení boli študenti zaradení do nepretržitej prevádzky jednotlivých kliník a oddelení v zdravotníckom zariadení, na triáž či mobilné odoberové miesta. *„Logistika zaradzovania študentov na odborné pracoviská, ich poučenie o ochrane a bezpečnosti pri práci, jej zabezpečenie v núdzovom stave a v krízovej situácii je plne v kompetencii zdravotníckych zariadení,“ vy-*

svetlila dekan, ktorá sa osobne v nemocnici zúčastnila školenia študentov, nevyhnutného na ich nástup na klinické cvičenia. FZO zároveň každému študentovi dala podpísať čestné prehlásenie, že si je vedomý danej situácie a že nastupuje na plnenie klinických cvičení na základe Usmernenia hlavného hygienika.

Uvedenou činnosťou zároveň študenti vykonávali klinickú prax na pracoviskách v počte hodín tak, ako to majú predpísané v študijnom programe. Každý študent dostal pracovný výkaz, v ktorom si mal zaznamenávať počet absolvovaných služieb a hodín preto, aby im mohla byť táto prax započítaná do hodnotenia predmetu klinické cvičenia. Týmto si študenti zároveň plnili podmienky pre ukončenie semestra, ročníka, ako aj samotného štúdia, aby tak následne mohli pristúpiť k štátnej skúške a získať odbornú spôsobilosť na výkon povolania.

„Študenti v plnej miere akceptujú tento stav, uvedomujú si závažnosť celej situácie, ale sú pripravení v plnom nasadení pomáhať v zdravotníckych zariadeniach a plniť si aj za týchto neľahkých okolností svoje študijné povinnosti,“ dodala dekan FZO. Fakulta vynakladá maximálne úsilie na to, aby mohla byť spoločne s jej študentmi, ktorí sa rozhodli pre poslanie zdravotníka, prospešná a nápomocná pri ochrane zdravia ľudí, ktorí to nevyhnutne potrebujú.

Tým študentom, ktorí mali problém s dochádzaním na výkon služieb, promptne poskytla univerzita ubytovanie v jej študentských domovoch.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: FZO PU

FILOZOFICKÁ FAKULTA MÁ NOVÉHO PROFESORA

Pokračovateľom tradície prešovských profesorov rusistiky sa stal doc. PhDr. Ľubomír Guzi, PhD., ktorý dňa 18.11.2020 prijal z rúk prezidentky Slovenskej republiky Zuzany Čaputovej menovací dekrét za vysokoškolského profesora v odbore slovanské jazyky a literatúry.

Vymenúvacie dekréty boli profesorom odovzdané za prítomnosti ministra školstva, vedy, výskumu a športu Branislava Gröhlinga, pričom prezidentka SR vo svojom prejave zdôraznila význam trpezlivého a kritického uvažovania najmä v dnešných napätých časoch. „Vymenovanie sa síce uskutočnilo v obmedzenom režime, avšak s dodržaním všetkých protokolárnych náležitostí. Všetci zúčastnení, od hlavného protokolárneho pred-

stavitela, vedúceho Kancelárie prezidenta až po samotnú pani prezidentku boli vo svojich vystúpeniach hemigwayovsky struční, jasní, no o to viac obsažní,“ zhodnotil prof. Guzi, riaditeľ Inštitútu rusistiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (IRUS FF PU). Profesor Guzi sa vo svojej práci sústreďuje na výskum v oblasti štruktúrálnej lingvistiky a lingvokulturológie, ktorá sa vo filologických skúmaníach ruského jazyka

dostala do popredia v polovici 90-tych rokov minulého storočia. „Zameriavam sa na analýzu a opis takzvaných lingvokultúr (logoepistém) v podobe aplikovaných a transformovaných frazeologizmov, precedenčných javov, symbolov, situačných okazionalizmov, konceptov a pod., ktoré priamo i sprostredkovane odrážajú svetonázor a axiologickú stránku nositeľa skúmaného jazyka, spoločenskú formáciu, v ktorej sa nachádza, podobne ako aj ideológiu danej epochy. V tomto zmysle ruské prostredie vo všetkých rovinách ponúka neoceniteľný výskumný materiál,“ zdôraznil Guzi, ktorý je autorom vyše 140 prác, z ktorých 32 publikoval v zahraničí.

Prof. PhDr. Ľubomír Guzi, PhD.

v rokoch 2005 – 2013 pôsobil ako vedúci katedry rusistiky a translológie na IRUS FF PU a od roku 2018 je riaditeľom Inštitútu rusistiky FF PU, pričom zabezpečuje činnosť spojenú s lektorátom ruského jazyka. V roku 2018 spolupracoval s Fondom Russkij mir pri založení Ruského centra Prešovskej univerzity, stal sa riaditeľom a metodikom daného centra, aktívne koordinuje činnosť s Fondom Russkij mir na metodických seminároch aj Generálnych zhromaždeniach Fondu. V rámci svojho odborného rastu a prezentovania vedeckých výstupov sa zúčastnil množstva medzinárodných konferencií doma aj v zahraničí. V rokoch 2015 a 2017 sa zúčastnil dvoch svetových Kongresov Medzinárodnej asociácie učiteľov ruského jazyka a literatúry. V roku 2019 bol zvolený za viceprezidenta Asociácie rusistov Slovenska, najväčšej stavovskej organizácie združujúcej učiteľov ruského jazyka a literatúry.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: www.prezident.sk

MEDZINÁRODNÁ VEDECKÁ ONLINE KONFERENCIA POČAS TÝŽDŇA VEDY A TECHNIKY

Dňa 12. 11. 2020 sa v aule Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove konala medzinárodná vedecká online konferencia s názvom „Vplyv kresťanstva na svetové kultúry v kontexte dejín“.

Konferencia bola zameraná na historicko-bohoslovecké témy. Konferencia mala aj zahraničnú účasť. Zúčastnilo sa mnoho odborníkov z rôznych vedeckých oblastí. Historici, kňazi, biblisti, lingvisti, bohoslovci a dokonca aj architekti či kulturológovia. Ako sme spomínali, konferencia sa konala počas Týžd-

ani konferencia nebola výnimkou. V aule, s ohľadom na protiepidemiologické opatrenia, mohlo byť iba pár zúčastnených. Prítomný bol aj dekan PBF doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD., ktorý bol zároveň garantom konferencie vo vedeckom tíme, ako aj ďalší spoluorganizátori konferencie.

ňa vedy a techniky. PBF chcela počas tohto týždňa prispieť významnou vedeckou aktivitou. Snažili sme sa, aby sa do konferencie mali možnosť zapojiť účastníci rôznych vedeckých smerov.

Konferencia sa niesla v pozitívnom duchu. Účastníci ocenili jej zaujímavý charakter a tešili sa, že môžu predniesť svoje príspevky. Ako to zvyčajne býva, všetko v cirkevnom svete sa začína modlitbou. A tak

Príspevky účastníkov konferencie v sebe zahŕňali silný metafyzický ráz. Snažili sa v účastníkoch konferencie vyvolať zamyslenie nad mnohými aspektami kresťanstva a jeho pôsobenia vo svete. Kládli dôraz na kontempláciu a rozjímanosť v kresťanstve. Vybrané príspevky sa snažili poukázať na rôzne otázky týkajúce sa súčasnej doby. Diskusia na konferencii bola dlhšia, ako je bežne zvykom na konferen-

ciách. Najdiskutovanejšou otázkou bola kniha Zjavenia podľa sv. Jána a jej vybraných kapitol. Ako ju uplatniť na aktuálne otázky spoločnosti, resp. či je to vôbec potrebné. Konferencia pomohla prehĺbiť vedecké vzťahy a zvýšiť záujem o vybrané otázky v kresťanskej spoločnosti.

Mgr. Marián FEĎO
doktorand PBF PU

DIŠTANČNÉ VZDELÁVANIE OČAMI ŠTUDENTOV TURIZMU

COVID-19 zasiahol v marci 2020 našu univerzitu hneď na niekoľkých úrovniach. Budovy sa pre študentov uzavreli a vyučovanie bolo presmerované do virtuálneho prostredia. Táto situácia vyvolala na Katedre turizmu a hotelového manažmentu FM potrebu zistiť názory študentov na priebeh dištančného vzdelávania počas prvej vlny pandémie.

Na začiatku letného semestra akademického roka 2019/2020 nikto z nás netušil, čo nás čaká. Študenti prišli po skúškovom období späť do ául a seminárnych miestností, mali sme naplánované rôzne aktivity, ako zaujímavé prednášky odborníkov z praxe, exkurzie, terénne cvičenia či účasti na konferenciách. Diani v Číne súvisiacemu s ochorením COVID-19 sme ešte nepripisovali veľký význam, veď Čína je ďaleko. Ale prišiel marec 2020 a s ním aj nárast chorobnosti na európskom svetadieli vrátane Slovenska. Zo dňa na deň sa zmenil život aj tisíckam študentov a zamestnancom ôsmich fakúlt na našej univerzite, keďže sme od 10. marca 2020 prešli v plnom rozsahu na dištančnú formu štúdia. Vďaka internetu sa objavilo veľa vhodných foriem výučby, len bolo potrebné sa tomu rýchlo prispôbiť. Ako toto obdobie zvládli študenti študujúci turizmus na Fakulte manažmentu, si dala za cieľ zistiť Katedra turizmu a hotelového manažmentu. Prieskum bol realizovaný v máji 2020 a celkovo sa ho zúčastnilo 113 študentov, z ktorých 59 % študuje bakalársky študijný program turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo, 11 % bakalársky študijný program manažment v špecializácii manažment turizmu a hotelierstva a 30 % magisterský študijný program manažment v špecializácii

manažment turizmu a hotelierstva. Keďže dotazníkové zisťovanie bolo na dobrovoľnej báze a študenti už boli pravdepodobne presýtení online testami a rôznymi online dotazníkmi, do prieskumu sa zapojila asi tretina študentov z celkového počtu študentov študujúcich turizmus v bakalárskom a magisterskom stupni. To považujeme za limitujúci faktor a výsledky prieskumu tak nemôžeme považovať za objektívne. Za najdôležitejšie zistenia považujeme fakt, že prvá vlna pandémie COVID-19 mala na život študentov negatívny vplyv najmä v tom, že 38 % z nich prišlo o prácu, ktorú predtým vykonávali popri štúdiu, 23 % muselo zrušiť cesty v tuzemsku a absolvovať dennú karanténu. Semestrálnu výuku na zahraničnej univerzite muselo zrušiť len osem zo zúčastnených študentov. Online forma vyučovania nevyhovovala 43 % študentov. Medzi najčastejšie uvádzané dôvody patrilo to, že je pre nich časovo aj psychicky náročnejšie všetko stíhať, museli niekoľkokrát denne kontrolovať maily, či im nepribudli nejaké úlohy. Niektorí učители nedodržiavali pôvodný rozvrh a úlohy a seminárne práce zadávali v rôznych časoch a vo väčšom množstve ako počas klasického semestra. Viacerí študenti uvádzali aj technické problémy ako zlé internetové pripojenie v oblasti bydliska, keď napríklad počas pí-

sania testu vypadol internet. Ďalší uvádzali, že je pre nich vhodnejšia prezenčná forma výučby, najmä z dôvodu osobného kontaktu. Pretože keď niečomu nerozumejú, tak im to vyučujúci hneď vysvetlí, čím lepšie pochopia učivo, a to najmä pri predmetoch, v ktorých sa vyžadujú výpočty. Stretli sme sa aj s pozitívnymi hodnoteniami práce učiteľov a ich rýchle preorientovanie sa na nový spôsob výuky. Po návrate do režimu prezenčnej výučby by 55,8 % zúčastnených študentov nesúhlasilo s vyšším podielom online vyučovania. Zvyšných 44,2 % študentov by túto formu vyučovania aj naďalej privítalo najmä v teoretických predmetoch, v predmetoch s orientáciou na informačno-komunikačné technológie, marketing, geografiu, históriu. Študenti externého štúdia, ktorí sa zúčastnili prieskumu, si vedia všetky prednášky a konzultácie predstaviť v online forme. Pozitívnym zistením je, že aj napriek problémom, ktoré pandémie spôsobila odvetviu cestovného ruchu, sa 42 % študentov neplánuje vzdať štúdia tohto odboru a svoje uplatnenie v ňom v budúcnosti vidí spolu až 82 % z nich.

Ing. Anna ŠENKOVÁ, PhD.
FM PU

APLIKOVANÁ ESTETIKA V ŽIVOTE JEDNEJ OSOBNOSTI

Prof. PhDr. Jana SOŠKOVÁ, CSc., predstavuje vedúcu osobnosť slovenského estetického myslenia a zároveň ústrednú postavu formovania sa estetiky na Prešovskej univerzite v Prešove. V nedávnych dňoch oslávila jubileum 70 rokov, z ktorých väčšinu strávila premýšľaním o umení, čo jej ostalo až do dnešných dní.

Viacerí členovia inštitútu by ako jej absolventi mohli zaspomínať na situácie, keď sa oduševnene pre dobro estetiky a umenia rozohnila a bránila zmysel estetiky nie len pre umenie, ale aj pre život. V posledných mesiacoch, vzhľadom na situáciu, sa jej presvedčenie v tomto smere len posilnilo.

Jana Sošková v roku 1974 vyštudovala odbor filozofia a nemecký jazyk a literatúra na Filozofickej fakulte UPJŠ, kde v rovnakom období nastúpila aj na fakultu ako nový akademický pracovník a od tohto momentu až po súčasnosť jej bola verná. Počas svojho pôsobenia publikovala päť monografií, vyše 10 zborníkov a viac ako sto vedeckých štúdií. V ostatných 20 rokoch organizovala a odborne garantovala 15 medzinárodných vedeckých konferencií, tematicky zameraných na dejiny estetického myslenia na Slovensku, kantovskú estetiku, problémy interdisciplinárnych vzťahov estetiky, filozofie a iných vied, otázky súčasného umenia v medzidisciplinárnej komunikácii, otázky estetiky umenia, problémy koncepcie konca umenia, ale aj na estetiku každodennosti. Je zakladateľkou a editorkou ročenky *Studia Aesthetica*, bývalou predsedníčkou a zakladajúcou členkou SPES (Spoločnosti pre estetiku na Slovensku), bývalou šéfredaktorkou a zakladajúcou členkou časopisu *Spoločnosti pre estetiku na Slovensku: ESPES* a oveľa viac. Veľmi rada spomína na sledovanie

čiernobielych filmov v kine Tokajík v Prešove alebo na návštevu iných umeleckých foriem či poetických recitálov, v ktorých od detstva nachádzala zdroj estetického pôžitku a výzvu pre kritické rozmyšľanie. Bez toho, aby si to možno uvedomila, jej názorové pozície boli rozvíjané už v tomto období, keď vďaka svojej citlivej recepcii sledovala všetko naokolo. Tento neustály a nikdy neutíchajúci záujem o problémy umenia vysvetľuje aj vedeckú transformáciu od filozofie k estetike, ktorou veľmi rýchlo prof. Sošková prešla.

Posledná grantová úloha, ktorej riešenie iniciovala, bolo zamerané na skúmanie perspektív umenia (a reklasifikáciu pojmu koniec umenia), na preverenie jeho postavenia v spoločnosti a odhalenie či kritické prehodnotenie jeho reálneho zmyslu. Umenie bolo vždy centrálnou témou a výskumnou oblasťou, ktorej sa prof. Sošková venovala, preto sa aj v takto kriticky zameranej úlohe jednoznačne postavila na ochranu a obhajobu umenia a namiesto toho, aby „poslušne“ nasledovala kritické trendy v estetike a filozofii umenia, odhalila situácie, keď je umenie esteticky aj teoreticky produktívne a situácie, keď ho môže teória adekvátne vyhodnotiť, pochopiť a začleniť do súčasných trendov poznania.

Akási forma apologetiky a preverovania teoretických oblastí, ktoré sú istým spôsobom zaznávané a podceňované, bola vždy neinten-

cionálnou vnútornou fascináciou, ku ktorej sa prof. Sošková neustále navracala. Dokazuje to jej dlhoročné snaženie a skúmanie slovenského estetického myslenia, v rámci ktorého veľmi trefne a opakovane hovorí o anticipačných tendenciách v myslení „našich“ teoretikov. Jej prínos na poli slovenského estetického myslenia je možno stále dostatočne nedocenený aj napriek tomu, že publikácia *Od teoretickej k aplikovanej estetike* predstavuje možno jedno z koncepcie najpremyslenejších a teoreticky najvyváženejších a najprínosnejších diel, aké napísala.

V svojom myslení a bádaní, ale aj v pedagogickom procese vždy apelovala a apeluje na otvorené zmýšľanie, diskusiu a nezaujatý postoj voči akémukoľvek estetickému objektu, čím študentov opätovne a nestále vyzýva ku kritickému mysleniu a premýšľaniu vlastných pozícií. Jej názory na umenie a na estetiku, ktorá sa má pretaviť aj do života a nemá ostať len „na papieri“ či v myslení, sú v súčasnej dobe stále, ak nie ešte viac aktuálnejšie a akútnejšie a my dúfame, že si to pani profesorka (aj ostatná teoretická obec) uvedomuje.

Mgr. Lukáš MAKKY, PhD.
IEUK, FF PU

8. CELOSLOVENSKÉ KOLO LOGICKEJ OLYMPIÁDY

V rámci Týždňa vedy a techniky na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove sa konal 8. ročník tradičného finálového kola Logickej olympiády žiakov so všeobecným intelektovým nadaním na Slovensku. Tento rok však z dôvodu pandémie prebiehal netradične online, s využitím LMS Moodle prostredia.

Logická olympiáda intelektovo nadaných žiakov, ktorú pravidelne organizuje Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Sabinove, Odbor školstva Okresného úradu v Prešove a mesto Prešov, predstavuje jedinečnú intelektuálnu súťaž a patrí do portfólia projektov organizovaných celoslovenskou iniciatívou Rozumieme nadaným.

Tohtoročné 8. finálové kolo Logickej olympiády sa uskutočnilo dňa 11. novembra 2020 a zúčastnilo sa ho 130 intelektovo nadaných žiakov základných škôl a osemročných gymnázií z celého Slovenska, víťazov februárových školských kôl. Celkovo sa do súťaže nadaných prihlásilo až 2 254 žiakov. Testovanie finalistov prebiehalo online formou prostredníctvom elektronickej podpory vzdelávania (e-learning) v LMS Moodle. V tomto e-learningovom kurze bol pre účastníkov olympiády prístupný fixný test s náhodne usporiadanými položkami a možnosťami ich správnych odpovedí. Prvok náhody spolu s kombináciou nastavení priniesli do testu aspekt objektivitu

a transparentnosti. Vo finálovom kole Logickej olympiády bolo testovanie zamerané na tieto intelektové oblasti – logickú, matematickú, priestorovú a oblasť verbálneho myslenia.

Vítazmi v jednotlivých vekových kategóriách sa stali:

Kategória A

(žiaci 1. – 4. ročníka ZŠ)

1. miesto: Andrej Palečka, Základná škola Andreja Sládkoviča, Pionierska 348/9, Sliač
2. miesto: Martin Kolesár, Základná škola, Okružná 17, Michalovce
3. miesto: Marek Dulák, Základná škola, Kubranská 80, Trenčín

Kategória B

(žiaci 5. – 9. ročníka a 8-ročných

gymnázií vo veku do 15 rokov)

1. miesto: Branislav Ječim, Základná škola, Ing. O. Kožucha, Spišská Nová Ves
2. miesto: Martin Šima, Základná škola, Šmeralova 25, Prešov
3. miesto: Marek Šumichrast, Základná škola Andreja Kmeťa, M. R. Štefánika 34, Levice

Vítazom srdečne blahoželáme a prajeme veľa úspechov v škole. Už teraz sa tešíme na 9. ročník Logickej olympiády intelektovo nadaných žiakov, ktorého školské kolá odštartujú začiatkom budúceho kalendárneho roka 2021.

Mgr. Ľuboš LUKÁČ
doktorand PF PU
Mgr. Vladimír PISKURA, PhD.
PF PU
Foto: Pavol ĎURICA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA PODPORUJE PROJEKT DETSKEJ ATLETIKY

Pedagogická fakulta a jej zamestnanci z Katedry hudobnej, výtvarnej a telesnej výchovy podporujú činnosť projektu Slovenského atletického zväzu pre deti predškolského a mladšieho školského veku.

V septembri 2020 sa uskutočnili Majstrovstvá SR Detskej atletiky v Šamoríne a na podujatí nechýbala Mgr. Daniela Leütterová, PhD., z Katedry hudobnej, výtvarnej a telesnej výchovy PF PU v Prešove. Celý projekt funguje na princípe podpory a zvýšenia pohybovej aktivity prostredníctvom atletických činností vo vekovej kategórii detí predškolského a mladšieho školského veku. Pravidelne deti absolvujú mimoškolské športovo-záujmové činnosti, prostredníctvom ktorých zvyšujú svoju úroveň pohybových schopností. Medzitým deti počas roka realizujú oblastné súťaže v atletike na základe ktorých potom bojujú o postup na celoslovenské kolo, ktoré sa pravidelne realizuje v športovom areáli X-BIONIX SPHERE v Šamoríne. Na podujatí si „zmerajú sily“ deti mladšieho školského veku v disciplínach, ako napríklad prekážkový beh, hod raketkou vortex, štafetový beh, skok do diaľky

z miesta a vytrvalostný beh na 6 minút. Aktuálny ročník priniesol okrem perfektných výkonov detí aj neuveriteľne krásne slnečné počasie. Na základe aktuálnej epidemiologickej situácie bolo možné realizovať podujatie, avšak za podmienok dodržiavania prísnych protiepidemiologických opatrení, čo bolo náročné nielen pre dospelých, ale aj pre športujúce deti. Tešíme sa, že takéto projekty existujú a podporujú športovú činnosť detí. Taktiež projekt zapája študen-

tov PU do dobrovoľníctva (spoluorganizátori/rozhodcovia) na podujatiach Detskej atletiky a využívajú sadu pomôcok pri výučbe telovýchovných predmetov. Veríme, že získane skúsenosti počas štúdia aplikujú do vlastnej praxe a budú smerovať deti k pohybu.

#Skúsenosti sú neprenosné!

Mgr. Daniela LEÜTTEROVÁ, PhD.
PF PU
Foto: archív autorky

PEDAGÓG PEDAGOGICKEJ FAKULTY A ŠTUDENTI FAKULTY ŠPORTU NA STUPIENKU VÍTAZOV

Študenti Fakulty športu a Fakulty zdravotníckych odborov a absolventi Prešovskej univerzity úspešne reprezentovali na podujatí Letná univerziáda Slovenskej republiky v atletike 2020.

V septembri sa uskutočnila letná univerziáda pre študentov a absolventov vysokých škôl SR. Na uvedenom podujatí nemohli chýbať ani študenti PU, ktorých usmerňovala a pripravovala Mgr. Daniela Leütterová, PhD., absolventka FŠ a aktuálne zamestnankyňa PF. Pozitívnym zistením celého podujatia bolo, že študenti PU sú športovo talentovaní a odhodlaní naplno reprezentovať svoju univerzitu

v atletických disciplínach. Dňa 30. augusta 2020 sme spoločne vycestovali na letnú univerziádu do Bratislavy, ktorá sa konala 1. septembra 2020 na atletickom štadióne STU športového areálu Mladá Garda. Študenti FŠ PU z odboru učiteľstvo telesnej výchovy a odboru šport a zdravie spoločne so študentkami zdravotníckych odborov a absolventmi PU sa rozhodli pre

reprezentáciu univerzity v atletických disciplínach. Zúčastnilo sa ho spolu 12 študentov, sedem žien a päť mužov. Ubytovanie bolo zabezpečené hlavným organizátorom LUSR. Konkrétne sme boli ubytovaní v hoteli Plus, kde boli študenti oboznámení s priebehom podujatia a následne dostali pokyny o bezpečnosti. Časový harmonogram bol vopred stanovený, čo znamenalo, že študenti mali

príležitosť sa dostatočne vopred pripraviť na očakávaný výkon vo vybraných disciplínach. Podujatie prebiehalo plynulo počas celého dňa, no za daždivého počasia. Po ukončení realizácie atletických disciplín sme čakali na vyhlásenie výsledkov, ktoré bolo nadmieru úspešné. Na základe dosiahnutých výkonov sme obsadili popredné miesta, a to konkrétne v bežeckých disciplínach:

- 4 x 100 m štafetový beh (muži) L. Zavadský, R. Tomeček, L. Herich, A. Dráb, ktorí obsadili 3. miesto;
- 4 x 100 m štafetový beh (ženy) S. Lukáčová, E. Kočanská, L. Ďuricová, D. Vaceková obsadili 3. miesto;
- 5 000 m (muži) R. Tomeček obsadil 3. miesto.

V technických disciplínach sa taktiež obsadili popredné miesta:

- v skokanských disciplínach
 - skok do výšky (Ženy) obsadila D. Kotúčková perfektné 1. miesto;
- v hode diskom (Muži) obsadil A. Baran poprednú priečku, 1. miesto;
- vo vrhu guľou obsadil opätovne A. Baran poprednú priečku, 1. miesto, s vylepšením osobného maxima na 17,23 m.

– vo vrhu guľou bodovala absolventka D. Leütterová s obsadením 1. miesta.

Všetkým zúčastneným študentom veľmi pekne ďakujeme za úspešnú reprezentáciu PU v Prešove a prajeme im v budúcnosti ešte veľa športových úspechov. V závere môžeme konštatovať, že PU ponúkla a veríme, že bude stále ponúkať

študentom adekvátne podmienky na realizáciu atletiky a s tým spojenú úspešnú reprezentáciu.

Ďakujeme aj Prešovskej univerzite za možnosť reprezentácie na LU SR 2020.

#Milujte pohyb – Milujte atletiku!

Mgr. Daniela LEÜTTEROVÁ, PhD.
PF PU

NA GTF SI PRIPOMENULI VÝROČIE SLZENIA KLOKOČOVSKÉJ IKONY

V Jubilejnom roku Košickej eparchie, vyhlásenom pri príležitosti 350. výročia slzenia milostivej ikony v Klokočove, sa uskutočnili aj sprievodné vedecké podujatia. Pri rešpektovaní epidemiologických opatrení sa 21. októbra na GTF PU v Prešove konala konferencia s názvom Pútnický Klokočov v historicko-pastoračných súvislostiach.

Podujatie organizovala Katedra systematickej teológie v spolupráci s Gréckokatolíckym eparchiálnym úradom v Košiciach, Spolkom sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach a Slavistickým ústavom Jána Stanislava SAV v Bratislave. V úvodnom príhovore doc. ThDr. Michal Hospodár objasnil zámer i metodologický prístup konferencie. Skúmanie širšieho historického rámca tvorí základ pre poznanie pastoračného významu fenoménu slzenia ikony presv. Bohorodičky, ktorý je s Klokočovým neodškriepiteľne spojený až do dnešných dní. Pripomenul, že mesto Prešov je historicky spojené s pôvodnou milostivou ikonou i s jej prvou kópiou.

V prvom referáte Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., rektor Prešovskej univerzity v Prešove, uviedol poslucháčov do poznania prostredia života v Klokočove a jeho okolí v 17. storočí. Toto prostredie bolo značne poznačené interkonfesionálnymi nepokojmi a s nimi spojenou biedou obyva-

teľstva. Práve v tomto kontexte materiálnej biedy a súženia obyvateľstva z bezmocnosti sa odohralo zázračné slzenie ikony v roku 1670 v miestnom drevenom chráme. Preosv. vladyka Milan Chatur, košický eparchiálny biskup, sa venoval pastoračnému významu klokočovských pútí, kde veriaci i hľadajúci nachádzajú duchovnú oporu svojho života v čase agresívnej sekularizácie. Pripomenul význam spoločnej modlitby a zasvätenia rodín pod ochranu Panny Márie. V ďalšom referáte Mgr. Annamária Kónyová, PhD. z Filozofickej fakulty PU priblížila konfesijné rozloženie obyvateľstva v Užskej stolici s akcentom na šírenie vtedy novej kalvínskej viery a existenciu kalvínskych zborov. V kontexte následnej rekatolizácie viaceré tieto zbory prijali východný obrad a po Užhorodskej únii sa stali gréckokatolíckmi. Výstižný referát o podobnom fenoméne slzenia mariánskej ikony v Mária-Pócsi v Maďarsku zaslal prof. Dr. Ivancsó István z Teologic-

kej fakulty sv. Atanáza v Nyíregyháze. Referát pre pandemickú krízu predniesol v zastúpení JCDr. Jaroslav Lajčiak, protosynkel Košickej eparchie.

V druhom bloku referátov vystúpil prof. PhDr. Peter Žeňuch, DrSc. zo Slavistického ústavu JS SAV, ktorý sa už dlhé obdobie venuje výskumu zachovaných literárnych dokumentov a pamiatok v danom regióne. Tieto dokumenty potvrdzujú úroveň náboženského, kultúrneho a literárno-umeleckého života našich predkov. Súčasne predstavil a prítomným aj daroval obsahly zborník s názvom Bohorodička v kultúrnych dejinách Slovenska s poukazom na Patrónku Zemplína. Za domácu alma mater predniesol referát prof. ThDr. Marek Petro, PhD. Vrátil sa do nedávnej histórie v časoch komunistickej totality, keď sa konaniu pútí v Klokočove zo strany štátu kládli rozličné prekážky. Analyzoval spomienky vtedajšieho ordinára Gréckokatolíckej cirkvi Mons. Jána Hirku na Klokočov a tiež vybrané

spravodajské reportáže na stránkach Slova v rokoch 1969 – 1989. Slovesný umelecký prejav ako výraz obdivu a úcty k Božej matke predstavil vo svojom referáte doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD. Osobitne sa venoval uznávanému mariánskemu básnikovi Gorazdovi Zvonickému a zo žijúcich poetov Teodorovi Križkovi. V závere vyzval poslucháčov, aby vďaka čítaniu poézie autorov katolíckej moderny naštartovali hľadanie morálnej istoty v Bohu a zamýšľali sa nad

hodnotou viery a mariánskej lásky. Referáty z konferencie boli prenášané prostredníctvom facebooku a jej videozáznam je možné nájsť na adrese:

- 1. časť: <https://www.facebook.com/martin.tkac.5872/videos/831186690961918> resp. <https://www.facebook.com/groups/1435122470058053/permalink/2825717337665219/>
- 2. časť: <https://www.facebook.com/martin.tkac.5872/videos/831274597619794> resp.

<https://www.facebook.com/groups/1435122470058053/permalink/2825791647657788/>

Podujatie sa ukončilo Molebenom pred Klokočovskou ikonou presvätej Bohorodičky vo fakultnej kaplnke, ktorý viedol preosv. vladyka Milan, košický eparchiálny biskup.

doc. ThDr. Michal HOSPODÁR, PhD.

GTF PU

Foto: Marcel MRAVEC

ELIADA POKRAČUJE ONLINE

Projekt Katedry filozofie a religionistiky Eliada – naprieč náboženstvami v letnom semestri zrušil kvôli epidemiologickej situácii naplánované prednášky, ktoré sa mali uskutočniť v priestoroch Gréckokatolíckej teologickej fakulty.

Eliada pokračovala prostredníctvom svojej facebookovej stránky. Počas leta sme publikovali sériu Religionistov sprievodca mytológiami, v ktorej sme sa zaoberali spoločnými znakmi mytologických celkov z rôznych kultúr a historických období. Prostredníctvom plagátov boli predstavené mytológie neba, slnka, mesiaca, vody a zeme. V zimnom semestri sme sa kvôli pretrvávajúcim opatreniam rozhodli pokračovať v aktivitách online formou. Začali sme sériou

z filozofie *Nič neviem*, ktorá vo svojej prvej časti priniesla prehľad chýb argumentácie. Na začiatku novembra sme spustili podcast Eliada – naprieč náboženstvami, ktorý je dostupný na platformách Spotify, Anchor a Google Podcasts. Prvá časť bola venovaná tomu, čo je religionistika a čo znamená byť religionistom. V druhej časti sme vysvetlili, čo je mytológia, aké sú jej funkcie v spoločnosti a ako prežíva mýtus v dnešnom svete. Tretia časť podcastu je venovaná nábožen-

ským predstavám Melanézie. Nové časti podcastu budú vychádzať každý pondelok.

Všetky informácie o projekte a publikované série sú dostupné na facebookovej stránke Eliada-naprieč náboženstvami a na Instagrame @gtfunipo. Projekt Eliada existuje vďaka podpore KM Besorah, s. r. o.

Mgr. Daniela Nguyen TRONG
doktorandka GTF PU

GTF SI PRIPOMÍNA 30. VÝROČIE ZNOVUOBNOVENIA

Založenie teologickej akadémie v Prešove v roku 1880 bolo významným krokom v oblasti teologického vzdelávania a duchovnej formácie budúcich gréckokatolíckych kňazov v Prešovskej eparchii. Existencia a fungovanie teologickej fakulty je totiž nevyhnutnou podmienkou pre ich kvalitné vzdelávanie a prípravu na ich povolanie. Preto je len samozrejmé, že gréckokatolícka cirkev v bývalom Československu sa usilovala hneď po rehabilitácii v roku 1968 o znovuoobnovenie svojej teologickej fakulty a kňazského seminára v Prešove, ktoré boli v roku 1950 komunistickým molochoom zrušené.

O nie ľahkých aktivitách pre znovuoobnovenie bohosloveckej fakulty a kňazského seminára od roku 1968 píše biskup Mons. Dr. h. c. Ján Hirka vo svojej autobiografii: Pod ochranou Márie. Pastier v službe Cirkvi. Prešov : GTF PU v Prešove, 2013. 568 s. ISBN 978-80-555-0866-5. Ján Hirka využíval od svojho menovania za ordinára (20. 12. 1968) každú príležitosť na to, aby tlmočil komunistickým štátnym predstaviteľom požiadavku o zriadenie bohosloveckej fakulty a kňazského seminára. Tento stav, žiaľ, bez výsledku pretrval až do roku 1990. Dňa 3. novembra 1990 bola po 40-ročnej nútenej prestávke slávnostne otvorená Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta, v začlenení do Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach so sídlom v Prešove. Súčasne začal svoju činnosť

i kňazský seminár. Otvoreniu predchádzala archijerejská sv. liturgia, ktorú za prítomnosti arcibiskupa Mons. G. Coppu, apoštolského nuncia v ČSFR, Mons. A. Tkáča, košického diecézneho biskupa, prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc., rektora UPJŠ, a ostatných vzácných hostí, slávil Mons. Ján Hirka, prešovský sídelný biskup. Z jeho homílie vyberáme: „Prežívame historickú udalosť. Po 40 rokoch prerušenia opäť otvárame bohoslovecké štúdium v Prešove. Dlhé desaťročia slúžila tu vysoká škola bohoslovecká – akadémia. Slúžila dobre a vychovávala generácie kňazov, ktorí sa stali duchovnými vodcami východoslovenského dobrého a zbožného gréckokatolíckeho ľudu. Otec biskup Gojdič svätej pamäti svojim bohoslovcom pri pravidelných návštevách akadémie proroc-

ky zdôrazňoval: „... Blížia sa ťažké časy, doba prenasledovania. Služte Pánovi za každých okolností.“ A to sa stalo! Pred 40 rokmi naša eparchia bola likvidovaná, veľké množstvo kňazov bolo väznených, mnohí v ťažkých podmienkach zomreli. ... dlhé roky a tvrdo trpeli a predsa zostali verní až na malé výnimky. Zostali verní Svätému Otcovi, svätej Cirkvi. To bolo veľké postgraduálne štúdium našich kňazov, to bolo veľké rigorózum, kde akademické tituly udeľuje sám Pán Boh. A naši bohoslovci? Ako skončil posledný školský rok pred 40 rokmi v roku 1950? Po tvrdom zásahu stalinského režimu ... bola zrušená gréckokatolícka prešovská eparchia a hneď došlo k obsadeniu seminára a bohosloveckej akadémie. Obsadili ju násilne. Násilne importovaní funkcionári po uväznení rektora, dekana a ostatných akademických

funkcionárov za 10 dní presvedčovali a zastrašovali bohoslovcov, aby odpadli od svojej viery a cirkvi, aby zrušili svoje spojenie so Svätým Otcom. Nepomohlo to. Naši bohoslovci zostali verní a oni svojím postojom zložili tiež veľké životné rigorózum. Nastúpili do praxe, ale nie na fary a na školy, ale do pracovných táborov, kde boli všetci priamo z bohosloveckej akadémie prevezení.

Nastáva nová epocha – bohoslovecká akadémia je nielen obnovená, ale i povýšená začlenením do zväzku Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Je to fakulta počtom malá, ale svojím významom veľká, lebo bude vychovávať duchovných vodcov veriaceho ľudu...”

Toľko zo slov biskupa Hirku, ktoré povedal pred 30 rokmi, dňa 3. novembra 1990.

V súčasnosti nesie fakulta názov Gréckokatolícka teologická fakulta a je súčasťou Prešovskej univerzity. Dňom 28. októbra 2014 získala status cirkevná teologická fakulta, na základe rozhodnutia Kongregácie pre katolícku výchovu vo Vatikáne.

Vivat, crescat, floreat, alma mater!

prof. ThDr. Marek PETRO, PhD.,
GTF PU

NA GTF RIEŠILI PROJEKT O VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTIACH SPÄTÝCH S FAKULTOU

Vzdelanie človeka je jedným zo základných predpokladov rozvoja osobnosti i samotnej spoločnosti. Preto môžeme od dávna pozorovať úsilie vzdelávať ľudí, pričom toto vzdelávanie prechádzalo v histórii rôznymi formami. Či už to boli starovekí učitelia a filozofi, ktorí sa obklopovali svojimi žiakmi, alebo neskôr celé školy, ktoré sa stávali centrami vzdelanosti. Stredoveku vd'áčiame za vznik univerzít, ktoré zbierali produkty dovtedajšieho poznávania sveta a ďalej ho rozvíjali a systematizovali. Napokon v novoveku školský systém priam neodmysliteľne patrí k štandardu ľudského života.

Projekt Vedeckej grantovej agentúry Mikuláša Russnáka nr. 2019/KST/13 pod názvom „Prínos a odkaz významných osobností spätých s Gréckokatolíckou teologickou fakultou v Prešove“, riešený v rokoch 2019 – 2020, sa zaoberal významnými osobnosťami, ktoré prispeli k budovaniu vzdelanosti kňazov na teologickej fakulte v Prešove. Prvou skúmanou osobnosťou je Dr. Mikuláš Tóth, v poradí tretí biskup Prešovskej eparchie. Prá-

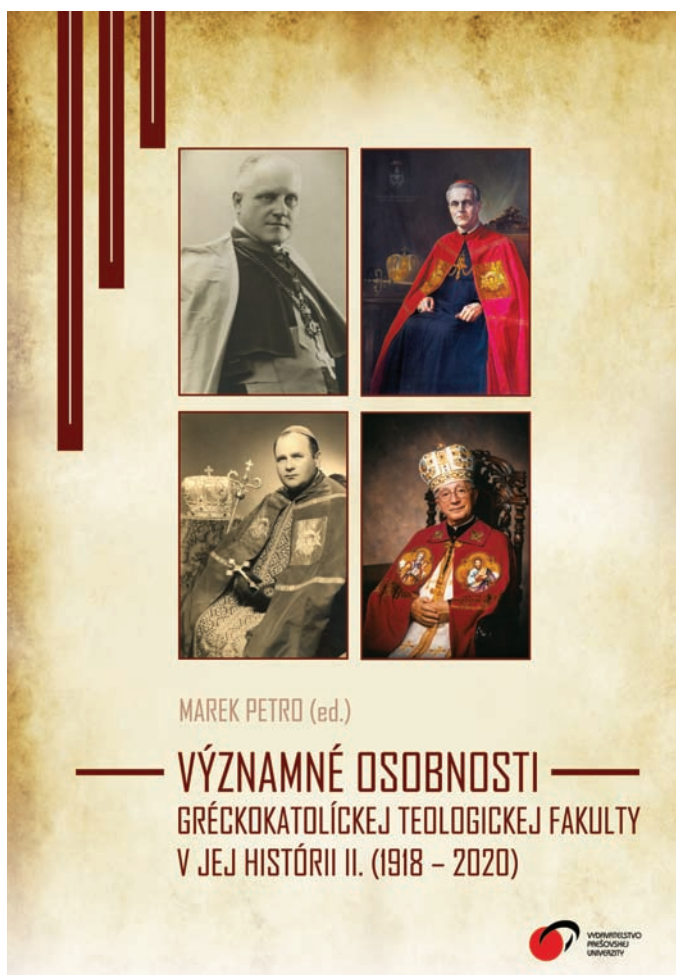
Vzdelanie nepochybne zvyšuje kvalitu ľudského života. No oblasti ľudského poznania, ktoré sa zaoberajú len otázkami pozemského života, nezahŕňajú v sebe celý kontext fungovania a zmyslu sveta a predmety ich poznania sú len dočasné. K celkovej autentickosti vzdelanosti preto nevyhnutne patrí aj poznanie filozofických a teologických vied. Práve tie dávajú človeku kľúčové odpovede o zmysle a smerovaní jeho života, ako aj o spôsobe, ako dosiahnuť trvalé šťastie. Také dôležité vedomosti, samozrejme, nemôžu ostať ponechané len na tradovaní ľudových mienok, ale vyžadujú seriózne vedecký prístup. Preto filozofia a teológia bola od nepamäti nevyhnutnou a neoddeliteľnou súčasťou všeobecnej vzdelanosti. Z toho dôvodu katolícka cirkev usúdila, že je nevyhnutné, aby kňazi, ktorí sú povolani šíriť náboženské pravdy medzi bežným ľudom, prešli adekvátnym filozofickým a teologickým vzdelaním, a tak sa stali odborníkmi v týchto oblastiach.

vom mu patrí prvé miesto medzi osobnosťami gréckokatolíckeho kňazského vzdelávania v Prešove, keďže je to práve on, kto založil v roku 1880 teologickú akadémiu a kňazský seminár pre vzdelávanie a duchovnú formáciu budúcich kňazov Prešovskej eparchie. Druhou osobnosťou z rovnakého obdobia, ktorá si zasluhuje pozornosť odbornej verejnosti, je kanonik Michal Kotradov, kňaz vynikajúcich morálnych kvalít, ktorý pôsobil ako rektor kňazského seminára a na teologickej akadémii prednášal liturgickú teológiu. Rok 1918 bol veľmi dôležitým medzníkom v našich krajinách, keďže skončila prvá svetová vojna, došlo k rozpadu rakúsko-uhorskej monarchie a k vytvoreniu Česko-slovenskej republiky. Toto obdobie bolo plné neistoty, hľadania nového usporiadania v mnohých oblastiach, a tak udržanie fungovania

gréckokatolíckej cirkvi a jej inštitúcií vyžadovalo veľké úsilie. V tejto dobe pôsobil v Prešovskej eparchii profesor Mikuláš Russnák, ktorý je hodnotený ako jeden z najvzdelanejších predstaviteľov prešovského gréckokatolíckeho biskupstva v celej jeho histórii. Nebol to len človek vysokého vzdelania, ale taktiež vysokých morálnych kvalít. Z osobností spätých s Gréckokatolíckou teologickou fakultou a jeho starostlivosťou o ňu nemožno vynechať blahoslaveného biskupa mučeníka Pavla Petra Gojdiča OSBM. Ďalší blahoslavený biskup mučeník Dr. Vasiľ Hopko mohol vďaka štúdiu na Karlovej univerzite ponúknuť svoje cenné vedomosti v oblasti morálnej a pastorálnej teológie ako profesor práve na Vysokej škole bohosloveckej v Prešove. Vyššie spomenutí blahoslavení biskupi sa dočkali zrušenia

Gréckokatolíckej teologickej fakulty komunistickým režimom v roku 1950. Ako sa však ukázalo, tento zásah nedokázal byť smrteľnou ranou pre túto fakultu. Osobnosť prešovského biskupa Dr. h. c. Jána Hirku je tou, ktorá stála na čele obnovy činnosti tejto fakulty po štyridsiatich rokoch jej nútenej nečinnosti. Vďaka tejto udalosti môže Gréckokatolícka teologická fakulta v Prešove vzdelávať budúcich kňazov, ale aj ďalších študentov až do dnešných dní. Výstupom daného projektu sú bannery s portrétmi a popismi aktivít vyššie spomenutých osobností, ktoré sú inštalované vo verejných priestoroch budovy GTF. Ďalším výstupom sú dve odborné publikácie pod názvom *Významné osobnosti Gréckokatolíckej teologickej fakulty v jej histórii I. (1880 – 1918)* a *Významné osobnosti Gréckokatolíckej teologickej fakulty v jej histórii II. (1918 – 1920)*. Ich ambíciou nemá byť len akýsi prehľad historických osobností a ich životných osudov, ale predovšetkým zobrazenie ich nenahraditeľného prínosu pre existenciu a rozvoj takej dôležitej inštitúcie, akou je Gréckokatolícka teologická fakulta, pričom toto budovanie fakulty a jej zveľaďovanie bolo často sprevádzané extrémnymi životnými ťažkosťami. Ich sebaobetovanie v prospech rozvoja gréckokatolíckej cirkvi je samo osebe upozornením na to, ako vážne vnímali dôležitosť čistoty viery a jej neporušené ohlasovanie prostredníctvom kvalitne vzdelaných kňazov. Toto svedectvo ich života je jasným odkazom pre celú teologickú odbornú verejnosť, že kvalitné teologické vzdelanie, ktoré je schopné obsiahnuť drahocennú pravdu o človeku, o zmysle jeho života a o spôsobe, ako dosiahnuť večnú spásu, je natoľko vzácné, že stojí zaň podstúpiť akékoľvek ťažkosti.

prof. ThDr. Marek PETRO, PhD.
doc. ThDr. Štefan PALOČKO, PhD.
GTF PU

TRI DNI SPOJENÉ S OTVORENÍM AKADEMICKÉHO ROKA NA GTF

Tak ako po minulé roky sme nový akademický rok začali dňa 14. septembra 2020 duchovnou obnovou zamestnancov Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove. Otvorenie nového akademického roka pokračovalo 16. septembra 2020 poradou pedagogických a nepedagogických zamestnancov. A vyvrcholilo otvorením akademického roka 22. septembra v prešovskej katedrále.

V roku 2017 napísal pápež František apoštolskú konštitúciu *Veritatis Gaudium*, v ktorej sa venuje univerzitám a cirkevným fakultám. Preklad spomínaného dokumentu hovorí o radosť z pravdy, pričom ako spomína pápež „prvoradou úlohou je, aby sa celý Boží ľud pripravil na to, že sa má s «Duchom» vydať na novú etapu evanjelizácie“. Táto cesta je spojená s procesmi rozlišovania, očisťovania a reformy. Všetky tri úlohy majú byť zasa východiskom vo funkčnosti cirkevných štúdií. Tie totiž, ako povedal pápež, „nemajú ponúkať len priestory a programy na odborné vzdelávanie, ... ale predstavujú istý druh prozre-

teľnostného kultúrneho laboratória“. Už v spomínanom dokumente je bezpochyby vyjadrená skutočnosť, že teologické fakulty majú neustále pracovať na napĺňaní svojho poslania a správne tak prepájať vedu s vierou.

Celodenný program sa začal modlitbou Tretieho času (alebo Tretej hodinky – oficiálna modlitba cirkvi byzantského obradu), ktorej predsedal doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD., prodekan a duchovný správca GTF PU v Prešove. Hlavným slúžiteľom svätej liturgie bol Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., dekan fakulty. Ohlasovateľom Božieho slova bol páter Ján Benkovský SJ, predstavený Exercičného domu v Prešove. V ňom sa opieral o tri otázky, potrebné pre osobnú reflexiu: Čo som urobil pre Krista? Čo preňho robím teraz? Čo pre Krista ešte len urobím? Na tieto otázky bol každý z nás pozvaný vnútorne odpovedať cez pohľad na Ukrižovaného, a to aj preto, lebo v deň duchovnej obnovy sme slávili sviatok Povýšenia úctyhodného a životodarného kríža, ktorý patrí k najstarším sviatkom východnej cirkvi. Zaiste, vždy obohacujúcim priestorom duchovnej obnovy je aj čas osobného rozjímania, v ktorom je vytvorený priestor na stíšenie sa, modlitbu a osobnú konfrontáciu so slovami, ktoré počas duchovnej obnovy takmer vždy padnú do dobrej zeme (porov. Lk 8, 8). O dary Svätého Ducha (dar múdrosti, rozumu, rady, sily, poznania, nábožnosti a bázne voči Bohu) sme prosili v ďakovno-oslavnej modlitbe Akatistu k Svätému Duchu spoločne s PhDr. ThDr. Danielom Porubcom, PhD., odborným asistentom na Katedre filozofie a religionistiky GTF. Na duchovnú stránku nadväzovala porada všetkých pedagógov. Cieľom týchto už pravidelných porád pred začiatkom každého semestra bolo predstavenie nových úloh a vízií v nastávajúcom akademickom roku (semestri), pričom nechýbala ani bilancia už vykonanej práce. Vrcholom v poradí tretieho stretnutia zamestnancov pred začiatkom zimného semestra bolo slávenie

archijerejskej svätej liturgie s otcom arcibiskupom a metropolitom Jánom Babjakom SJ, ktorý je podľa kánonického práva veľkým kancelárom našej fakulty. Počas liturgie, slávanej 22. septembra 2020, sa prítomným prihovoriť dekan fakulty aj týmito slovami: „Dni výročí sú dňami naplnenými slávnostnosťou, ale je tu aj priestor ... nanovo si uvedomiť hlboké a vznešené poslanie našich duchovno a intelektuálne formačných inštitúcií – fakulty a seminára, ako aj zodpovednosť nás, ktorí tvoríme ich súčasnosť.“ V závere svojho príhovoru dekan fakulty citoval slová pápeža Františka, ktoré veľmi vhodne a trefne zdôraznili poslanie pedagógov: „Filozofia a teológia umožňujú nadobudnúť presvedčenia, ktoré formujú a posilňujú rozum a osvecujú vôľu. No toto všetko je plodné iba vtedy, ak sa

to robí s otvorenou myslou a na kolénach. Teológ, ktorý sa uspokojí so svojím úplným a uzatvoreným myšlienkovým systémom, je priemerným teológom. Dobrý teológ a filozof má otvorené myslenie, teda nie uzavreté, stále otvorené voči Božiemu *maius* a voči pravde.“ Na konci liturgie sa prítomným prihovoriť Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., rektor Prešovskej univerzity v Prešove, ktorý spolu s veľkým kancelárom a dekanom fakulty odovzdali úspešným absolventom diplomy potvrdzujúce ukončenie doktorandského štúdia.

Doc. ThDr. Peter TIRPÁK, PhD.
Foto: Mgr. Juraj BLAŠČÁK
GTF PU

PRAVOSLÁVNÝ MONASTIER V LADOMIROVEJ NA PBF

Na jeseň tohto roku sa konala na PBF PU v Prešove výstava o pravoslávnom monastieri svätého Iova Počajevského v Ladomirovej.

Výstavu začal svojím úvodným slovom dekan fakulty doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD., ktorý okrem iného podotkol, že v pravoslávnom svete je Slovensko známe najmä vďaka monastieru v Ladomirovej. Po ňom dostal slovo otec Mgr. Peter Savčák, PhD. Vyzdvihol najmä iniciatívu študentov, od ktorých vyšla myšlienka organizovať túto krásnu výstavu o perle našej miestnej cirkvi. Neskôr aj načrtnol vo svojej prednáške, že na príklade študentov vidno aj akúsi paralelu so vznikom monastiera, keďže aj „Ladomirová

vznikala odspodu, z národa“, ktorý mal veľkú túžbu vrátiť sa k Pravoslávii. Okrem iného rozprával o neľahkých začiatkoch a formovaní monastiera cez prizmu veľkého otca archiepiskopa Vitalija (Maximenka), vtedy ešte archimandritu. Otec Vitalij inicioval aj prvé bohoslovecké dvojročné kurzy, ktoré, ako otec podotkol, si zaslúžia z našej strany úctu, lebo práve otec Vitalij bol „ideovým tvorcom aj našej bohosloveckej fakulty“. Aj keď tento pre nás znamenitý monastier pôsobil na našom území krátke obdobie, napriek tomu prinieslo mnoho plodov, či už v našom miestnom, alebo svetovom meradle, v podobe významných osobností, akými sú napr. metropolita Lavr (episkop Ruskej pravoslávnej cirkvi v zahraničí), archimandrita Flór a Sáva. No

čo je najdôležitejšie, monastier v Ladomirovej „nám vrátil identitu, nielen národnú, ale aj cirkevnú“. Nakoniec dostal slovo otec Mgr. Marián Derco, PhD., ktorý venuje značnú časť svojho úsilia zbieraniu prameňov o monastieri. Prednášku obohatili duchovnými spevmi bohoslovci PBF a nakoniec sa slúžila Panychída (zádušná bohoslužba) za všetkých, ktorí sa podieľali na budovaní tohto veľkého diela. Síce sa výstava konala za sprísnených protipandemických opatrení, no aj napriek tomu sa o nej mohla a stále ešte môže verejnosť dozvedieť viac z krátkeho videa, ktoré je uverejnené na našom YouTube: Pravoslávna bohoslovecká fakulta.

Mgr. Milan PETRISKO
doktorand PBF PU

БРАТСТВО ПРАВОСЛАВНАГО МОНАСТЫРЯ СВ. ІОВА ПОЧАЕВСКАГО
ВО ВЛАДИМИРОВОЙ НА КАРПАТСКОЙ РЪСН.

ŠTUDENTI GEOGRAFIE MAPOVALI UTEČENECKÉ TÁBORY V ETIÓPII

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky Fakulty humanitných a prírodných vied PU pod hlavičkou UNIPO Mappers zorganizovala ďalšiu zo série mapovacích maratónov (mapathonov), aby pomohla zmapovať „neobjavené“ miesta na svete, ktoré sú najviac ohrozené humanitárnymi krízami. Počas dvoch hodín sa študentom geografie podarilo zmapovať vyše 1 500 budov.

Pri príležitosti celosvetového podujatia Týždeň geografického povedomia (OpenStreetMap Geography Awareness Week) sa 19. novembra uskutočnil Online Missing Maps Mapathon, ktorým Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky FHPV zároveň oslávila Medzinárodný deň geografických informačných systémov (GIS), pripadajúci na 18. novembra.

Mapathony sa na pôde Prešovskej univerzity konajú od roku 2018 pravidelne raz za semester. Ide o mapovacie maratóny, na ktorých sa zídu dobrovoľníci, aby podali pomocnú ruku a spoločne vytvorili a doplnili mapy oblastí, ktoré nie sú zmapované. Účastníci k tomu pritom potrebujú len počítač s internetovým prehliadačom a myš.

„Nápad zmapovať najviac ohrozené oblasti v rozvojových krajinách dostala pred štyrmi rokmi známa humanitárna a zdravotnícka organizácia Lekári bez hraníc. Tá prišla s projektom Missing Maps, ktorý má bezprostredný humanitárny, etický a praktický rozmer, pretože bez dostatočných údajov z krízových oblastí nie je možné plánovať napr. očkovacie kampane, vyhodnocovať rôzne zdravotnícke dáta, realizovať epidemiologické analýzy, resp. čo najlepšie logisticky riešiť dodávky

zdravotníckeho materiálu,“ vysvetlila zámer projektu Jana Michalková z Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky.

Vzhľadom na aktuálnu epidemiologickú situáciu v súvislosti s koronavírusom sa novembrový mapathon uskutočnil tentokrát vo virtuálnom priestore a spoluorganizovali ho študenti geografie z UNIPO Mappers. Ide o pobočku medzinárodného na študentov zameraného konzorcia Youthmappers za účelom mapovania pre potreby humanitárnych organizácií. Projekt Youthmappers je iniciatívou amerických univerzít Texas Tech University, The George Washington University a West Virginia University a k dnešnému dňu eviduje celkovo 223 pobočiek v 51 krajinách po celom svete.

Na úvod podujatia, ktoré kvôli účastníkom zo zahraničia, prebiehalo v anglickom jazyku, odznela krátka prezentácia o projekte Missing Maps a o mapathonoch v Prešove pod vedením doktorky Michalkovej. Nasledovali prezentácie študentiek Stely Tkáčovej a Františky Mackaničovej (obe 3. ročník Bc. štúdia), ktoré stručne predstavili hlavné ciele projektu Youthmappers a popísali aktivity a plány UNIPO Mappers. Prijemným prekvapením mapatho-

nu bola účasť absolventa GIS štúdia z Nigérie, ktorý sa s účastníkmi podelil o svoje skúsenosti z mapovania a reáliami z oblasti, z ktorej pochádza. Po výmene vzájomných skúseností sa už všetci spoločne pustili do mapovania utečeneckých táborov v Etiópii. *„Organizácie, ktoré sú zodpovedné za tábory na týchto územiach, nemajú v súčasnosti prístup k aktuálnym mapovým podkladom. Mapy, ktoré takto vytvárame, na diaľku, tak predstavujú cenný zdroj informácií, ktorý môžu kompetentní použiť na plánovanie utečeneckých táborov za účelom zlepšenia životných podmienok miestnych komunít,*“ dodala Michalková.

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky FHPV PU je komplexné vedeckovýskumné a pedagogické pracovisko, ktoré už od roku 1949 pripravuje učiteľov geografie ako aj odborníkov analytikov a teritoriálnych manažérov v geografii. V posledných rokoch sa katedra zameriava na otvorené prístupy a otvorené softvéry, na ktorých princípoch je založený aj projekt Missing Maps.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

PREMIÉRA RUSKÉHO ŠTUDENTSKÉHO DIVADLA

Ruské centrum v Prešove v spolupráci s pánom Štefanom Semancom zo Slovensko-ruskej spoločnosti a klubu ARBAT Prešov založili ruské študentské divadlo Divadelný klub ARBAT Prešov, v ktorom účinkujú študenti PU v Prešove.

Základy tohto divadla sa rodili už koncom roka 2019. Iniciátorom a zakladateľom divadelného klubu bol Štefan Semanco zo Slovensko-ruskej spoločnosti a klubu ARBAT Prešov, ktorý má dlhoročné skúsenosti s profesionálnym divadlom. Svoje skúsenosti teraz odovzdáva študentom PU, ktorí sa svedomito pripravovali na premiéru prvej divadelnej hry Antona Pavloviča Čechova Pytačky v ruskom jazyku. Študenti si počas dlhých mesiacov prípravy postupne osvojovali herecké návyky a zvykali si na javisko.

Slávnostná premiéra divadelnej hry Pytačky v ruštine sa uskutočnila

dňa 12. októbra 2020 v rámci programu Akademického Prešova. V divadelnej hre si zahrala študentka Inštitútu rusistiky FF a študent biológie a anglického jazyka FHPV.

Slávnostnú dlho očakávanú premiéru si prišli pozrieť študenti, pedagógovia a milovníci ruskej kultúry, no okrem toho aj televízia RTVS s Ruským národným magazínom, ktorý približuje život národnostných menšín žijúcich na Slovensku. V najbližšej dobe odvysielajú krátku reportáž z úspešnej premiéry divadelnej hry a rozhovory s členmi divadelného klubu ARBAT. Podľa slov nie-

ktorých divákov premiéra zožala veľký úspech a prevýšila všetky ich očakávania. Ak to epidemiologická situácia na Slovensku dovoľí, v najbližšej dobe sa uskutoční niekoľko predstavení pre žiakov, študentov a iných záujemcov.

Ďalší repertoár divadelného klubu by mal byť zameraný predovšetkým na ruskú klasiku. Po premiére divadelnej hry Pytačky plánuje divadelný klub nacvičiť ďalšiu Čechovovu divadelnú hru Medveď.

Mgr. Gabriela TURISOVÁ
Ruské centrum FF PU

TÝŽDEŇ RUSKÉHO JAZYKA NA SLOVENSKU

Od 12. do 16. októbra 2020 sa uskutočnil medzinárodný online projekt Týždeň ruského jazyka na Slovensku, ktorý organizovala Surgutská štátna pedagogická univerzita s podporou Chantyjsko-mansijského autonómneho okruhu Jugra a fondu Slovesnosť v spolupráci s Veľvyslanectvom Ruskej federácie na Slovensku, Ruským centrom vedy a kultúry v Bratislave, slovenskými univerzitami a školami.

V rámci slávnostného otvorenia projektu sa účastníkom videokonferencie prihovorila gubernátorka Chantyjsko-mansijského autonómneho okruhu Jugra N. V. Komarova, rektorka Štátneho inštitútu ruského jazyka A. S. Puškina M. N. Ruseckaya, predstaviteľ Ministerstva zahraničných vecí Ruska v Jekaterinburgu A. V. Charlov, predstavitelia Surgutskej štátnej pedagogickej univerzity, prvý tajomník Veľvyslanectva Ruskej federácie na Slovensku V. Kulikov, riaditeľka Ruského centra vedy a kultúry v Bratislave I. Kuznetsova, prodekan pre zahraničné vzťahy FF Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Mgr. L. Urbanecová, PhD., riaditeľ Inštitútu rusistiky a Ruského centra PU v Prešove doc. PhDr. Ľubomír Guzi, PhD., pedagógovia bilingválnych gymnázií Bratislavy, rusko-slovenskej medzinárodnej školy a predstavitelia Zväzu Rusov na Slovensku. Študentskú časť Prešovskej univerzity zastupoval študent 2. ročníka Inštitútu rusistiky Filozofickej fakulty Alexander Hričko.

Program týždňa ruského jazyka bol veľmi pestrý a bohatý. Uskutočnili sa rôzne podnetné prednášky, diskusie a kvízy. Zúčastnili sa ho pedagógovia, študenti a doktorandi dvoch slovenských univerzít, Prešovskej univerzity v Prešove

a Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, ako aj pedagógovia a študenti bilingválnych gymnázií, rusko-slovenských škôl a zástupcovia rôznych organizácií.

V priebehu týždňa sa účastníci projektu dozvedeli podrobnejšie informácie o Chantyjsko-mansijskom autonómnom okruhu – Jugra, ktorý je začlenený do Uralského federálneho okruhu a rozprestiera sa v západnej Sibíri. Oblasť je bohatá na ropu, ťaží sa tu väčšina ruskej produkcie, čím sa stáva táto oblasť ekonomicky dôležitou. Aj o tom a o mnohých iných zaujímavostiach, ako napr. histórii, kultúre, pôvodných obyvateľoch územia a mytológii, sa dozvedeli účastníci prednášky o Jугre. Okrem toho si mali možnosť všetci záujemcovia vypočuť aj prednášky o ruských spisovateľoch, virtuálne sa stretnúť so surgutskými básnikmi, prehliadť si poznatky o súčasnej ruskej lexike a jej výrazných zmenách v posledných desaťročiach, zúčastniť sa debát a mnohé iné.

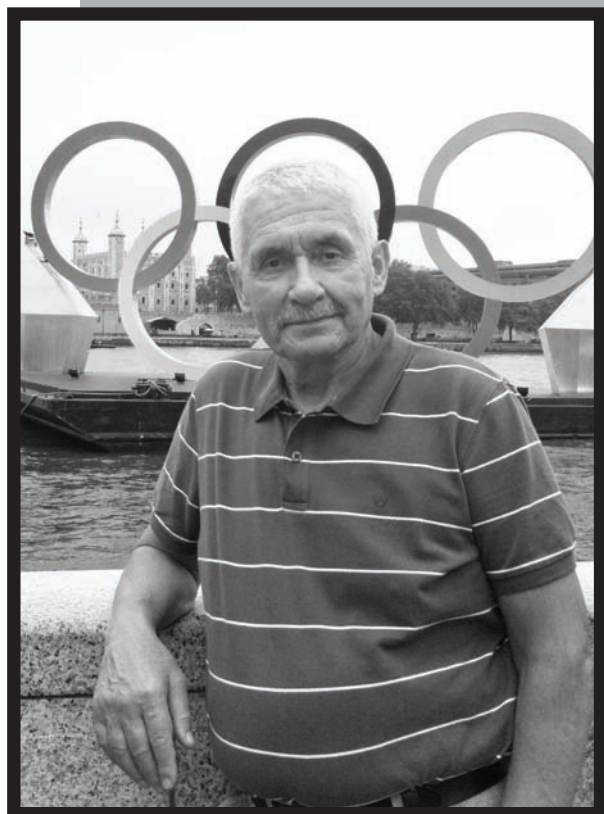
V rámci diskusií s predstaviteľmi Surgutskej štátnej pedagogickej univerzity vystúpili zástupcovia Veľvyslanectva Ruskej federácie na Slovensku, Ruského centra vedy a kultúry v Bratislave, členovia Zväzu Rusov na Slovensku, predstavitelia univerzít, metodici Rus-

kých centier v Bratislave a Prešove, učitelia slovenských škôl a gymnázií. Diskutovalo sa predovšetkým o postavení ruského jazyka na Slovensku a jeho podpore v rámci rôznych projektov.

V závere medzinárodného projektu sa uskutočnila videokonferencia medzi vedením Surgutskej štátnej pedagogickej univerzity a predstaviteľmi PU a Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. K účastníkom konferencie sa prihovoril rektor Surgutskej štátnej pedagogickej univerzity profesor V. P. Zasyppin a dekan Filologickej fakulty Surgutskej štátnej pedagogickej univerzity docent N. V. Ganuščak, ktorí s predstaviteľmi univerzít prediskutovali návrhy novej spolupráce na rôznych úrovniach, vrátane spoločných projektov, organizácie vedeckých a študentských videokonferencií, výmenných pobytov a stáží pre pedagógov a študentov, publikovania vo vedeckých časopisoch a zborníkoch Surgutskej štátnej univerzity atď.

Veríme, že aj vďaka aktívnej účasti na tomto medzinárodnom projekte bude pokračovať produktívna spolupráca medzi našou univerzitou a Surgutskou štátnou pedagogickou univerzitou.

Mgr. Gabriela TURISOVÁ
Ruské centrum FF PU

POSLEDNÁ „PLAVBA“ VYNIKAJÚCEHO PEDAGÓGA A VZÁCNEHO ČLOVEKA

Vo veku 78 rokov zomrel vysokoškolský profesor Milan Turek. Ako rodený Prešovčan svoju profesionálnu kariéru zameral na kultivovanie mladých ľudí a svojimi skúsenosťami a nadhľadom vytváral základňu pre formovanie budúcich telovýchovných pedagógov, športovcov a trénerov.

„Je ťažké hľadať slová, keď už nepočuť Váš hlas a my sa márne budeme pýtať, čo všetko mohlo zachrániť Vás,“ to boli prvé slová, ktoré zazneli 26 novembra 2020 na poslednej rozlúčke s prof. PhDr. Milanom Turekom, PhD.

Narodil sa 4. februára 1942 v Prešove v rodine policajného náčelníka, kde vyrastal spolu s bratom Ladislavom. Už od detstva si budoval pribojný povahový charakter, ktorý bol založený na silných morálnych, spoločenských a ľudských zásadách. Jeho slovo vždy platilo, bolo to slovo chlapa. Držal sa filozofie, že: „Nič tak neničí človeka, ako trvalá telesná nečinnosť.“ Aj to bolo jeho motiváciou k štúdiu na Fakulte telesnej výchovy a športu Univerzity Komenského v Bratislave. Sám pre seba si dal za cieľ, zmeniť štatút telocvikára, a k tomu aj patrične pristupoval.

V Prešove pod hlavičkou rôznych univerzít a fakúlt pôsobil 48 rokov. V roku 1970 nastúpil na Pedagogickú fakultu Univerzity Pavla Jozefa

Šafárika, aby po vzniku Prešovskej univerzity v Prešove bol v rokoch 1997 až 2003 jej prvým dekanom. Od vzniku Fakulty športu v roku 2004 až do jeho odchodu do dôchodku v roku 2018 bol pracovne a najmä osobne spätý s Fakultou športu.

Navždy sa zastavilo srdce drahého a blízkeho človeka, ktorého sme všetci poznali, vážili si ho a mali radi. Človeka zamrazí a zachveje sa, keď si náhle uvedomí pomínutelnosť všetkého pozemského a na srdce dopadne akási ťažoba. Pred touto životnou realitou zostávame stáť nemí a bezradní a pre najbližších potom iba ťažko nachádzame vhodné slová útechy. Smrť ako najkrutejšia podoba života nám teraz nečakane vzala vzácneho človeka. A zrazu zisťujeme, že svet okolo nás akosi vybledol a ochudobnel.

Pán profesor bol neuveriteľne pracovitý s obrovskou vôľou po úspechu. Životným a pracovným výzvam sa vedel postaviť priamo

a postupne, trpezlivo dokázal premieňať vízie na realitu. Dá sa povedať, že práca bola preňho zmyslom života. Tá pracovitosť a vôľa po úspechu vychádzala z jeho životnej etapy ako športovca. Od malička mal k športu veľmi blízko. Najskôr ako plavec a neskôr ako hráč vodného póla. Inklinoval aj k zimným športom. Niekoľkokrát úspešne zvládol Bielu stopu SNP v behu na lyžiach a aktívne viedol kurzy spojené s pobytom v prírode.

So srdcom profesionála, s odvahou zastať si svoj post bolo jeho poslaním kultivovať mladých ľudí a svojimi skúsenosťami a nadhľadom vytvárať základňu pre formovanie budúcich telovýchovných pedagógov, športovcov a trénerov. Bol nasledovaniahodným príkladom a čarom svojej osobnosti nech zostáva v našich srdciach a spomienkach naveky.

Češť jeho pamiatke!

Členovia Fakulty športu PU

ZOMREL VEDEC A TEOLÓG DOCENT BUGEL

**Významný český ekumenický teológ a liturgista, kňaz
doc. Mgr. ThLic. Walerian Bugel, ThD., nás vo veku nedožitých 52.
narodenín v utorok 28. marca 2020 náhle opustil.**

Narodil sa v Košiciach v roku 1968 v rodine poľského operného speváka a slovenskej farmaceutky. V Českom Těšíne absolvoval gymnázium s poľským vyučovacím jazykom. Po ukončení gymnázia začal študovať na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Litoměřiciach spolu s formáciou pre kňazskú službu. V roku 1993 prijal kňazské svätenie v rímskom obrade. Na Ekumenickom inštitúte Katolíckej univerzity v Lubline v roku 1998 obhájil doktorskú prácu pri významnom poľskom teológovi Wacławowi Hryniewiczowi a získal doktorát z ekumenickej teológie. Neskôr sa tam aj habilitoval.

Jeho vedecké a učiteľské pôsobenie bolo veľmi bohaté. Už v roku 1994 prichádza do Prešova, kde ako odborný asistent na Katedre praktickej teológie na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte pôsobil až do roku 1996. Katedra mu poskytla široký diapazón predmetov. Prednášal odbory z východnej teológie a liturgiky, ekumenizmu a taktiež cirkevný spev. Keďže otec pôsobil ako operný spevák, tento predmet mu, samozrejme, nebol cudzí. Mnohokrát si ho vtedajší študenti pamätajú, ako celebroidal liturgie v Katedrále sv. Jána Krstiteľa. Po odchode z Prešova v roku 1998 pôsobil ako externý vyučujúci pre doktorandské štúdium Cyrilometodskej teologickej fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

a v rokoch 1999 – 2016 ako vedecký pracovník a odborný asistent na Katedre liturgickej teológie Cyrilometodskej teologickej fakulty Univerzity Palackého. Od roku 2019 jeho miesto bolo na Katedre religionistiky na Filozofickej fakulte Univerzity Palackého.

Po odchode z Prešova aj naďalej udržiaval kontakty s týmto mestom a Gréckokatolíckou teologickou fakultou. Mnohokrát bol pozvaný na vedecké konferencie, na ktorých odznali veľmi dôsledné vedecké výsledky jeho práce. Samozrejme, táto prax bola obojstranná. Ak jeho katedra organizovala v Olomouci odborné podujatie, boli pozvaní aj pedagógovia z GTF, PBF a Univerzitnej knižnice, kde vystúpili so spracovanou témou. Ako český Poliak komunikoval na Slovensku vždy v slovenčine. Jeho matka bola totiž Slovenka. Napriek tomu, že bol rímskokatolícky kňaz, mohol sláviť liturgie aj v byzantskom obrade (tzv. biritualizmus).

Hlavným predmetom jeho vedeckej a pedagogickej práce bola ekumenická teológia zameraná na východné kresťanstvo, medzináboženský dialóg, problematika východných katolíckych cirkví, východných liturgií, preklady liturgických textov, ako aj antropologické východiská slávenia a teologicko-his-

torické podmienky charitatívnej práce v multikultúrnej spoločnosti. Patril k vedcom s kreativitou a výbornou schopnosťou imaginácie, ako aj k tým, ktorí veľa prečítali, a tak dokázal zanalyzovať a vytvoriť syntézu, ktorú následne odovzdal.

Publikoval štyri monografie, 80 vedeckých štúdií, 30 recenzií, päť elektronických skrípt pre študentov diaľkového štúdia. Ako ekumenický teológ významne prispel aj historicko-teologickej analýze tzv. Užhorodskej únie, ktorá má v tomto regióne a v rámci výskumu dôležité miesto. Pôsobil aj vo východnom obrade pre veriacich a študentov teologickej fakulty v Olomouci. Pred siedmimi rokmi bol pozvaný k realizácii televízneho seriálu o solúnskych bratoch pod názvom „Cyril a Metoděj – Apoštolové Slovanů“, ktorom s režisérom Petrom Nikolaevom konzultoval historické a liturgické hľadisko. Seriál bol vysielaný aj na Slovensku. Mal kontakty na oboch prešovských teologických fakultách. Počas svojho pobytu na univerzite v Prešove bol častým návštevníkom jej knižnice, v ktorej získaval potrebnú literatúru, špecifickú pre problematiku jeho výskumu.

Česť jeho pamiatke!

ThLic. Michal GLEVAŇÁK
UK PU

CENA LITERÁRNEHO FONDU PRE VEDCOV PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

Dvaja vedci z Prešovskej univerzity v Prešove (PU) získali ocenenie Literárneho fondu za rok 2020 vo vybraných kategóriách. Prémiiu za výnimočný vedecký ohlas na jedno dielo v kategórii spoločenské vedy si odniesol doc. Štefan Vendel z Filozofickej fakulty PU. Prémia za trojročný vedecký ohlas v kategórii prírodné a lekárske vedy poputovala dr. Marekovi Chmelíkovi z Fakulty zdravotníckych odborov PU. Ide o prejav uznania za výrazný vedecký ohlas na ich diela.

Literárny fond je národnokultúrna verejnoprávna inštitúcia, ktorej hlavným poslaním je podporovať tvorivú činnosť v oblasti slovesnej, divadla, filmu, rozhlasu, televízie, zábavného umenia, videotvorby, ako i počítačových programov. Ocenenia sa tento rok v rámci Sekcie pre vedeckú a odbornú literatúru a počítačové programy dostalo aj doc. Vendelovi za dielo Š. Vendel: Karierní poradenství. Praha: GRADA 2008. ISBN 978-80-247-1731-9. A dr. Chmelíkovi za 365 citácií na jeho vedecké články vo svetovej databáze Web of Science za roky 2017 – 2019.

Cena Literárneho fondu pre doc. PhDr. Štefana Vendela, CSc.

„Ocenené dielo som napísal na základe stavu vedeckého poznania problematiky a mojich skúseností z praxe. Predtým, než som nastúpil na pozíciu vysokoškolského pedagóga na Prešovskej univerzite, som 13 rokov pôsobil v Krajskej pedagogicko-psychologickej poradni v Košiciach, na Oddelení tzv. školského a profesijného poradenstva. Dnes sa tento druh poradenskej pomoci nazýva kariérne poradenstvo Razit' tento termín V ČR aj v SR výrazne pomohlo aj menované dielo,“ približuje docent Vendel. Dodáva, že kniha je napísaná tak, aby bola pro-

spešná tak pre študentov, ako aj pre poradcov v praxi.

„Poradcom ktorí chcú vedieť, ako pomôcť svojim klientom v otázkach ich kariéry, pomôže aplikovať teóriu a výsledky výskumu do praxe. Študentom, ktorí absolvujú predmety výchovné poradenstvo, profesijné poradenstvo, kariérna orientácia a poradenstvo alebo inak nazvaný predmet s podobným zameraním, poskytne zase základnú orientáciu v problematike a východisko pre ich budúcu poradenskú prax. Výchovným poradcom na školách prináša podklady pre inštruktážne orientačné aktivity v školských triedach,“ vysvetľuje ocenený autor. Zároveň zdôvodňuje, prečo si na napísanie danej publikácie zvolil práve tému kariérneho poradenstva: „Práca, a teda aj povolanie je dôležitou súčasťou života ľudí. Povolanie ovplyvňuje životnú spokojnosť, životný štýl, dokonca aj spôsob trávenia voľného času. Odhaduje sa, že len 18 % ľudí má také zamestnanie, ktoré umožňuje seberealizáciu. Ostatní pracujú len preto, aby získali prostriedky na živobytie. Zlepšiť tento stav môže práve kariérne poradenstvo,“ uvažuje docent Vendel a pripomína, že poradenstvo tiež poskytuje ľuďom pomoc tak, aby boli schopní plánovať a riadiť svoj vlastný život samostatnejšie a kompetentnejšie.

O potrebe odborného spracovania tematiky kariérneho poradenstva svedčí aj to, že o vydanie titulu prejavili záujem obe najväčšie české vydavateľstvá odbornej literatúry – Portál a Grada. Docent Vendel sa rozhodol zmluvu o vydaní diela uzatvoriť s vydavateľstvom Grada Publishing, ktoré vydalo publikáciu v roku 2008. Medzi odbornou verejnosťou vyvolalo dielo značný vedecký ohlas. Do konca roku 2019 bolo citované 70-krát v zahraničných vedeckých časopisoch a knihách, 32-krát v domácich publikáciách a bolo o ňom napísaných 14 recenzií.

Cena Literárneho fondu pre RNDr. Mareka Chmelíka, PhD.

„Ocenenie som dostal za medzinárodné ohlasy na práce, ktoré som s kolegami publikoval vo svetových karentovaných medicínskych žurnáloch. Predtým, než som nastúpil na pozíciu vysokoškolského pedagóga a neskôr vedúceho katedry na Prešovskej univerzite, som 13 rokov pôsobil ako doktorand a neskôr ako odborný asistent na Medicínskej univerzite vo Viedni na Oddelení excelentnosti magnetickej rezonancie vyšších polí,“ približuje doktor Chmelík, pôsobiaci na Katedre medicínsko-technických odborov Fakulty zdravotníckych odborov

PU. Vo svojich prácach sa venoval výskumu využitia magnetickej rezonancie v medicíne na zobrazovanie ľudského organizmu a sledovanie invivo metabolizmu zdravých dobrovoľníkov a pacientov s rôznymi metabolickými poruchami, ako sú cukrovka, nealkoholická tuková pečeň, akromegália a iné.

Doktor Chmelík je autorom 50 karentovaných publikácií s 1 629 medzinárodnými citáciami v oblasti využitia magnetickej rezonancie v medicíne a jeho Hirschov index je aktuálne 24.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

FZO JE AKTÍVNA V PROBLEMATIKE CHRONICKÝCH RÁN

Chronické rany – jedna z hrozieb 21. storočia

Chronické rany predstavujú vážny zdravotnícky, sociálny i ekonomický problém v spoločnosti. Trpia nimi až 2 % populácie. Ide o rany, ktoré často znepríjemňujú život pacienta, invalidizujú ho, ba dokonca môžu spôsobiť smrť. V dôsledku starnutia populácie je významný predpoklad, že chronické rany sa budú v budúcnosti vyskytovať početnejšie, pretože sú často sprievodnou komplikáciou iných ochorení. Pre ilustráciu uvediem napríklad pomerne častú komplikáciu diabetu. Je to tzv. „diabetická noha“, pri ktorej zanedbaním komplexnej starostlivosti dochádza k amputácii, teda invalidizácii pacientov. Počet amputácií medziročne pribúda! Dekubity sú taktiež pomerne frekventovanou komplikáciou rôznych ochorení, a to z rôznych dôvodov: strata mobility, nedostatočná výživa, používanie pomôcok, zariadení, poruchy hojenia a pod. Zhoršenie stavu rany môže viesť k septickému stavu až k smrti! Problematika chronických rán je však často opomínaná, potláčaná do ústrania, je bagatelizovaná, nezaujímavá a nepopulárna. Problematika chronických rán, tak ako mnohé iné, sa stala viditeľnejšou počas obdobia koronavírusovej pandémie. Kritické situácie sa riešili rýchlo. Bolo nutné zaviesť dočasné riešenia v oblasti preskripcie a starostlivosti. Jednou z foriem prístupu bol aj telehealth (telezdravie).

Aktivity a zastúpenie FZO na národnej a európskej úrovni

PhDr. Beáta Grešš Halász, PhD., MPH, odborná asistentka Fakulty zdravotníckych odborov PU, sa aktívne angažuje v problematike chronických rán už niekoľko rokov. Zároveň ako predsedníčka Slovenskej spoločnosti pre ošetrovanie otvorených rán (SSOOR) spolupracuje s organizáciami ako European Wound Management Association (EWMA) a European Pressure Ulcer Advisory Panel (EPUAP) a je ich členom. V septembri 2020 sa stala externým členom pracovnej skupiny pre tvorbu štandardného diagnostického a terapeutického postupu pre manažment rán, ktorého koordinátorom je prof. PhDr. Vlastimil Kozoň, PhD. (AKH, Viedeň,

Rakúsko), pod záštitou komisie Ministerstva zdravotníctva SR pre Štandardné diagnostické a terapeutické postupy, a jej predseda prof. MUDr. Jozef Šuvaďa, PhD., MPH. Uskutočnilo sa už niekoľko pracovných stretnutí. Predpokladaná doba odovzdania hotového materiálu je prvá polovica roka 2021. Dr. Grešš Halász preložila a spracovala EPUAP príručku pre manažment dekubitov v spolupráci s kolegyňou a prodekanou FZO pre rozvoj a zahraničné vzťahy PhDr. Ľubomírou Lizákovou, PhD. a tiež s organizáciou Slovenská spoločnosť pre liečenie rán (SSPLR). Príručka je dostupná pre záujemcov a odborníkov z oblasti zdravotníctva online (<https://www.epuap.org/wp-content/uploads/2020/09/qrg-2020-slovak-1.pdf>). V septem-

bri 2020 sa Dr. Grešš Halász stala členkou výboru EPUAP (Trustee), konkrétne pre oblasť vzdelávania (EPUAP Education Committee). Zastúpenie EPUAP Trustees je medzinárodné. Jej úlohou bude aktívna participácia na všetkých činnostiach v rámci organizácie pre dosahovanie jej vytýčených cieľov v kontexte problematiky dekubitov. Takéto zastúpenie má Slovensko historicky prvé a zatiaľ jediné. FZO sa angažuje aj v oblasti výskumu i vzdelávania profesionálov. Pripravuje projekt pre akreditáciu certifikačného programu ošetrovateľská starostlivosť o chronické rany. Za predpokladu úspešnosti posúdenia, FZO otvorí tento program v najbližšom akademickom roku. Taktiež spolu s kolegyňami pripravila projekt pre zriadenie simulačného centra starostlivosti o chronické rany. Najbližšími aktivitami FZO v oblasti manažmentu chronických rán v zastúpení Dr. Grešš Halász budú vyžiadané prednášky a aktivity. Jednou z dôležitých bude aktívna účasť na štvrtej konferencii Asociácie na ochranu práv pacientov (AOPP) na tému Teleošetrovateľstvo v manažmente rán. Spoluvorcom prednášky je absolventka FZO PU Mgr. Lucia

Bekečová, sestra pracujúca v komunitě s pacientmi s chronickými ranami. Konferencia bude opäť spojená s udeľovaním ocenenia „Môj lekár“ a „Moja sestra“, a na základe verejného hlasovania ceny „TOP lekár“ a „TOP sestra“. Nominantkou SSOOR je Mgr. Marianna Hrehová, absolventka FZO PU, v súčasnosti úseková sestra septického oddelenia Kliniky úrazovej chirurgie UN L. Pasteura v Košiciach. Možnosť hlasovania má verejnosť prostredníctvom linku, ktorý je uverejnený na stránke AOPP. Ďalšou dôležitou aktivitou bol odborný seminár venovaný kampani STOP dekubitom dňa 11. novembra 2020, spojený s tlačovou konferenciou, a EWMA online konferencia. Vyžiadané prednášky boli zamerané na výzvy EPUAP pre efektívny manažment prevencie a liečby dekubitov, na stratégie manažmentu pacientov s chronickými ranami v kontexte implementácie telehealthu/teleošetrovateľstva do praxe a na vzdelávanie v oblasti manažmentu rán na Slovensku.

Chronické rany v čase pandémie

Kritická situácia pandémie COVID19 zasiahla nás všetkých, ako vo svete, tak aj na Slovensku. Naj-

zraniteľnejšou skupinou sa stali seniori a/alebo chorí. Patria sem aj pacienti s chronickými/nehojacími/ťažko hojacími sa ranami. Mnohí sa liečia v domácom prostredí alebo v zariadeniach sociálnych služieb. Lekári a sestry prvého kontaktu, ako ADOS a ambulancie, prichádzajú s týmito pacientmi do styku denno-denne. V súčasnosti nevieme predpokladať, čo nás ešte čaká, či sa zopakuje podobný scenár aj v tejto druhej vlne, či budú ďalšie a čo bude po tom. Otázkou je, či dokážeme procesy dostupnosti starostlivosti vhodne, racionálne a hlavne účinne modifikovať tak, aby sme predišli zbytočnému utrpeniu pacientov či už v domácej, alebo inštitucionalizovanej starostlivosti. FZO sa uvedenými formami v problematike manažmentu chronických rán angažuje v rámci mnohých platforiem a v spolupráci na multiodborovej a transdisciplinárnej úrovni. Cieľom je podporiť racionalizáciu starostlivosti, povedomie, vedomosť o možnostiach prístupu a riešenia mnohých situácií u pacientov s chronickými ranami.

PhDr. Beáta GREŠŠ HALÁSZ, PhD.
PhDr. Ľubomíra LIZÁKOVÁ, PhD.
FZO PU

NIEČO KONČÍ, NIEČO ZAČÍNA – PROJEKTOVÝ CYKLUS

Projekt *Analýza životných príbehov študentov vysokých škôl z rómskeho etnika – príklady dobrej praxe mentoringu* (č. 21830131 podporený Medzinárodným vyšehradským fondom) na Pedagogickej fakulte PU bol ukončený. Od septembra začal projekt nadväzujúci na ideu mentoringu schválený v schéme Erasmus+ KA2 Cooperation for innovation and the exchange of good practices, pod názvom *Spotting and Strengthening Resiliency Skills from Early Childhood* (2020-2-HU01-KA205-079023).

Osemnásťmesačný medzinárodný projekt zameraný na analýzu životných príbehov detí pochádzajúcich z marginalizovaných rómskych komunít, podporený Vyšehradským fondom pod registračným číslom 21830131, bol ukončený 30. júna 2020. Počas obdobia projektu prebiehali nielen pracovné stretnutia riešiteľského kolektívu z troch partnerských krajín – Slovenska, Českej republiky a Maďarska, ktoré sa týkali organizácie jednotlivých etáp jeho riešenia, ale zároveň aj stretnutia s učiteľmi a riaditeľmi základných a stredných škôl, ktorých väčšina žiakov pochádza z marginalizovaných rómskych komunít. Komunikácia s nimi sa týkala možností využitia metódy mentoringu ako podpornej metódy zvyšovania školskej úspešnosti detí so zvýšeným rizikom školského zlyhania – marginalizovaných rómskych komunít. Dôležitými výstupmi boli tréningy adresované študentom vysokých škôl zo všetkých zúčastnených krajín a učiteľom základných škôl, ktoré boli zamerané na rozvoj mentorských zručností. Medzinárodná študentská konferencia, ktorej účastníkmi boli študenti pochádzajúci z rómskych marginalizovaných komunít, sa stala bázou výmeny

skúseností súvisiacich s ich štúdiom na vysokej škole. Projekt bol symbolicky ukončený zahraničnou vedeckou monografiou s názvom *Mentor and social support as factor resilience and school success: analyses of life narratives of university students from marginalized Roma communities*, založenou na kvalitatívnej analýze naratív vysokoškolských študentov pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia. Posledné osobné stretnutie členov riešiteľského kolektívu projektu sa konalo v Debrecíne (február 2020) a nieslo sa v duchu uvažovania o pokračujúcich projektoch organizovaných na všetkých do projektu zapojených univerzitách – Prešovskej univerzity v Prešove, University of Debrecen a Slezskej univerzity v Opave. Nápady a inšpirácia sa sformovali do základných téz projektu Erasmus+ KA2 Cooperation for innovation and the exchange of good practices, ktorý bol podaný združením Országos Transzítfoglatkoztatási Egyesület (Maďarsko) pod názvom *Spotting and Strengthening Resiliency Skills from Early Childhood*. Po odbornom posúdení a výborných hodnoteniach bol prijatý pod registračným číslom 2020-2-HU01-KA205-079023. Projektové aktivity

sú naplánované na 24 mesiacov so začiatkom od 1. septembra 2020 do 31. augusta 2022. Partnerské organizácie v projekte tvoria, okrem podávateľskej inštitúcie Országos Transzítfoglatkoztatási Egyesület (Maďarsko), Prešovská univerzita v Prešove (Slovensko) a Universitatea Crestina Partium (Rumunsko). Riešiteľský tím za PF PU v Prešove zastupujú Mgr. Tatiana Dubayová, PhD., a Mgr. Hedviga Hafičová, PhD., ktorých hlavnou úlohou bude koordinovať prípravu publikácie – manuálu pre používanie v edukácii detí z marginalizovaných komunít pri rozvoji ich reziliencie a sociálnych zručností. Hlavným cieľom publikácie je zhromaždenie metód, postupov, aktivít dobrej praxe, z ktorých môžu čerpať profesionáli z rôznych oblastí pri budovaní odolnej osobnosti dieťaťa, ktorá im pomôže pri prekonávaní životných ťažkostí. Do projektu budú zapojení aj študenti PF PU, ktorí budú po absolvovaní výcviku vytvárať sociálnu podporu pre žiakov mladšieho školského veku a plniť tak úlohu mentora v ich živote.

Mgr. Hedviga Hafičová, PhD.
Mgr. Tatiana Dubayová, PhD.
Foto: H. Hafičová
PF PU

20 ROKOV PREZENTÁCIE UMELECKEJ ČINNOSTI V UNIVERZITNEJ KNIŽNICI PU

Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove poskytuje svoje služby už vyše šesť desaťročí akademickej obci, zameranej predovšetkým na humanitnovedné disciplíny. Ich súčasťou je aj organizovanie rôznych kultúrnych podujatí, ktoré knižnica zabezpečuje už 20 rokov.

Profesionálna či amatérska umelecká činnosť (hudobná, výtvarná a literárno-dramatická) tvorí nezaobídnuteľnú časť univerzitného života a realizuje sa takmer na všetkých fakultách PU.

Najväčší potenciál umeleckej činnosti kumuluje v súčasnosti Filozofická fakulta, na ktorej pôde sa realizujú všetky druhy umenia. Je prirodzené, že ku kultúrno-umeleckým činnostiam, ktoré univerzita ponúka, nemôže ani jej akademickej knižnica ostať ľahostajná.

UK PU v súčasnosti organizuje cca 50 podujatí ročne (prezentácie a výstavy publikácií, vernisáže a výstavy umeleckých diel, koncerty komornej hudby, akcie informačnej výchovy...), pričom drvivá väčšina z nich je práve z oblasti kultúrno-umeleckej. No nebolo tomu vždy tak. V čase rozdelenia Univerzity P. J. Šafárika a vzniku Prešovskej univerzity v Prešove (1997) knižnica organizovala cca 5 až 7 podujatí ročne, pričom to spravidla boli len výstavy publikácií a akcie informačnej výchovy.

UK PU preto začiatkom milénia začala vyvíjať aktivity, aby sa umelecká činnosť, resp. jej prezentácia

mohla realizovať v jej priestoroch, aby sa knižnica stala miestom kultúrno-umeleckých prezentácií, a to nielen domácich umelcov, ale aj mimouniverzitných, ktorí by boli zaujímaví pre jej čitateľov. Pri postupných rekonštrukciách svojich priestorov UK PU začala

nosti a tá sa tak musela realizovať najmä v spoločných univerzitných priestoroch (ako sú rôzne foyer či väčšie chodbové priestory a zálutia), príp. v posluchárňach. Preto nebolo veľmi ťažké presvedčiť umeleckú obec a dohodnúť sa na realizácii umeleckých podujatí

v knižnici. Ich rozbeh sa však začínal len veľmi pozvoľna a pomaly. V prvom rade boli oslovení výtvarníci, v tom čase vedení doc. Dušanom Srvátkom, akad. mal. Prvým umeleckým podujatím (akýmsi predvojom) bola výstava prác študentov výtvarnej výchovy (v tom čase pôsobiacich na FHPV), ktorá bola realizovaná v dňoch 13. až 17. novembra 2000 pod vedením Petra Kocáka, akad. mal., pričom práce boli vystavené len na knižných stojanoch umiestnených na stoloch v Centrálnej študovni.

Prvou skutočnou výstavou (profesionálnych) umeleckých diel, ktorá sa konala v UK PU, bola výstava grafík akademického maliara Petra Kocáka pod

názvom „All my women?“. Jej vernisáž sa konala 20. februára 2001. Výstava mala veľmi pozitívny ohlas nielen medzi umelcami, ale aj vtedajším vedením univerzity a najmä u čitateľov, ktorí ocenili hlavne

zohľadňovať aj možnosti na usporiadávanie umeleckých podujatí. Univerzita vtedy nemala (a dodnes nemá) vybudované adekvátne umelecké zázemie na prezentáciu svojej rozmanitej umeleckej čin-

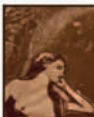
Eduardo Guerra
Labyrinty duše
LABIRINTOS DEL ESPRITU

Univerzitná knižnica PU a Mosty n. o.

Kubánske dni v Prešove

14.9.2006 - 15.10.2006
Centrálna študovňa UK PU

Univerzitná knižnica
Prešovskej univerzity
Tatiana Bilančíková
váš
pozývajú na vernisáž
hommo femina

27.3.2006 16:00
Univerzitná knižnica PU
výstava potrvá do 17.4.2006

**PG
art**

**Kolektívna výstava tvorby výtvarných
pedagógov z Pedagogickej fakulty
Prešovskej univerzity v Prešove**

Tatiana Bachurová
Simona Čapá
Iveta Gal Drzewiecka
Alena Šedíaková
Tomas Telepák

Kurátor výstavy: Jaro Ondo

**Vernisáž výstavy
v Univerzitnej knižnici PU**

19.02.2020
16.00 hod.

EFVPE inštitúcia hospodárstva a výskumného ústavu IT PU v Prešove
Univerzitná inštitúcia PU
Váš úspešný prejav sa vyplatí

výskumných príspevkov a archívu Katedry výskumných rybníkov ústavu IRIET PU PU
RETROSPEKTIVUM IV.

V XXI. STOROČÍ
v priestoroch centrálnej študovne UK PU v Prešove
Uľ. 17. novembra 1, Prešov
v dňoch 21.10. 2020 - 30.11. 2020

Príspevky je potrebné doručiť najneskôr do dňa 15. októbra 2020
Príspevky sa prijímajú v elektronickom a tlačísku formáte
Príspevky sa prijímajú v elektronickom a tlačísku formáte

Súťažná výstava je KUK a knižničnou
i publiku a prezentáciu EFVPE IT ústavu a súťažiacich najneskôr 15. októbra

skultúrnenie a oživenie prostredia knižnice. Bol to ten správny impulz, ktorý rozbehol lavínu ďalších umeleckých podujatí v UK PU.

Odvtedy UK PU realizovala takmer 200 individuálnych alebo skupinových výstav umeleckých (výtvarných) diel – malieb, kresieb, grafík, trojrozmerných objektov, posterov či výstav fotografií. Zo skupinových výstav išlo najmä o výstavy študentov (ročníkové a záverečné práce) alebo pedagógov (katedrové výstavy) Filozofickej fakulty a Pedagogickej fakulty. Individuálne výstavy slúžili predovšetkým na prezentáciu súčasných a bývalých zamestnancov a študentov PU, pričom viacerí z nich s knižnicou spolupracovali, resp. spolupracujú pravidelne: Peter Kocák, Ján Bartko, Prokip Kolisnyk, Jaro Ondo, Táňa Bachurová, Michal Tokár a i. Okrem výstav umelcov pôsobiacich na PU knižnica realizovala aj viacero výstav mimouniverzitných autorov nielen zo Slovenska, ale aj z Česka, Poľska, Ruska, Bieloruska, Bulharska, Japonska, Grécka, Kuby, Ukrajiny atď.

Podobne tomu bolo aj pri organizovaní hudobných podujatí pod gesciou hudobníkov z FF, ktorých realizáciu zabezpečovali predovšetkým Karol a Irena Medňanskí. Literárne podujatia zastrešovali slovenčinári z FF, kde úžasnú organizačnú, ale aj moderátorskú „robotu“ už dlhé roky odvádza hlavne Marta Soúčková. Samozrejme, uznanie patrí aj ďalším pedagógom umelcom, vďaka ktorým sa za dve desaťročia Univerzitnej knižnice PU podarilo zorganizovať už takmer 500 umeleckých podujatí

Organizačná kvalita podujatí výrazne vzrástla najmä od roku 2008, kedy bola do prevádzky odovzdaná zrekonštruovaná a rozšírená Centrálna študovňa, pričom pri jej projektovaní boli zohľadnené aj skúsenosti z predošlých rokov. Dnes je tu možné realizovať všetky

PETER KOCÁK “ALL MY WOMEN ?” VÝSTAVA GRAFIKY – HLÍBKOTLAČE

UNIVERZITNÁ KNIŽNICA PU POŽIČOVŇA

UL. 17. NOVEMBRA 1, PREŠOV

druhy umeleckých podujatí, nielen výtvarné. Centrálna študovňa tak nahrádza univerzite galériu, koncertnú sálu a literárnu aulu, čím sa UK PU stala nielen jedným z kultúrnych centier univerzity, ale aj regiónu. Kultúrne podujatia v UK PU výraznou mierou prispeli k jej pozitívnemu vnímaniu nielen v očiach jej čitateľov, ale aj ostatnej verejnosti v regióne.

Špecifická situácia vznikla v tomto roku kvôli pandemickej situácii, kedy nebolo možné realizovať podujatia v UK PU ako zvyčajne, resp. nebolo ich možné navštíviť kvôli protiepidemiologickým opatreniam. UK PU preto presunula výstavy aj do virtuálneho priestoru a pripravila 5 e-výstav, ktoré sú prístupné z webovej stránky knižnice (www.pulib.sk).

Univerzitná knižnica PU v Prešove je akademickou knižnicou a ako taká má mnoho úloh a povinností, ktoré vyplývajú z jej poslania, zo zákona o knižniciach, z jej štatútu. Viacero z týchto úloh knižnicu posúvajú do pozícií, ktoré jej sú cudzie (stačí si len spomenúť na úlohu byrokratického dozorca pri evidencii publikačnej činnosti...). Poslanie knižníc by sa však nemalo končiť pri tom, čo musia, no keďže ide o poslanie, mali by knižnice robiť aj to, čo chcú oni a najmä čo chcú ich čitatelia. UK PU svojimi kultúrno-umeleckými aktivitami zaujala nielen celú univerzitu, ale aj región a právom sa tak stala kultúrno-umeleckým centrom univerzity. Neutíchajúci záujem jej čitateľov o tieto umelecké aktivity potvrdzuje, že ich realizácia bola a je správnym krokom.

Univerzitná umelecká obec (a nielen ona) našla v knižnici útočisko – zázemie a podporu na realizáciu svojich umeleckých projektov. Podpora pôvodnej tvorby, či už literárnej, hudobnej, alebo výtvarnej, by mala patriť k základným úlohám kultúrnych inštitúcií, ku ktorým sa knižnice radia.

Ing. Peter HALKO
Foto: archív UK PU

ŠTVRTÉ RETROSPEKTRUM

Výstavou archívnych študentských prác RETROSPEKTRUM IV. (v XXI. storočí) si Katedra výtvarnej výchovy a umenia Filozofickej fakulty PU a Univerzitná knižnica PU pripomínajú 20 rokov od realizácie prvej výstavy výtvarných diel v priestoroch knižnice, ktorou bola taktiež výstava prác študentov výtvarnej výchovy (vtedy ešte pôsobiacich na FHPV PU), inštalovaná v novembri 2000 pod vedením akademického maliara Petra Kocáka. Výstava je prístupná aj v online verzii na www.pulib.sk.

Keď Lord Leofrik v známom príbehu púšťa koňmo sa prebehnúť svoju nahú ženu Godivu mestečkom Coventry, možno ani netuší, že prispieva k ďalšiemu obohateniu už aj tak rozmanitého výrazu exhibícia, exhibicionizmus. Holá krásavica pomáha občanom v problémoch, tí dodržiavajú slovo a vo vďake a dúfaní, že to všetko dobre dopadne, ostávajú zatvorení doma, pribuchnutí okenicami.

Výstava (exhibition) RETROSPEK-

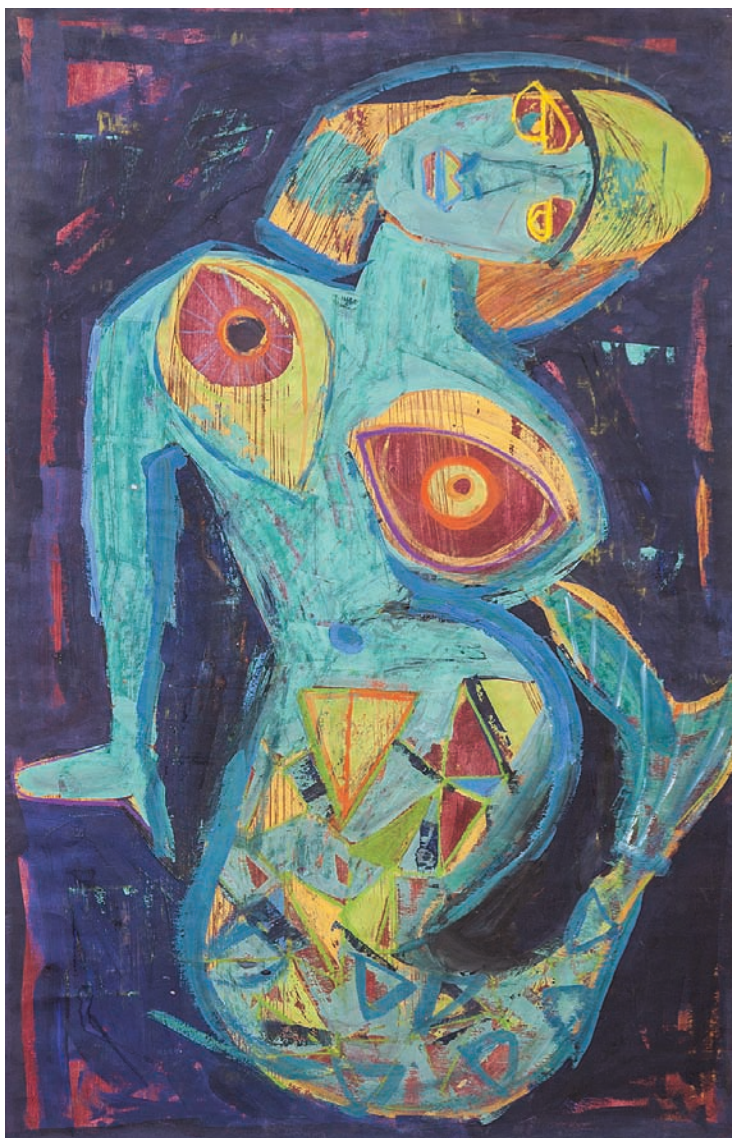
TRUM IV., s podnázvom „v 21. storočí“, je ďalším pokračovaním záujmu predostrieť očiam záujemcov výtvarné práce študentov Katedry výtvarnej výchovy a umenia na inštitúte hudobných a výtvarných cielení s príslušným názvom. Znovu objavovaním a predstavovaním prác z archívu tejto, o chvíľu jubilujúcej katedry, sa dostávame za brány dvadsiateho prvého storočia a dotýkame sa „aktívnych číier“ – digitálneho sveta. Prvá výstava z archívu KVVaU IHVU FF sprístupnila po-

hľad do veľkého spektra výtvarných techník na prácach siahajúcich až do šesťdesiatych rokov 20. storočia, druhé stretnutie s umeleckou grafikou a tretie pokračovanie, prechádzka krajinárskou tvorbou, predznamenávajú nutnosť sprítomniť dosiahnutia študentov a priblížiť ich viac dnešnému ponímaniu tvorby. Kým sa možno stretneme v piatom pokračovaní cyklu výstav výtvarných prác odpočívajúcich v nezabudnutí, prizrime sa aktuálnej edícii.

Obrazy, ktoré momentálne visia v centrálnej študovni našej knižnice a sú k dispozícii aj v elektronickej podobe na stránke UK PU, spája dominancia maliarskej techniky. Popri ďalších základných disciplínach toto výtvarné remeslo prechádza v posledných rokoch mnohými výzvami, skúškami i predsavzatiami. Malby bývalých študentov sú realizované v posledných dvadsiatych rokoch a v adekvátnej relácii poskytujú pri počte prác obmedzenom priestorom knižnice, široké spektrum maliarskych prístupov. Ako spôsob malby tu doznieva medzi nimi intenzívny náter farieb v hrubých vrstvách, štylizovaná hra s figúrou, ilustratívnejšia poloha a ala prima alias wet – on – wet. Čerešničkou na torte je už zmieňovaná digitálna malba. Hyperrealistické poňatie portrétu v digitálnom prevedení. Bez vône terpentínu, oleja, akrylu, plátna. Tablet a digitálne pierko. Takéto prekračovanie hraníc maliari nezažívali stáročia. V tom poslednom áno. Od technik Claude Moneta sme za sto rokov podišli k realizácii, ktorej podstatu vnímania nám môžu priblížiť najskôr kvantoví fyzici.

Pre každú školu sú najväčšou satisfakciou úspešní a adaptovaní absolventi vo svojich či príbuzných odboroch. V prípade našej katedry učitelia predmetu výtvarná výchova, umenie a kultúra na základných školách alebo špecifických disciplín na rôznych typoch stredných škôl sú autormi obrazov prezentovanej

výstavy RETROSPEKTRUM IV. Patrí k nim aj profesionálny tvorca videofilmov, tvoriaci na Slovensku, odborný asistent VŠVU v Bratislave a veľmi úspešný autor v oblasti filmovej animovanej tvorby v celosvetovej mierke, pôsobiaci v Čechách. Vďaka ich semestrálnym, záverečným prácam, ktoré ostali

na škole a zdobia archív katedry, nám robia radosť naďalej. Vďaka sprítomňovaniu aktu tvorby vo výtvarnej práci. Pravda okamžiku tvorby tak vie rozprávať o minulosti a s určitou dávkou fabulovania navodzuje motívy budúcnosti. Už 60. rokov sprítomňujú študenti výtvarnej katedry na Filozofickej fakulte okamžiky svojich prekonceptov v úmere k našim, ľudským

a spoločenským konceptom. Ako malba tak v poslednom čase prechádza zmenami mnoho sociálnych sfér, ktorými si slabšie inovujúci reakcionári a aktivisti boli istí, že nie sú potrebné. Po šesťdesiatich rokoch Katedra výtvarnej výchovy a umenia naďalej ponecháva na svojej pôde priestor pre konfrontáciu výtvarného diania a spolupracuje s inými na zámeroch uplatňovania umenia ako súčasti vzdelávacieho systému na vyučovaní v školách.

Výstava RETROSPEKTRUM IV. je v tandeme s podujatím VÝSTAVA: KLX (k šesťdesiatke) v priestoroch centrálnej požičovne. Táto udalosť súvisí s 5. ročníkom Festivalu architektúry a dizajnu FEAD 2020 v Prešove, v programe ktorej bola prezentovaná. Predstavuje výber semestrálnych prác z disciplín, ktoré vedie pán kolega, Peter Jakubík. Obe výstavy prebiehajú súčasne a uskutočňujú sa vďaka nadpriemerne ústretovej spolupráci Univerzitnej knižnice a jej všetkých zamestnancov. Vo finálnej fáze inštalácie s dvoma piliermi – Vierkou a Ankou.

V príbehu o Godive to vraj dopadlo všetko dobre. Toľké stáročia minuli a my pestujeme hru na podmienky úľav s nehasnúcou intenzitou. Pravdepodobne preto, že si tiež prajeme nižšie dane, pokojnejšie bytie. Za zatvorenými oknami v bytoch sa v očakávaní chvíľu dá existovať.

Mgr. Jaro ONDO, PhD.
Foto: autor

PRÍBEH JEDNÉHO DIVADLA V OPTIKE ČASU

Rok 2020 je pre slovenské divadlo mimoriadne významný. V tomto roku si Slovensko pripomína dva signifikantné medzníky v dejinách divadla, národnej kultúry a kultúrnej identity. Prvým je 100. výročie založenia Slovenského národného divadla v Bratislave (1. marca 1920) a druhým je 190. výročie uvedenia prvého ochotníckeho predstavenia na našom území (22. august 1830), ktoré sa odohralo v Liptovskom Mikuláši. Tieto jubileá nám umožňujú návraty v čase a spomínania na neúnavný tvorivý a formujúci sa zápas nielen profesionálneho, ale i ochotníckeho divadla na Slovensku.

Pripomenúť si toto jedinečné jubileum 100. výročia založenia SND sa rozhodli aj pedagógovia a študenti z Inštitútu estetiky a umeleckej kultúry FF, ktorí pri tejto príležitosti zorganizovali výstavu divadelných fotografií s názvom Divadlo Jonáša Záborského – Príbeh jedného divadla v optike času. Študenti (Bc. Petra Fajerová, Slávka Kmečová, Bc. Veronika Kovalová, Bc. Tamara Onofrejšová, Bc. Jakub Peták, Terézia Poláková a Veronika Višňovská) pod vedením pedagógov Mgr. Evy Kušnírovej, PhD., PhDr. Mirona Pukana, PhD., a Mgr. Jany Migašovej, PhD., tak mohli zažiť autentický tvorivý proces prípravy výstavy od hľadania fotografií v archíve Divadla Jonáša Záborského, selekcie, zdigitalizovania, vytlačenia (40 fotografií), usporiadania až do finálnej podoby sprístupnenej výstavy. Poďakovanie patrí najmä tajomníčke umelecké-

ho súboru DJZ, pani Imrichovej a riaditeľovi Univerzitnej knižnice PU Ing. Petrovi Haľkovi, ktorý ponúkol priestor v prízemí hlavnej univerzitnej budovy a cenné rady.

Výstavu slávnostne otvoril riaditeľ DJZ v Prešove Mgr. Ján Hanzo, ktorý v príhovore ocenil snahu organizátorov výstavy, odhalil niekoľko svojich divadelných spomienok a zdôraznil dlhotrvajúce prepojenie Prešovskej univerzity a Divadla Jonáša Záborského v rámci spolupráce na rôznych projektoch. Obe inštitúcie sa podľa neho veľkou mierou podieľajú na budovaní kultúry nielen v regióne východného Slovenska, ale aj za jeho hranicami. Poďakovanie patrí aj pani dekanke prof. PhDr. Beáte Balogovej, PhD., pani prodekanke prof. PaedDr. Alene Kačmárovej, PhD., pani riaditeľke IEUK doc. PaedDr. Slávke Kopčákovej, PhD., kolegom v rámci

IEUK a kolegom z iných inštitútov, rodičom a všetkým, ktorí sa vernisáže zúčastnili a ocenili tým snahu autorského tímu.

Vernisáž výstavy sa uskutočnila 24. septembra 2020 o 15.00 hod. vo foyeri Filozofickej fakulty pred miestnosťou č. 94 a expozícia v týchto priestoroch trvala do októbra 2020.

Výstava Divadlo Jonáša Záborského – Príbeh jedného divadla v optike času bude prostredníctvom reprodukcí v blízkej budúcnosti sprístupnená nielen pre priaznivcov divadelného umenia, ale aj pre širokú verejnosť na webovej stránke IEUK FF PU.

Mgr. Tomáš TIMKO
doktorand FF PU
Foto: Slávka KMEČOVÁ

ROZHOVOR S DEKANOM PRUŽINSKÝM

doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD. narodil sa v Levoči, je ženatý, má 5 detí. Po štúdiu na PBF PU a štúdiu gréckeho jazyka na Filozofickej fakulte ΑΠΘ v Grécku od r. 1. 5. 1998 pracuje ako asistent na Katedre biblických náuk. Súbežne s tým je od 1. 3. 1998 kňazom PCO v Spišskej Novej Vsi. Bol členom AS UPJŠ v Košiciach a PU. Je členom Výboru Slovenskej biblickej spoločnosti, dvoch komisií Pravoslávnej cirkvi, redakčných rád niekoľkých vedeckých časopisov. Je predsedom Komisie Vedeckej grantovej agentúry Pravoslávnej cirkvi pre odbor pravoslávna teológia. Osem rokov vykonával funkciu prodekana pre vedu a doktorandské štúdium a od roku 2019 zastáva funkciu dekana na PBF. Je spolugarantom študijného odboru pravoslávna teológia, vedúcim riešiteľom alebo spoluriešiteľom ôsmich úspešne ukončených a dvoch prebiehajúcich výskumných projektov. Najdôležitejšou oblasťou jeho vedeckej činnosti je exegéza Svätého písma Nového zákona.

*„Svoje miesto
v akademickom
aj spoločenskom
prostredí si
musíme vy dobyť
tvrdou prácou“*

Vážený pán dekan, ste dlhoročným pedagógom Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove, ako si spomínate na vaše akademické začiatky?

Moja akademická činnosť začala 1. mája 1998, teda v značne iných podmienkach a v inej dobe, než akú vidíme okolo seba dnes. Ako sa vyjadril dekan Evanjelickej teologickej fakulty v Prahe na oslavách 100. výročia založenia fakulty, vtedy to vyzeralo tak, že budúcnosť nám leží pri nohách. V tých časoch sa nezriedka stávalo, že aj študenti lekárskeho, právnického a iných fakúlt prestupovali na teologické fakulty, aby mohli študovať teológiu. Neskôr sa situácia zmenila, počet študentov teológie klesol, no nemyslím si, že je dôvod si zúfať, skôr naopak. V takzvaných dobrých časoch sa totiž často stáva, že ľudia sú si priveľmi istí, čo niekedy vedie k vnútornej stagnácii a konfliktom.

Naopak, takzvané ťažké časy sú často obdobím prebudenia, znovuzrodenia, tvorivosti, poctivej práce, hľadania nových metód a ciest, a to aj v oblasti foriem teologickej práce. Dnes sa nemôžeme spoliehať na minulosť alebo dobrý kredit v spoločnosti, dnes si musíme svoje miesto v akademickom aj spoločenskom prostredí vy dobyť tvrdou prácou, kvalitnými výstupmi, zaujímavou a tvorivou pedagogickou činnosťou. A to je situácia, ktorá ma inšpiruje a aktivizuje, je to pre mňa výzva a práca, ktorá ma baví.

Vo svojej vedeckej činnosti sa venujete exegéze Svätého Písma, čo bolo hnacím motorom zasvätiť život práve tejto oblasti teológie?

Spočiatku som istý čas pôsobil aj na Katedre praktického bohoslovía, no postupne sa moja činnosť zúžila už iba takmer výlučne na biblickú

exegézu. Z predmetov praktického bohoslovnia mi dnes zostalo už len spovedníctvo. Na exegézu Svätého Písma Nového zákona som sa sústredil najviac preto, lebo to bolo niečo, čo ma zaujalo už počas štúdia na našej fakulte. Mojm učiteľom Nového zákona bol prof. ThDr. Alexander Cap, CSc. Jeho prednášky ma zaujali a niektoré spôsoby jeho výučby používam dodnes. Exegéze Nového zákona boli venované všetky moje záverečné a kvalifikačné práce. Je to oblasť, ktorá sa dotýka úplných základov pravoslávnej teológie, čiže Svätého Písma, Biblie. Z nášho pohľadu je to práca s premenným materiálom, ktorý je východiskom pre všetky ostatné oblasti teológie. Je to práca s výkladom najdôležitejších princípov učenia, života, duchovnosti a etiky cirkevného života. Tieto princípy sú nemenné, no spôsob ich aplikácie a formulácie poskytuje nekonečný priestor na tvorivosť a nové myšlienky.

Úlohou teológie je okrem iného „sprístupňovať“ Boha človeku. Ako je možné dnešnému modernému človeku „sprístupňovať“ Boha? Chápe teológiu človek dneška ináč, ako tomu bolo v predchádzajúcich dekádach?

Dnešný človek je v niečom úplne taký istý ako v minulosti a v niečom je celkom iný. Podstatné pohnútky, emócie, ciele, túžby, cnosti, hriechy, ale aj schopnosť žiť duchovný život sú úplne rovnaké v každej dobe, preto teológia má vždy, čo povedať človeku. Vždy bude platiť, že uzdraviť svojho ducha, oslobodiť sa od vnútorného utrpenia spôsobeného hriechom sa dá jedine cez pokánie, čiže pochopenie svojej chyby a jej nápravu. Slovo pokánie je prekladom biblického pojmu „μετάνοια“, čo znamená „neskôr pochopil“. Nikto a nič iné okrem pokánia nám v tomto smere nepomôže. Žiadne prekrytia alebo prehlušenia ľudského svedomia nevyriešia vnútorné problémy človeka natrvalo. Iný je však v dnešnej dobe spôsob myslenia a komunikácie ľudí. Preto je zo strany teológov dôležité, aby sme vedeli a aj iných dokázali naučiť hovoriť s ľuďmi dnešným jazykom, využívať moderné technológie a prostriedky,

poznať, čím žijú a v akom stave sa dnešní ľudia nachádzajú. V tomto je široký priestor na výskum a hľadanie nových metód evanjelizácie. Myslím si, že sa to do istej miery darí, pretože neustále prichádzajú noví ľudia, ktorí hľadajú a nachádzajú v cirkvi a teológii odpovede na svoje bytostné otázky. Tieto odpovede im pomáhajú začať žiť nový, lepší, krajší, plnší, radostnejší a pokojnejší život.

Boli vo vašom živote okamihy, kedy ste si povedali, že táto cesta nie je tak úplne tou vašou?

Nikdy som neprestal milovať teológiu a duchovný život. V teológii a v cirkvi som našiel to najkrajšie a najlepšie, čo som vo svojom živote postretol. Ak mám byť úprimný, občas som uvažoval o tom, či k rozvoju teológie je úplne optimálnym prostredím akademické prostredie, no prišiel som k záveru, že akademické prostredie poskytuje veľa možností a pomôcok k rozvoju teológie a cirkevného života, ktoré by bolo nerozumné nevyužiť. Naša fakulta je dodnes jedným z najdôležitejších centier nielen pravoslávneho teologického myslenia, ale aj mládežníckych, charitatívnych, sociálnych, kultúrnych, umeleckých, národnostných a iných aktivít veriacich pravoslávnej cirkvi. Na týchto aktivitách sa samozrejme môžu podieľať a podieľajú aj ľudia iných vierovyznaní, či dokonca neveriaci.

Akademický priestor je v tomto čase mimoriadne turbulentný. Ako z pozície dekana motivujete svojich zamestnancov v tak nepredvídateľnom období?

Situácia, v ktorej sme sa ocitli, je úplne nová a neustále sa mení. Vzhľadom na ekonomickú situáciu, v ktorej sa nachádzame, žiaľ, nemôžem zamestnancov našej fakulty potešiť a podporiť ekonomicky. Snažím sa preto motivovať ich aspoň vytváraním príjemného, pokojného a tvorivého prostredia na pracovisku, uznaním a vyzdvihnutím ich vedeckých úspechov, upevňovaním dobrých medziludských vzťahov a dobrou organizáciou práce vedúcou k spolupráci a vytváraniu výskumných tímov. V čase, keď je potrebné učiť dištančne, vedenie

fakulty pred zrakom pedagogických zamestnancov neustále poukazuje aj na určité výhody, ktoré kríza môže priniesť. Toto obdobie sa snažíme využiť tak, aby sme sa do ďalších akademických rokov stali pripravenšími a schopnejšími využívať moderné prostriedky výučby, ktoré nám môžu priniesť aj nových študentov.

Pedagógovia a aj študenti vás vnímajú ako silnú a mimoriadne ľudskú a empatickú osobnosť. Ako sa vám darí sklbiť rodinný život s tým akademickým?

Voľného času je naozaj veľmi málo, no všetok sa ho snažím darovať rodine a cirkvi. Verím, že tam, kde je snaha, ľudia to vidia a cítia. Myslím, že členovia mojej rodiny aj veriaci mojej farnosti v Spišskej Novej Vsi vidia, že robím, čo môžem, preto ma chápu a ja som im za to veľmi vďačný.

Čo by ste odkázali vašim študentom, budúcim uchádzačom o štúdium na PBF?

Študentom a uchádzačom o štúdium na PBF by som chcel odkázať úprimné pranie, aby sa aj im podarilo nájsť v teológii, v duchovnom živote, ale aj v konaní dobra v rámci charitatívnej a sociálnej služby veľký prínos pre svoj život. Prajem im, aby pochopili, aký poklad majú okolo seba, aby využili čas strávený na fakulte a pripravili sa tak na plnohodnotný život a službu pre spoločnosť. Duchovný život aj sociálna práca nie sú odbory, ktoré dnes sú a zajtra možno nebudú, ale sú to oblasti, ktoré na tomto svete vždy boli a vždy budú. Sú to tie najperspektívnejšie odbory zo všetkých, ktoré sú pripravené a ochotné s veľkou úctou spolupracovať a dopĺňať sa so všetkými ostatnými odborami ľudského poznania.

Na záver ešte jedná otázka: Ako by ste, pán dekan, jednou vetou vyjadrili svoje životné krédo?

Chcel by som prežiť svoj život tak, aby bol oslavou Boha a prínosom pre spásu a dobro ľudí, s ktorými pracujem, žijem a ktorým slúžim.

Zhovárал sa
doc. PhDr. Maroš ŠÍP, PhD.
Foto: doc. PRUŽINSKÝ

ŠTÚDIUM A PRÁCA SÚ PREŇHO ZÁĽUBOU

Vetu „Viac ako vzdelanie“ pozná určite každý študent našej univerzity. Slogan spájajúci sa s Prešovskou univerzitou nie je iba hocakým spojením náhodných slov. Viac ako vzdelanie je základom pre viac ako študentov, ktorých je na Prešovskej univerzite neúrekom. Dôkazom je aj Šimon Harčarik, študent odboru urgentnej zdravotnej starostlivosti na Fakulte zdravotníckych odborov PU, ktorý okrem štúdia zachraňuje ľudské životy a jeho práca a štúdium sú preňho záľubou.

Šimon je študentom tretieho ročníka na Katedre urgentnej zdravotnej starostlivosti, čo znamená, že po ukončení štúdia môže vykonávať prácu záchranára. Pri posádke sanitky ho však môžete vidieť už teraz. Svoje štúdium sa totiž rozhodol obohatiť o nezameniteľnú prax. „Moje štúdium a práca sú pre mňa záľubou. Mať možnosť študovať a popritom aj pracovať v tomto odbore beriem ako plus,“ hovorí o spojení štúdia a praxe Šimon.

Vysokoškolské štúdium by malo pozostávať zo spojenia teórie a praxe, pri zdravotníckych odboroch platí toto pravidlo dvojnásobne. „Všetky vedomosti, ktoré som sa na-

učil v škole, využívam v praxi, to je samozrejmosť. A aj moje skúsenosti z praxe mi pomáhajú v škole. Myslím, že zatiaľ všetko, čo som v praxi vykonával, bolo aj súčasťou teoretickej výučby. Máme tiež hodiny urgentnej zdravotnej starostlivosti, kde si precvičujeme teóriu na figurínach. Bola tu však jedna vec, ktorej som sa dosť bál. Myslím, že som nebol jediný, aj keď sme to na figuríne trénovali hodiny. Bolo ňou KPR (kardiopulmonálna resuscitácia). Je iné, keď stláčate figurínu v triede pred spolužiakmi a viete, že sa nemôže nič stať, ako keď oživujete človeka a rodina sa na vás pozerá a dôveruje vám. Pre mňa bola moja prvá KPR-ka taká, že mi v hlave

prebehlo celé štúdium. Všetko, čo som sa naučil, tam bolo a plne som sa sústredil na to, aby som robil všetko správne.“

Na svoj prvý deň na záchranke si Šimon pamätá veľmi dobre. Prirodzene sa v ňom striedalo nadšenie s obavami, ktoré však napokon zvládol a neodradil ho ani prvý reálny výjazd. „Záchranári ma pekne privítali, boli veľmi milí a ústretoví. Keď mi záchranárka ukazovala sanitku, čo je kde a ako sa s tým pracuje, boli sme poslaní na výjazd. Chytil som paniku, nevedel som, čo mám robiť, kam si mám sadnúť, trochu sa zo mňa smiali, ale upokojili ma. Prvýkrát som išiel na majákoch, bol to

*zážitok, ale skoro som sa povracal, ako to vzadu hádzalo. Postupne sa to zlepšovalo a dnes mi to už neva-
dí. Nasledujúce dni boli vždy lepšie
a lepšie, učil som sa, ako to všetko
v skutočnosti funguje. Dovtedy to
bola len teória v škole, no v tom
momente to bolo ozajstné, žiadna
teória, ale prax.“ Adrenalin, ktorého
nie je pri výjazdoch málo, je pod-
porený tým, že posádka záchranky
nikdy nevie, čo ich v jednotlivých
službách čaká. Podľa Šimonových
slov nie je ani jeden deň rovnaký.
„Bežný deň záchranára začína ako
inak kávou a pokecom s končiacou
službou. Koľko výjazdov bolo? Aké
to boli výjazdy, či sa niečo zaujímavé
udialo a podobne. Medzitým sa pre-
zlečieme do uniformy a skontroluje-
me si celú sanitku. Ak máme šťastie,
dáme raňajky, ak nie, utekáme hneď
na výjazd. V podstate každá jedna
služba je iná a všetko závisí od toho,
koľko je výjazdov a kedy. Keď máme
menej alebo žiadny výjazd, splníme
denný harmonogram, do ktorého
patrí napríklad dezinfekcia sanitky.
Potom sa rozprávame, pozeráme
telku a, samozrejme, vždy sa niečo
nové naučíme. Ale sú aj služby, po-
čas ktorých nestihneme ani raňajky
a prvé jedlo je o 11.00 hod. na ben-
zínke bageta alebo hotdog.“*

Povolanie záchranára nie je určite
pre každého, veľa ľudí ho vníma
skôr ako poslanie. Podľa Šimona
by mal byť dobrý záchranár najmä
ľudský, empatický, duchaprítom-
ný, zodpovedný a musí sa vedieť
odosobniť. „Dobrý záchranár je
každý z nás, kto v situácii, kedy
treba pomôcť človeku v núdzi, ne-
hľadá na to, či ho pozná, alebo nie,
či je to jeho rodina, priateľ alebo
človek, ktorého nikdy nevidel, ale
pomôže mu najlepšie, ako vie.“

Veľa ľudí si, bohužiaľ, ešte stále
neuvedomuje, kedy je potrebné
volať záchranku. Verejnosti chýba
vedomosť o možnostiach rýchlej
pomoci, ktorá nemusí bezodklad-
ne obsahovať výjazd záchrannej
služby, čo záchranárom často
uberá na energii. „Číslo záchrannej
zdravotnej služby je určite dosť
zneužívané a stretávame sa s tým
často, hlavne pri marginalizova-
ných skupinách, využívajú ZZS
ako ‚lacný taxík‘. Ale, samozrejme,
využívajú to aj iní. A niektorí aj
nevedome, lebo nevedia adekvátne
zhodnotiť svoj zdravotný stav. Táto
problematika je zložitá a mala by
sa určite riešiť, aby sa minimalizo-
valo zneužívanie záchrannej zdra-
votnej služby.“

Na záver sme sa Šimona opýtali,
čo by odkázal ľuďom z pozície zá-
chranára. „Aby ľudia svoje zdravie
nebrali na ľahkú váhu, lebo majú
len jedno. No často si to uvedomia,
až keď je neskoro. Aby zbytočne,
najmä mladí ľudia, nehazardovali
a nepreceňovali svoje sily a schop-
nosti, nikto nie je nezraniteľný. Aby
sa každý vo svojom vlastnom záuj-
me naučil základnú a neodkladnú
prvú pomoc, lebo nikdy nevieme,
kedy sa niekto v našom okolí, či už
je to rodina, alebo niekto iný, ocitne
v situácii, kedy bude potrebovať aj
našu pomocnú ruku. A potom je už
len na nás, či to vieme a zakročí-
me, zachránime, alebo sa budeme
len nečinne prizerať.“

Byť viac ako študent neznamená
len dosahovať úspechy a preko-
návať svoje ciele. Niekedy je to
o nájdení seba samého a o priložení
rúk k vytvoreniu lepšieho a bezpeč-
nejšieho sveta. Nezabúdajme, že
vysoká škola by v nás mala prebu-
diť práve túto túžbu a priviesť nás,
podobne ako Šimona, k práci, ktorá
pre nás nebude iba zdrojom finan-
cií, ale aj poslaním a záľubou.

Petra HARTMANNOVÁ
Unipo Press
Foto: archív Šimona HARČARIKA

ŠTUDENTSKE MÉDIÁ POČAS DIŠTANČNEJ VÝUČBY

Informácie o univerzite získavame najčastejšie z mailovej komunikácie alebo internetových stránok fakúlt. Okrem oficiálnych zdrojov však o činnosti na univerzite informujú aj študentské médiá, ktoré môžeme pravidelne stretávať na univerzitných akciách. Ich fungovanie vo veľkej miere ovplyvnila dištančná výučba, ktorá obmedzila ich schopnosť informovania a dokumentovania diania v Prešove. K vplyvu na ich fungovanie a súčasným aktivitám sa vyjadrili ich študentskí zástupcovia – Andrej Schlank (Televízia Mediálka), Petra Hartmannová (Unipo Press) a Alexandra Tomečková (Rádio PaF).

Študentské médiá sú súčasťou informačného systému Prešovskej univerzity už mnoho rokov, v závislosti od ich fungovania. Vplyv koronavírusu a dištančnej výučby pociťujú nie len v oslabení tvorby, ale aj v absencii skúseností a praxe, ktorú médiá ponúkajú najmä študentom mediálnych štúdií.

ZAČIATOK DIŠTANČNEJ VÝUČBY

Všetky tri médiá sa zhodli, že zlomovým bodom sa pre nich stalo prerušenie výučby. Médiá zasiahla ich prvotná nepripravenosť, keďže sa Slovensko uzavrelo len pár týždňov po začiatku letného semestra 2019/2020. „Vysielanie nenahráva-

me dopredu, relácie vysielame naživo. Fungovanie sa prerušilo spolu s prezenčnou výučbou,“ opisuje situáciu v Rádiu PaF Alexandra Tomečková. Unipo Press začal podľa slov Petry Hartmannovej pociťovať absenciu obsahu v čase, keď sa začali rušiť prvé hromadné podujatia. So začiatkom dištančnej výučby

prestali publikovať aj kvôli práci, ktorou ich zamestnávali školské povinnosti. Podobný scenár nastal tiež v Televízii Mediálka: „*Korona začala Mediálku ovplyvňovať tým, že v prvej vlnе univerzitu úplne zastavili. Nemali sme žiadnu možnosť dostať sa do našich priestorov a tvoriť. Keďže lockdown prišiel po pár týždňoch od začiatku semestra, naše vysielanie nebolo ešte úplne rozbehnuté. Nemali sme ani vopred nič pripravené,*“ hovorí Andrej Schlank. Média si mysleli, že sa po krátkej dobe vrátia do normálnej činnosti. Ich výkony nebolo možné realizovať ani na konci semestra. Nádej videli v novom akademickom roku 2020/2021, no ten sprevádzal rovnaký scenár ako LS 2019/2020. Televízia Mediálka stihla uverejniť len reportáž o otvorení akademického roka. Ich tvorbu tiež ovplyvnila rekonštrukcia nových priestorov, ktoré síce stihli dokončiť, museli sa však opäť zavrieť. Rádio PaF už ma výmenu techniky viac ako rok za sebou, no pokiaľ sú študenti doma, vysielací pult je vypnutý a od marca sa vysielanie nespustilo.

INFORMOVANIE ŠTUDENTOV

Počas dištančnej formy vzdelávania sú tvorcom vo veľkej miere nápomocné sociálne siete, ktoré ich udržujú v kontakte s fanúšikmi. Najnovšie informácie o univerzite prezdieľajú, čo je momentálne takmer jediná možnosť, okrem vyučovania, ako ostať v kontakte s akademickou pôdou. Rádio PaF sa zameralo aj na študentov, ktorí si napriek uzavretiu a dištančnej forme vytvorili projekty, ktorými šíria osvetu medzi ostatnými, ako vysvetľuje vedúca Rádia PaF: „*Keďže sa počas dištančnej formy nemôžeme dostať do vysielacieho štúdia,*

rozhodli sme sa podporiť študentské projekty, ktoré prezentujú vlastnú tvorbu a iniciatívy.“ Vďaka Televízii Mediálka sledujeme činnosť volejbalovej extraligy, ktorá sa stala príležitosťou pre audiovizuálnu tvorbu. Spomedzi študentských médií je na tom najlepšie Unipo Press, keďže redaktori dokážu pracovať, komunikovať, usporadúvať porady a učiť sa novým veciam priamo z domu. Samotná Petra najnovších redaktorov pozná len cez webkameru, no je hrdá na ich úplné online fungovanie. Kvôli sebe a najmä čitateľom, sa rozhodli predstaviť redaktorov časopisu. „*Obdobie, kedy nás študenti a čitatelia vnímajú iba online, sa snažíme využiť aj na priblíženie našej práce v redakcii, a na „osobnejší“ kontakt. Snažíme sa dávať nás do popredia ako individuálne osobnosti, na čo využívame najmä sociálne siete. Takto chceme postupne predstaviť všetkých členov našej redakcie a byť tak o kúsok bližšie k našim čitateľom,*“ pokračuje Petra. Situácia sa nevyvíja najpriaznivejším smerom. Absencia obsahu je pochopiteľná. Študentské médiá sa snažia realizovať plány na fungovanie aj počas dištančnej formy. Všetci musia konštatovať, že dištančná forma ich veľmi zaťažuje. Andrej spolu s ostatnými redaktormi Televízie Mediálka plánovali domáce projekty: „*Na produkciu počas dištančnej formy padli návrhy na podcasty alebo videá, ktoré by sme vedeli tvoriť z pohodlia domova. Každý z členov má počas dištančnej výučby veľa domácich zadaní, a tak na študentské médiá – naše hobby, bohužiaľ, neostal čas.*“ Prácu z domu riešili aj redaktori z Unipo Pressu, no podľa slov Petry sa plán mení každý deň. Články vydávajú každý druhý deň, niekedy to však nie je možné a absenciu tvorby kryjú príspevkom na sociálnej sieti

alebo záložnými článkami. Stále trvajú na aktuálnosti a tematickom zaradení.

VÝZVY ŠTUDENSKÝCH MÉDIÍ

Dištančná forma výučby sa stala obrovskou prekážkou v tejto (možno netradičnej) voľnočasovej aktivite prešovských študentov. Na druhej strane, je príležitosťou na zlepšovanie svojich skúseností v oblasti žurnalistiky a mediálnej praxe. Alexandra tvrdí, že pre Rádio PaF je najväčšou výzvou rádia čakanie na návrat do vysielacieho štúdia na „starom internáte“, ktorý ich opäť spojí s poslucháčmi. Dúfa, že ich vysielanie si študenti znova vypočujú na začiatku letného semestra 2020/2021. Pre šéfredaktorku Unipo Pressu, Petru Hartmannovú, je najväčšou výzvou pravidelné publikovanie. V pláne majú spustenie projektov, o ktorých však nechce viac prezrádzať, keďže doteraz nevie, či sa im podarí prekvapenie pre ich čitateľov a sledovateľov realizovať. Na záver svojej odpovede dodáva myšlienku, ktorá vystihuje toto psychicky a fyzicky náročné obdobie študentov: „*Myslím, že hovorím za všetkých, ak poviem, že sa v prvom rade snažíme nevyhoriieť a udržať si chuť a entuziazmus v tvorení zaujímavého obsahu, ktorý pomôže preskákať obdobie dištančnej formy výučby aj ostatným študentom.*“ Brány univerzity sú s výnimkami do odvolania zatvorené. Ostáva len dúfať, že sa študentské médiá v nasledujúcom semestri vrátia do svojich štúdií a znova sa stanú silnou oporou v informovanosti o dianí na pôde Prešovskej univerzity a v meste Prešov.

Mgr. Ivana TOMEČKOVÁ
FF PU

MAMA MÁ EMU A EME NEJDE MIKROFÓN ALEBO AKO PREBIEHA ONLINE VÝUČBA

Maturanti zvládli svoju skúšku dospelosti bez vážnych problémov a vysokoškoláci žiadali petíciou zrušenie štátnych záverečných skúšok. Práve v tomto duchu sa niesol záver akademického roka 2019/2020. Trúfam si tvrdiť, že mnohí z nás verili v lepší začiatok aktuálneho roka, no opak je pravdou.

Aj napriek faktu, že sme akademický rok na PU začali v tzv. normálnom režime a všetko prebiehalo prezenčnou formou, nečakali sme dlho a opäť sa všetci nachádzame v pohodlí našich detských izieb a prednášky prebiehajú dištančne. Začiatok semestra sme ale úspešne zvládli s osobnou účasťou a užívali si pravý vysokoškolský život (s rúškami a bezpečnými odstupmi). Vzhľadom na nepriaznivú epidemiologickú situáciu sa však postupne začali zatvárať fakulty a došli sme až k záveru, že štúdium na každej z nich prebieha momentálne v online svete. Čo to znamená pre študentov?

Po porade vedenia univerzity rektor vydal opatrenia, ktoré sú účinné od 13. októbra 2020. Všetky prednášky uskutočňované na fakultách budú až do odvolania prebiehať iba dištančnou formou, ohľadom ďalších foriem štúdia rozhodnú dekaní fakúlt vzhľadom na špecifiká jednotlivých študijných programov. Študenti si tým pádom musia opäť zvyknúť na online výučbu, ktorá prebieha prostredníctvom platformy Webex či Microsoft Teams.

Plusy a mínusy online výučby

Jeden by si aj povedal, že online výučba je fajn. Aspoň nemusíme chodiť do školy, nie je potrebné cestovať a keď je kamera vypnutá, môžeme sa napríklad počas prednášky aj najesť. Nie všetko je však také ideálne, ako by sa na prvý pohľad zdalo. O katastrofálnom internetovom pokrytí v obciach na Slovensku radšej písať nebudem, to by si zaslúžilo hádam aj samostatný článok. Potom je tu aj ďalší problém, zlé technické vybavenie, nefunkčnosť kamery alebo mikrofónu. No v prvom rade ide hlavne o absenciu priameho kontaktu s vyučujúcim. Na prednáškach to, samozrejme, nie je nevyhnutné, no praktické predmety a niektoré študijné programy to prostredníctvom online výučby nemajú ako vykonať v správnej miere. Ide napríklad o absolvovanie atletiky na Fakulte športu alebo o laboratórne cvičenia v rámci

zdravotníckych odborov. Iste, keď sa chce, všetko sa dá. A dá sa to. No online výučba v tomto smere prinesie chýbajúce znalosti a praktické zvládanie úloh viacerým absolventom. Pevne preto verím, že sa na to bude v budúcnosti brať ohľad.

Netvrdím, že online výučba má iba mínusy. Každá minca má dve strany, treba preto myslieť aj na plusy, ktoré nám aktuálna situácia prináša. Vzhľadom na nepriaznivé okolnosti „tam vonku“ je potrebné dodržiavať všetky nariadenia vrátane online výučby, aby sme čoskoro mohli opäť fungovať tak, ako sme na to zvyknutí. A to pekne na internáte so spolubývajúcimi, na chodboviciach a v priestoroch univerzity so spolužiakmi.

Henrieta HLINKOVÁ
Unipo Press
Foto: autorka

PREŽILA SOM ČIP AJ ONE TIME TESTOVANIE

Pozitívne negatívne „one time“ testovanie na Slovensku máme takmer za sebou. Nevieť síce, ako pri letiskovej kontrole vysvetlím čip v hlave, snáď bude pán kontrolór chápat. Predsa len 4 milióny potenciálnych zákazníkov, síce sledovaných, ale platiacich, znamenajú pre aerolinky celkom biznis.

Mojím dňom D, vlastne chcela som povedať T, bola S – Sobota. Video-manuál od Polície SR som si pozrela v časovej následnosti, a následne aj odzadu dopredu. Letáčik v schránke prebehla očami aspoň päťkrát. Viete, nech sa mi nestane opäť nejaký trapas, o ktorom mama bude rozprávať každej návšteve. Zatiaľ ich baví historkami o tom, aké náročné ma bolo porodiť a ešte náročnejšie vychovať.

Vstávať v sobotu ráno o 6.30 hod. by malo byť ústavou zakázané. O 7.00 hod. som už bola poslušne nastúpená. Nedá sa povedať, že by dva metre dlhý meter vošiel medzi všetky rozostupy, ktoré som mala v dohľade, ale za závažnejší problém som považovala pána, ktorý prišiel asi pol hodinu po mne. Na ústach a nose mal podľa mňa tú najtenšiu látku, ktorú doma našiel. Beriem, dýcha sa v tých rúškach zle. Ale on bol na tom asi tak zle, že si zavčas rána medzi ľuďmi čakajúcimi na COVID test stiahol dole tú tkaninu a zapálil cigaretu.

Dym odľahčoval statočne, akože smerom k smrekom za ním. Nevieť, čo je horšie, či jeho nezodpovednosť voči ľuďom okolo, alebo paradox, že dym fúkal na stromy, bez ktorých by ani nemal, čo vydychovať. Z hĺbky pľúc som si povzdychla a zamyslela sa nad mentalitou slovenského národa, ale iba na chvíľku, nech si nekažím deň hneď zrána. Po dvoch hodinách stáť vonku som konečne stála pred veľkými bielymi dverami. V hlave som si rýchlo zrekapitulovala videomanuál. Čo vo

videu nespomenuli, bolo, že mi hneď pri vstupe prevráti žalúdok aróma slivovice na mojich rukách. Pardon, chcem povedať dezinfekcie. Potom mi došlo, že asi pre toto sa na testy chodí nalačno. Päť krokov dopredu a môj pohľad bol totožný so zábermi, ktoré som doteraz mohla vidieť iba na televíznej obrazovke – 8 ľudí, všetci od hlavy po päty v bielom. Niektorým bolo doslova vidno len zreničky. Hovorím si, je to tu, môj veľký deň T. Pán v bielom mi ladne pokynul (neklamem, ani neprikrášľujem, naozaj na mňa pekne kývol).

Pristúpila som, podala občiansky preukaz, dokonca si vypýtal aj moje číslo a vzápätí mi podal lístoček. Cítila som sa na sekundu ako v dokonalej scéne romantického filmu. Do reality ma vrátil pohľad na môj lístoček v ruke.

80. 80? Veru 80. To asi jeho telefónne číslo nebude. Nevadí, medzitým mi už kýval fešný vojak. Pri ňom som si vyfúkala nos a pokračovala ďalej k slečne/pani v bielom. Teraz sa schýľovalo k tomu pre niekoho hroznému, pre niekoho normálnemu zákroku v mojom nose. Slečna/pani ma vyviedla z miery hneď na začiatku otázkou, či som mala operovaný nos. Teraz neviem či sa jej zdal tak hrozný, alebo príliš dobrý. Po mojej negatívnej odpovedi som si stiahla rúško a videla, hlavne cítila, ako mi biela palička putuje nosom tak ďaleko, až som mala pocit, že sa vo mne o chvíľu celá stratí. So štipajúcim nošekom, dúfajúc v negatívny výsledok, som si sadla do čakárne, v ktorej

ľudia asi nemali odhad žiadny, lebo rozostupy boli miestami ani nie pol metra. Pána fajčiara v tejto časti mojej testovacej cesty vystriedal pripitý občan Slovenskej republiky, ktorý mal na hlave staromódny zostrih „stredom“, a na môj vkus až príliš hlasne všetkým hodnú chvíľu oznamoval, aké je hrozné, že on tak dlho musí teraz čakať na výsledok. Nie. Tu som sa radšej nad mentalitou národa nezamyslela ani na tú stotinu.

Po dvoch minútach: „Je tu žltá 80 a modrá 56?“ No zbohom. Všetky katastrofické scenáre v mojej hlave končili výsledkom pozitívna. Prišli sme k zdravotníckam a ostali stáť. Na jednu slečnu som hodila tak zdesený pohľad, až sa zasmiala: „Nebojte sa, nič vážne sa nestalo, len nám nezareagovali vaše testy. Musíme ich zopakovať.“ Aby ľavej nosnej dierke nebolo ľúto, že si nevyskúšala dnes test, poprosila som slečnu zdravotníčku, nech tentokrát odber presunie z pravej strany na ľavú. S celým štipajúcim nošekom som všetkým trom slečnám poďakovala, zažrela pekný deň a odobrala sa do čakacej miestnosti.

Záver? Po pol hodine sledovania celého procesu som si uvedomila, že najväčšou hrdinkou nie som ja a môj štipajúci noštek, ale tých 8 ľudí, vďaka ktorým som mohla večer zaspávať s vedomím, že môj výsledok bol *negatívna*.

Nicol MARCINKOVÁ
Unipo Press
Foto: autorka

NAŠA DOBROVOLNÍCKA ČINNOSŤ POČAS COVID-19

Potreba pomoci v týchto časoch je väčšia, než kedykoľvek predtým. Solidarita medzi ľuďmi počas pandémie koronavírusu rastie, keď si spoločne uvedomujeme, že následky krízy bezprostredne ovplyvňuje naša zodpovednosť, spolupatričnosť a ochota navzájom si pomáhať.

Možnosti dobrovoľníckych aktivít študentov našej univerzity počas tejto krízovej situácie boli rôznorodé. Patrí k nim rozvoz potravín seniorom, šitie a distribúcia rúšok, výber liekov z lekárne a ich rozvoz liekov seniorom, osamelým ľuďom či telefonovanie seniorom v domovoch sociálnych služieb.

Po trojmesačnom lockdowne bol júnový návrat detí do škôlok a škôl náročný. Nielen pre deti, ale najmä pre učiteľov a riaditeľov škôl. Usmerenia, ktoré boli určené pri nástupe učiteľov do škôl, výrazne ovplyvnili rizikové skupiny, dôsledkom týchto opatrení bol aj nedostatok učiteľov. Pedagogická fakulta svojim študentom ponúkla možnosť dobrovoľnícky sa zapojiť do výchovno-vzdelávacieho procesu v materských školách v rámci výzvy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a opatrení Úradu verejného

zdravotníctva SR zo dňa 22. 5. 2020 pre pedagogické fakulty. Aby zapojili svojich študentov do výpomoci s výchovno-vzdelávacou činnosťou. Spolu s Alžbetou Maťašovou a Viktoriu Kačmárovou sme ponuku bez váhania prijali a počas štyroch týždňov sme navštevovali materskú školu v obci Tulčík, neďaleko Prešova.

Dobrovoľnícka činnosť bola prínosom nielen pre materskú školu, ale aj pre nás študentov odboru predškolská a elementárna pedagogika. Počas tohto obdobia sme si vyskúšali teoretické vedomosti v praxi, nadobudli sme ďalšie komunikačné zručnosti, vylepšili asertívne správanie, rozvíjali sme pozitívny vzťah k deťom, tvorivosť, zodpovednosť a zásadovosť.

Petra DRAGOŇOVÁ

BAB 2020 OSLOVUJE DIVÁKOV ONLINE

XV. ročník medzinárodného festivalu animovaných filmov pre deti a mládež – Bienále Animácie Bratislava (BAB), ktorého partnerom bola opäť aj Filozofická fakulta PU v Prešove prebiehal od 5. do 10. októbra 2020. Súťažné aj nesúťažné filmy sa presunuli z kinosál do online prostredia. Diváci tak mohli sledovať animovanú tvorbu z celého sveta na webovej stránke festivalu www.festivalbab.sk a niektoré z nich boli odvysielané aj na verejnoprávnej televízii Dvojka.

Festival sa mal konať vo viacerých partnerských mestách, medzi ktoré sa už po tretíkrát zaradilo aj mesto Prešov. Koordinátorkou premietaní za mesto Prešov bola už tradične Lenka Regrutová z Inštitútu slovakistiky a mediálnych štúdií: „Plány tohto ročníka boli veľké. Okrem projekcie súťažných filmov pre školy sa mali konať aj tvorivé dielne animovaného filmu, výstava plagátov z predošlých ročníkov festivalu, ako aj rôzne súťaže.“ Aktuálna pandemická situácia však preniesla festival na digitálne a televízne obrazovky.

Organizátori podujatia tento rok vybrali 77 animovaných filmov

a rozdelili ich do 8 pásiem na základe vekových kategórií: S (0 – 6 rokov), M (7 – 10 rokov), L (11 – 14 rokov) a XL (15 – 18 rokov). 34 súťažných animovaných filmov bolo odvysielaných každý deň v rovnakom časovom bloku 14.30 hod. na Dvojke. Diváci si v ponuke mohli nájsť celosvetovo známu rozprávku Máša a Medveď, nórsku rozprávku Vianočný škriatok a líška (Reven og Nissen) či nežný emocionálny príbeh sedemročného chlapca pod názvom Zápalky (Matches) od maďarského režiséra Gézu Tótha, nominovaného na Oscara. Samozrejme, nesmie chýbať ani slovenské zastúpenie známych

slovenských animovaných seriálov – Drobci od režisérky Vandy Raýmanovej a Websterovci Kataríny Kerekesovej.

Všetky filmové animácie boli streamované na webovej platforme www.festivalbab.sk. Našli ste tam súťažné aj nesúťažné filmy pre deti i dospelých, napríklad Oscarom nominovaný bábkový film Dcéra režisérky Darije Kashcheevovej či bábkový animovaný film úspešného slovenského režiséra Martina Smatanu – Šarkan, v ktorom autor citlivo nastoľuje otázku smrti. Film získal tento rok aj ocenenie Slnko v sieti za najlepší animovaný film. V nesúťažnom pásme si diváci mohli pozrieť animované filmy od ruského režiséra Konstantina Bronzita a pásmo filmov maďarského režiséra Gézu Tótha. V tejto kategórii bolo zahrnuté aj pásmo pre dospelých Black Flag. Zostavil ich slovenský porotca festivalu, režisér a animátor Andrej Kolenčík. Organizátorom sa dokonca podarilo získať práva na uvedenie výnimočnej celovečernej koprodukčnej snímky Loving Vincent (S láskou Vincent), ktorá je kombináciou hraného filmu a animácie originálnych olejomalieb. Online ju mohli diváci sledovať v rámci festivalového týždňa o 20.00 hod.

O víťazoch ôsmich cien udeľovaných na festivale rozhodla medzinárodná porota v zložení: Carlos Loscano (Argentína), Rebecca Akoun (FR), Andrej Kolenčík (SK), Halka Marčeková (SK) a Volodymyr Diagilev (UA). Následne v piatok 9. októbra na slávnostnom vyhlásení, ktoré prebehlo online formou, porotcovia vyhlásili mená víťazov jednotlivých cien. Hlavnú cenu festivalu – Cenu Viktora Kubala za najlepší film, získalo už vyššie spomínané dielo Šarkan od slovenského režiséra Martina Smatanu.

Štefan ZEMAN
Unipo Press

Foto: Petra HARTMANNOVÁ

ABSOLVENTSKÁ STÁŽ V ČESKU V ČASE KORONAKRÍZY

„Erasmus is not one year in your life but your life in one year“ – takto by sa dalo jednou vetou zhrnúť, čo pre mňa znamená Erasmus+. Preto aj napriek celosvetovej koronakríze som si nenechala ujsť možnosť stáže v jednej z európskych laboratórií v Česku.

Moje meno je Kateryna Vanivska a som študentkou 1. ročníka magisterského stupňa biológie (vedecký odbor) na Fakulte humanitných a prírodných vied PU.

Počas môjho študentského života som sa už zúčastnila Erasmus pobytu v Prahe, a takisto aj v minulom roku som absolvovala Erasmus stážu v Českých Budějoviciach. Tohto roku sa mi tiež podarilo využiť vynikajúcu príležitosť stáže aj napriek celosvetovej pandémie. Moja Erasmus absolventská stáž prebiehala v Českej Republike v meste Pardubice. Počas dvoch letných mesiacov, júl a august, som bola v Laboratoře lékařské genetiky pod vedením Mgr. Markéty Gančarčíkové, ktorej som veľmi vďačná za to, že pod jej mentorstvom som sa stala súčasťou skvelého tímu, a za jej odbornú pomoc pri vykonávaní najrôznejších metód, ktoré som mala možnosť vyskúšať. Oboznámila som sa so širokým spektrom moderných techník, ktoré sa dnes používajú v bežnej klinickej rutinej práci

v genetických a cytogenetických laboratóriách. Nenechala som si ujsť príležitosť vyskúšať si aj sama obsluhu a prácu s prístrojmi ako Genetic Analyzer (ABI 3130) a MiSeq (Illumina) či ich údržbu.

Bola som veľmi spokojná aj s ubytovaním, ktoré mi poskytla Univerzita Pardubice. Práca a internát sa nachádzajú blízko seba a nemusela som tak využívať ani mestskú hromadnú dopravu.

Pardubice sú krásne malé mestečko, ktoré je taktiež aj dôležitou logistickou križovatkou, dá sa odtiaľ dostať do akéhokoľvek najvzdialenejšieho mesta Čiech. Pri prehliadke mesta počas mojej stáže som si najviac užila Pardubický zámok a krásne parky v jeho okolí, Východočeské múzeum, na území ktorého sa voľne pasú fascinujúce pávy, Pernštýnské námestie, kde sa dá dostať nie menej čarovnou Triedou Mieru. Malebné námestie tvorí Zelená brána, ktorá predstavuje dominantnú časť mestskej pamiatko-

vej rezervácie, a Pardubická radnice. Tu, v tieni historických meštianskych domov, chutilo posedenie pri káve či večeri úplne inak.

V období menej prísnych karanténnych opatrení v Česku som mala možnosť precestovať najrôznejšie zákutia. Navštívila som napr. Kutnú Horu s jej bohatou historickou minulosťou, nádherný Karlštejn, historické centrá Brna a Olomouca, a nenechala som si ujsť ani návštevu Prahy a jej krásne vyhlídky a sady. Na záver by som chcela povzbudiť ostatných, aby sa nebáli zmien a šli na stáž alebo študijný pobyt do zahraničia. Je to skvelá príležitosť, ktorú môžeme plne využiť počas štúdií. Šanca nájsť si priateľov z celého sveta, rozšíriť svoje profesionálne vedomosti a skúsenosti. Zároveň je to aj skúška, ktorá nás naučí byť samostatnými a viac pripravenými do budúcnosti.

Bc. Kateryna VANIVSKA
študentka FHPV
Foto: Bc. Kateryna VANIVSKA

STÁŽ V STOVEŽATEJ

Študentské stáže sa stretávajú s čoraz väčším záujmom zo strany mladých ľudí. Viac ako 60 dní som vďaka programu Erasmus+ mohla byť súčasťou života v Prahe a nazrieť do systému diagnostického centra pre klientov s vývinovými poruchami učenia.

Predstavte si situáciu, že by vás na pracovisku neustále zosmiešňovali, ponížovali a trestali za to, že nie ste taký dobrý, ako váš kolega alebo známy. Predpokladám, že nielenže by ste stratili chuť chodiť do práce, ale výrazne by trpelo aj vaše sebavedomie. Na tomto príklade si môžete predstaviť, ako sa asi cíti žiak s vývinovými poruchami učenia v škole.

Počas letných mesiacov Covid sezóny som vycestovala do Prahy za účelom absolventskej stáže po úspešnom ukončení bakalárske-

ho štúdia. V diagnostickom centre s názvom DYS-centrum Praha som sa denne stretávala s podobnými príbehmi bystrých detí, ktoré nemajú rady diktáty a čítanie z kníh, pretože sa im v tomto nedarí tak, ako to od nich rodičia a učitelia vyžadujú.

Opäť sa vráťme k predstave, kde vás pokladajú za neschopných lenivcov a nikto na pracovisku či v živote nerozumie vášmu problému. Vtom sa dopočujete o organizácii, ktorá by vám s vašim úsilím mohla pomôcť. Objednáte

sa a zistíte, že vás tam budú čakať vzdelané profesionálky, ktoré vám pomôžu nájsť si cestu k lepšiemu zajtrajšku. Sen?

Realita. V neziskovej organizácii s názvom DYS-centrum Praha, z. ú., pracujú vyškolené pracovníčky zamerané na rôzne poruchy učenia a správania v detskom aj dospelom veku. DYS-centrum spolupracuje aj so psychológmi, špeciálnymi pedagógmi a ďalšími pedagogickými pracovníkmi, neurológmi, psychiatrami, pediatrami s dlhoročnými skúsenosťami ohľadom klientov s ťažkosťami v učení. Možno poznáte svetoznámeho psychológa prof. Zdenka Matějčka, práve on stál pri zrode tejto organizácie. Aj vďaka vládnej pomoci riaditeľky organizácie som mohla byť súčasťou zaujímavých aktivít, ktoré napomáhajú rodičom a hlavne deťom nájsť ich silné stránky a využiť ich pri učení aj v každodennom živote, odhaliť špecifické oslabenia, zmierniť ťažkosti, podporiť rodinu a poskytnúť pomoc a radu učiteľom a rodine. Rovnako sa za poplatok venujú terapii a náprave, psychologickému a špeciálnopedagogickému vyšetreniu aj v anglickom jazyku, komplexnému dynamickému vyšetreniu, ktoré mapuje potenciál na učenie, rozvíjajúcim cvičeniam pre deti pred nástupom do školy na rozvoj grafomotoriky a v neposlednom rade aj Foersteinovej metóde inštrumentálneho obohacovania (FIE).

Diagnostické centrum ponúka možnosť zakúpenia publikácií so špeciálnopedagogickou tema-

tikou, rôzne pomôcky, ktoré pomáhajú pri samotnom procese učenia sa, ako napr. Logico Piccolo, čítacie okienka, myšlienkové mapy alebo čítanky pre dyslektikov. Z preštudovanej literatúry považujeme za obohacujúce pre tento odbor publikácie samotnej riaditeľky diagnostického centra, doc. PhD. Lenky Krejčovej PhD., s množstvom nápadov priamo do praxe: Zvládame špecifické poruchy učení a Vývinové poruchy učení.

A ak sa aj vy rozhodnete vycestovať na vlastnú päsť, Praha na každom rohu ponúka mnoho kultúrnych, spoločenských, športových či umeleckých príležitostí. Vďaka špičkovej infraštruktúre je možné dostať sa vždy a všade. Výlet do Kutnej Hory, vyhládka Máj, Lom Veľká a Malá Amerika, Karlštejn či Únětice mi ponúkli príjemné chvíle aj mimo Prahy. Mesto, do ktorého som vycestovala na stáž, ma upútalo svojou atmosférou, miestnym životom, gastronómiou a históriou sálajúcou z múrov kostolov a pamätihodností. Prahu milujú všetci, no bez toho, aby ste vycestovali, nezistíte, čo všetko ponúka. Je to metropola, kde to stále žije.

Na záver by som chcela opätovne vyjadriť vďaka riaditeľke a pracovníckam diagnostického centra za ich cenné rady, vedomosti a ľudský prístup. Naučili ma, že je úplne v poriadku, keď dieťa nie je vo všetkom perfektné. Ochotu zvládať náročné veci a pracovať na nich som si od nich odniesla ako tú najcennejšiu radu.

Bc. Júlia JANIČOVÁ
študentka PF PU

SPONTÁNNYM ROZHODNUTÍM NA ERASMUS+ POBYT DO PRAHY

Moje meno je Michaela Siváková, som študentkou druhého magisterského ročníka Fakulty manažmentu PU a spolu s mojimi spolužiačkami Katarínou Bandíkovou a Nikolou Štrbovou sme urobili jedno spontánne rozhodnutie. Prihlásili sme sa na letný semester 2019/2020 na Erasmus+ študijný pobyt do Prahy.

Každý z nás to určite pozná, že ak urobí spontánne rozhodnutie, je to proste len tak. No hlavne to je rýchlo a bez dlhého premýšľania. Aj keď sme o mobilite ERASMUS+ počuli už počas bakalárskeho štúdia programu turizmus, hotellierstvo a kúpeľníctvo na FM PU. No až počas magisterského štúdia sme sa ho rozhodli absolvovať osobne. Vybrali sme si Vysokú školu obchodní v Praze. Mnohí sa pýtajú, prečo práve Praha, veď to máme tu za rohom. Ale pravdou je, že Praha nám hneď všetkým trom prirástla k srdcu. Nie len svojou nenahraditeľnou atmosférou, ale aj možnosťami, ktoré ponúka. Vysoká škola obchodní ponúka štúdium v anglickom a českom jazyku. Okrem toho organizuje pre študentov rôzne workshopy, konferencie, absolventské stáže a navyše sme sa všetci študenti programu Erasmus+ mohli zúčastniť predmetu Visegrad Group-Challenges for the Tourism Market, ktorého hlavnou náplňou bolo dozvedieť sa viac o kultúre a ekonomike, ale taktiež zahŕňal exkurzie do Krakova, Bratislavy a Budapešti. Za veľké plus

v našom štúdiu sme považovali knižnicu VŠO, ktorá nám ponúkla veľké množstvo titulov domácich, ale aj zahraničných autorov. Škola sa nachádza v historickej budove, čo jej dodáva ešte väčšiu eleganciu a tým, že sa nachádza priamo v historickom centre Prahy, dýcha históriou. Súčasťou areálu je aj oddychová zóna, ktorá je medzi študentmi veľmi obľúbená a je stále preplnená. Absolvovať Erasmus+ študijný pobyt je pre študentov úžasná príležitosť, ako získať nové skúsenosti, poznatky, ale pre niektorých aj priestor na to, ako nájsť seba samého. Nanešťastie nás počas mobility zasiahla epidémia Covid-19, takže po jej celosvetovom vypuknutí sme sa museli z mobility vrátiť naspäť domov, hoci veľmi nerady. Avšak aj napriek tomu odporúčame študentom našej univerzity, aby sa mobility zúčastnili. Lebo ERASMUS+ vám nič nevezme, naopak, môže dať toho naozaj veľa.

Bc. Michaela SIVÁKOVÁ
študentka FM PU

KNIHY BEZ LISTOV

Mnohí z nás si radi prečítajú dobrú knihu. Niektorí majú rád hrubé knihy, iní sa toľko čítať nechce, niektorí si prezrie len obrázky a niektorí nečítajú ani vedy, keď musia. My, študenti druhého magisterského ročníka Pedagogickej fakulty sme však mali možnosť nahliadnuť do úplne iných „živých kníh“, nepochybne zaujímavých aj pre spolužiakov, ktorí inak po knihách nesiahajú.

Dňa 11. novembra 2020 sa konalo v spolupráci s PF online podujatie s názvom Živá knižnica. Previedla nás ňou predsedníčka občianskeho združenia A-centrum a členka občianskeho združenia HANS, ktorého súčasťou sú rodičia detí s Aspergerovým syndrómom. Pani Mgr. Viera Hincová nám v rámci tohto podujatia predstavila tri takéto nesmierne zaujímavé, živé knihy. Boli nimi matky detí s diagnostikovaným Aspergerovým syndrómom, pričom dve z nich mali taktiež diagnostikovaný. Všetky tri výpovede matiek boli jedinečné, a to aj vďaka tomu, že nám ponúkli možnosť porovnať si výpovede matiek s rovnakou diagnózou, akú majú ich deti, a príbeh matky, ktorá sa s týmto syndrómom prvýkrát zoznámila až pri jej dcére. Podelili sa s nami o svoje zážitky s deťmi. Tie veselé,

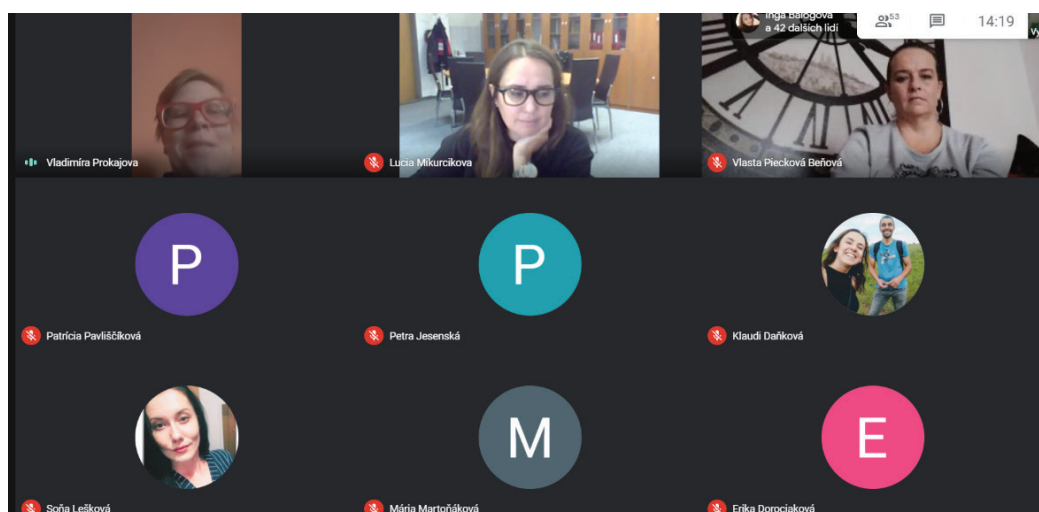
pri ktorých sa pousmejete nad detskou nevinnosťou, ale aj tie menej príjemné, pri ktorých sa nestačíte čudovať, aký je svet netolerantný. Pomenovali aj problémy, s ktorými sa museli popasovať v minulosti, ale aj teraz. Do mnohých z týchto problémov sme sa mohli zahĺbiť tiež vo vzťahu k nášmu budúcemu povolaniu. Mali sme priestor zamyslieť sa nad tým, čo by sme ako budúci špeciálni pedagógovia mohli urobiť inak. Z príbehov týchto žien sme pochopili, že najhorším strašiacom na ich ceste životom bola práve neochota i nedostatočná informovanosť odborníkov a širšej verejnosti o Aspergerovom syndróme a o prístupe k ľuďom s týmto syndrómom. Prínosným bola aj možnosť klásť týmto živým knihám otázky v chate, na ktoré nám otvorene odpovedali. Sprostredkovali nám tým intenzívnejšie prežitie ich príbehov.

HANS♥

Stotožňujeme sa s nadšením zúčastnených študentov, ktorí považujú tieto ženy za obdivuhodné a silné najmä preto, že sa s nami dokázali podeliť o svoje nie ľahké príbehy. Živá knižnica prekonala naše očakávania a veríme, že podobnú možnosť stretnúť sa (aspoň online) s týmito živými knihami, budeme mať aj v budúcnosti. Ich vyrozprávané príbehy boli inšpirujúce, mali skvelú zápletku a zaslúžia si tie najlepšie recenzie od čitateľov.

Bc. Katarína TIMUROVÁ
Bc. Petra TOCÍKOVÁ
študentky PF PU

VOLEJBALISTI S VYNOVENOU HALOU, MENOM A LOGOM LÍDRAMÍ EXTRALIGY

Pred úvodom nového ročníka najvyššej volejbalovej súťaže mužov predstavil klub VK MIRAD PU Prešov novú mediálnu prezentáciu, ale na svoj štart si musel počkať. Šport poznačila druhá vlna pandémie. Volejbal dostal od Ústredného krízového štábu SR zelenú len za dodržania prísnych hygienických opatrení. Hráči a realizačný tím sa so situáciou vysporiadali výborne a po polovici súťaže nenašli premožiteľa.

„Máme za sebou rušné časy. Začiatok sezóny sa niekoľkokrát odkladal. Kvôli výskytu koronavírusu boli viaceré družstvá v karanténe, nemohli trénovať ani hrať. Neškôr dobiehali zameškané zápasy. Turnaj o Slovenský pohár a nižšie mládežnícke ligy majú doteraz stopku a nevieme, kedy sa to zmení, ale v tejto situácii sme radi aspoň za extraligu,“ začal svoje vyjadrenie generálny manažér Marián Palenčar.

Po niekoľkých zmenách a odkladoch sezóna odštartovala v prvých októbrových dňoch za prísnych hygienických opatrení, po otestovaní všetkých hráčov a realizačného tímu antigénovými testami s negatívnym výsledkom a bez účasti divákov. Napriek počiatočným komplikáciám slávia pod vysokou sieťou návrat do domovského stánku Športovej haly PU vo veľkom štýle. V prvej fáze základnej časti extraligy porazili Šarišania

všetkých súperov a bez straty bodu sú na čele tabuľky.

„Ďakujeme vedeniu univerzity, že sme sa po rekonštrukcii haly mohli vrátiť do priestorov, ktoré zažili všetky najväčšie úspechy prešovského volejbalu. Spojenie značiek klubu a akademickej pôdy sme pri tejto príležitosti zvýraznili v celej marketingovej komunikácii,“ uviedol generálny manažér.

„Posledné vizuálne úpravy sa diali ešte pri vstupe spoločnosti Mirad do klubu v roku 2009. Bol čas na zmenu. Po dohode s vedením univerzity sme družstvo do súťaže prihlásili pod novým názvom VK MIRAD UNIPO Prešov a korekciou prešlo aj oficiálne logo. Zachovali sme jeho historický tvar, zjednodušili font písma a do popredia sme vybrali volejbalovú loptu a univerzitný prvok sovy. Sova je prirodzeným symbolom akademického prostredia, múdrosti, vzdelanosti, ale je to tiež dravý živočích, ktorý je známy svojou bojovnosťou a trpezlivosťou. Tak sa chceme prezentovať aj my na ihrisku a zatiaľ sa nám to darí,“ vysvetlil manažér.

Zverenci trénera Mareka Kardoša v úvodných siedmich dueloch prehrali len dva sety a každým zápasom si upevňujú pozíciu lídra. Minimálne sedem víťazstiev od začiatku sezóny dosiahol Prešov naposledy v ročníku 2014/2015, kedy nenašiel premožiteľa ani v jednom z osemnástich duelov základnej časti.

Mgr. Jana PALEŇČAROVÁ
Foto: Viktor ZAMBORSKÝ
Veronika MIHALIKOVÁ

ISSN 1337-9208

9 771337 920002

www.napulze.unipo.sk